

PREFACE

TO THE FIFTH PUBLICATION.

RONDEROUS Reports and labyrinthian Returns were none in the past from the Golden *Krita* to the Iron *Kali*—not to go much farther back than the *yugás*. Of this brief period *Punchobá's* memory of events runs pellucid and his experience of life stands chrystalized. If he has stirred the immortals, the *Má'ratmás*, *Rishis*, *Assoors* and men,—if he has moved them to thoughts lofty and to deeds noble by holding up his magic mirror reflecting clear all hidden ugliness and things of ill repute, no less than all visible beauty and things of joy pure; if *Punchobá* has so stirred them all, it is enough: it needs no chronicling in lengthy Prefaces. The great universe knows it. The spaa of life assigned to mortals in the *Kali yuga* will not suffice to know one millionth part of what *Hindi Punch* has achieved. He is bound, however, by the moods and needs of "The Hour" and has to give to his devotees at least a glimpse,—a passing *darshan*,—of his work. This he now proceeds to do with pleasure in these few bright sheets taken at random from his latest volume,—all fresh and new. He chooses for the purpose an auspicious occasion. The Spirit of Patience—the *Shakti*—the power impersonifying the collected wisdom of Hind's foremost sons and daughters—this genius,—for the third time, is descending on the spot where twenty years ago she first set her "lotus-feet" on her high mission. That mission was to plead and to persuade. In clear, firm and sonorous voice the generous spirit has all these years pleaded the cause of Mother Hind. For the twentieth time her silvery voice will again this month ring in Mumbá's Great City at the Gate of India, and *Punchobá* takes the unique opportunity of presenting to his eager admirers, as a *souvenir* of her happy advent, his

5th Album of Cartoons.

Hindi Punch Office,
Frere Road, Bombay,
December, 1904.

THE NORTH BRITISH AND
 Mercantile Insurance Co.,
 INCORPORATED BY ROYAL
 CHARTER AND SPECIAL
 ACTS OF PARLIAMENT.

ESTABLISHED 1809.

THE ASSETS OF THE COMPANY AMOUNT TO
 £ 16,898,650 stg.
 in 1903.

Fire risks of all kinds undertaken
 at reduced rates.

FLEMING SHAW & GO.,

CHIEF REPRESENTATIVES, BOMBAY PRESIDENCY.

G. A. MITBAWKER & CO.,

MEADOW STREET, FORT, OPPOSITE THE
 OLD ORIENTAL BANK BUILDING.

Electro-platers and Gilders, Die
 sinkers and Rubber-stamp Makers,
 Monogram and visiting card plate
 Engravers and printers in various
 colours.

BEST WORK GUARANTEED.

Price Lists forwarded on Application.

ALSO GOLD
 AND
 SILVER
 ORNAMENTS
 MADE
 TO
 ORDER.

T. S. RAMCHANDER & BROS.
 KALBADEVI ROAD,
 BOMBAY.

MUSICAL
 INSTRUMENTS
 AND
 PHONOGRAPHS
 HAND

HARMONIUMS.

TABLE CELESTINA FLUTE.

FOLDING HARMONIUMS,

SPECIALLY
 CONSTRUCTED

FOR

INDIAN

CLIMATES.

FRENCH FOLDING
 HARMONIUMS.

BY

MR. M. KASRIEL OF PARIS,
 AMERICAN HARMONIUMS

BY STORY AND CLARK OF CHICAGO.

MUSICAL BOXES

OF

HINDOOSTANI TUNES, ETC., ETC.

EDISON'S PHONOGRAPHS

AND GRAPHOPHONES.

NEW Standard Phonographs, Home Phonograph, Spring
 Motor Phonograph, Electric Phonograph, Grand Con-
 cert Phonograph, The Columbia Graphophone, The Grapho-
 phone Grand, Polyphone Concert Grand, &c., &c.

3AY FRENCH STORES CO.

ARI BUILDINGS, HORNBY ROAD,

he Cheapest House where you
can obtain:—

enuine Gognac Brandies,
Pure Scotch Whiskies,

SUPERB LIQUEURS, CHAMPAGNES, WINES OF
ALL KINDS.

High-Class French Provisions,
Exquisite French Perfumeries,
&c. &c.

PRICE LIST POST FREE
ON APPLICATION.

SHIVJEE HASSUM & SON,

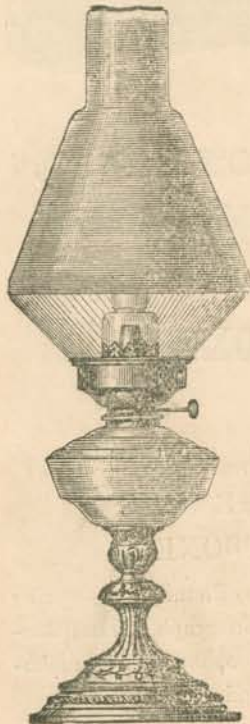
GENERAL MERCHANTS.

Opposite the Crawford Markets,

Shaik Memon Street,

No. 27,

BOMBAY.

We always keep in stock
a large variety of Hinks,
Ditmar and other well-
known Manufacturer's hang-
ing and table lamps, rich
crockery and glass wares,
cutlery, carriage lamps, oil
stores, etc.

Up-country orders
promptly attended
to.

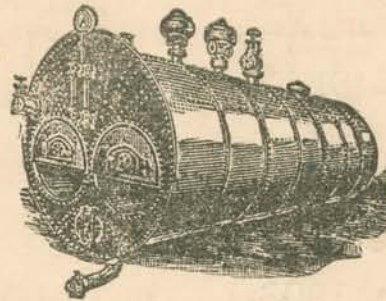
THAKORDAS JAMNADAS & CO.,

1, TAMARIND LANE, FORT, BOMBAY.

MACHINERY IMPORTERS & COMMISSION AGENTS
SOLE AGENTS

FOR

Messrs. A. ANDERTON & SONS,

Boiler
makers.

Accrington.
Established 1859.

Engines, Boilers,

Gins, Pumps.

Lathes, Scales,

Best-Leather and Camel Hair Beltings, all kinds of Lubri-
cating Oils, Ropes, Rubbers &c., are always
kept in Stock.

Cotton Baling Presses, Weaving Machinery, Printing Presses
Flour, Rice, Oil, Wood-working machinery and machinery
of every description are supplied at very moderate rates.

Inquiries Solicited.

R. MARTIN'S

PILLS NO. 2.

(OF COMPOUND PHOSPHOROUS WITH
DAMIANA.)

These world-renowned Pills contain seven of the most
powerful and rich English drugs and are so very effective in
their action and power, that they promptly and permanently
produce the intended consequence and effect. They are guar-
anteed to be entirely free from mercury, or opium, and have a
very delicious taste, and are far more superior and powerful
in every respect to our "MAGIC PILLS." These well-known Pills
are a great blessing and boon to weak persons especially, and to
those who may be suffering from costiveness, Pale countenance,
Head-ache, indigestion, muscular weakness, all forms of female
weakness, arising from any source, and impure-blood. Besides
that they are a most determined remedy for consumption of
bowels, urethral discharges, spermatorrhoea, insanity, palpita-
tions, affections of the kidney and bladder, night-sweats etc.
They are invaluable to brain-workers. Very strongly recom-
mended by doctors to be the safest and most reliable remedy
for regaining Health, Strength, and Vigor, after recovery from
sickness. Equally useful to both males and females. Each
Bottle contains 40 PILLS.

Price Rs 1-8-0 Per bottle. with full directions.

(Postage charges 5 annas from one to three bottles.)

Wholesale and Retail Dealers,

R. D. KATELY AND CO.,

FRERE ROAD, FORT, near SAMACHAR'S OFFICE,

No. 6, Dalal's House.

BOMBAY

RBR
E
971849

OPINIONS OF THE PRESS

ON THE FOURTH PUBLICATION OF THE CARTOONS FROM THE HINDI PUNCH. (For 1903.)

The following opinions appeared in the Press in the beginning of 1904, regarding the Fourth Annual Publication of the "CARTOONS FROM THE HINDI PUNCH" for 1903:—

["PUNCH," OR THE LONDON
CHARIVARI, London, 2nd March.]

[बाँडन पंच, लंडन, तारीख २ मारच.]

The Baron begs to acknowledge the fourth edition of the *Hindi Punch*, just received from Bombay. *Mr. Punch*, who traces his own origin back to prehistoric times when the Pharaohs and such like moderns were neither born nor thought of, when all the world was young, as *Mr. Punch* himself ever remains, is delighted to find his family so well represented and so highly popular in India as from this volume of the *Hindi Punch* is evidently the case. It is brought right up to date, and shows clearly how thoroughly *The Hind and Brahmin Punchoba* agree, and what useful service, wherever reform is needed, our Indian cousin is always ready and willing to render. In some instances he appears to be a very hot *Punch*, steaming in fact, but that is a matter of climate. The Baron tenders congratulations on the present volume, and, on behalf of *Mr. Punch* himself, wishes *Hindi Punch* continued success in the future.

[The MADRAS MAIL, Madras, Jan. 9.]

[“मद्रास मेल,” मद्रास, तारीख ९ जनवारी.]

A COLLECTION OF CARTOONS.

We have received from the *Hindi Punch* a volume of amusing cartoons which have appeared in the pages of that periodical from time to time.

The cartoons are intended to describe, pictorially and effectively, the progress made by the country in its political and social history during the past year, and most of them relate to men and measures of the Indian Congress and the Indian Social Conference, the volume containing 90 of them. The *Hindi Punch* is the only journal of its kind in India, and Mr. Barjorjee Nowrojee, the Editor and Proprietor, has not spared either time or money to make it occupy a prominent place amongst the influential journals of the land. The annual volume of cartoons contributes in no small measure to the well deserved popularity of our contemporary. This year's collection opens appropriately with a reminiscence of the Delhi Durbar, the great event of the past year. The cartoon is a striking picture of the numerous representatives of the different nations of the world that gathered together at Delhi during the great Durbar. Another realistic representation is that in which the priests of the various nationalities in India, dressed in their national costumes, are shown as invoking, on the Delhi Durbar Day, the merciful blessing and grace of the Almighty on the King-Emperor and his Vice-regents in distant lands. The Collection this year is distinctly good, and is calculated to amuse and instruct readers who will get in the pages of the volume an excellent idea of the leading thoughts and

feelings which have been agitating the minds of the ruled and the rulers during the year.

[THE ENGLISHMAN, Calcutta, Jan. 12.]

[“इंग्लिश मैन,” कलकत्ता, तारीख १२ जनवारी.]

THE HINDI PUNCH gets better and better every year. The latest volume of its cartoons which has reached us is taken up almost exclusively with Lord Curzon and the Delhi Durbar. We have His Excellency as a blustie, as a coal miner, as a mahout, as a tom-tom player, as an elephant, as a ryot, as a weight-lifter, and, last but not least, as a juggler pulling yards of tape labelled “speeches” out of his mouth. The whole of these skits are exceedingly clever, and if they lack the reverence which used to be associated with the East they are interesting as exhibiting the tendency to Western freedom of thought and treatment. It would be a hard task to declare, from the manner in which *The Hindi Punch* approaches the Durbar, what are its real opinions on the subject. Some times it seems to bless it. At other times it curses it without any disguise. The series illustrating the reverse side of India's condition are the grimmest in the collection. *Mr. Hindi Punch* spares no one however, and makes fun of Congress no less than the ruling powers. Throughout the book there is a strong and consistent bias in favour of educa-

tion, the diminution of military burdens and the remission of taxation. One wonders what Mr. Punch will have to say about the Tibet expedition.

[THE INDIAN MIRROR, Calcutta, January 13.]

[इंडियन मीरर, कलकता, तां १३ भी जनेवारी.]

We have to thank Mr. Barjorjee Nowrosjee, Editor and Proprietor of the *Hindi Punch* of Bombay, for his beautiful annual gift of "Cartoons." These pictures—not a few of them most cleverly conceived and beautifully executed—represent every variety of interest in the past twelve months on the Indian Continent. They relate in their inimitable way the history, political and social, of the Indian people. The pictorial as well as the letter-press treatment is thoroughly impartial. The cartoons are often grotesque, but always amusing and instructive. Altogether, it is a creditable production, the only one of its kind in India.

[THE BOMBAY GAZETTE, Bombay, January 16.]

“सुंअध गेअट,” सुंअध, तां १६ भी जनेवारी]

The yearly book of CARTOONS FROM THE HINDI PUNCH aims at forming a pictorial history of the chief political and social events of the past twelve months in India, by means of pictorial representations in more or less comic style. The Delhi Durbar, the Indian National Congress, the Social Congress, the Ahmedabad Industrial Exhibition, and the Mahomedan Educational Conference come in for their full share of illustrations, critical and encouraging. The pictures are much on the same level as previous years. They do not hit very hard. There is one of "Pax Britannica" represented by John Bull riding on a tiger armed with a sympathetic whip and Britannia on a lion who is lashing his tail, while near them are the timidest deer and most domesticated sheep, goats and cattle, drinking undisturbed at a flowing river. "The Electric Fountain at Delhi" is a skit on the honours showered on that

occasion, showing how they gladdened some and disappointed many. Five Tableaux Vivant purport to show the reverse of the Indian shield, that side not seen at Delhi, where are Famine, Pestilence, Poverty, the Five Fires that scorch the villagers, according to Ramji bin Rowji, the Civil Procedure Code, the Court Fees Act, the Stamp Act, the Registration and Limitation Acts, the Seven Headed Master of the cultivator, again quoted from Ramji bin Rowji, the Salt and Abkari patrols, the Police Constable and the Irrigation darogah, the Revenue talati, and the Civil Court bailiff; the fifth tableau shows the havoc worked by wild beasts and snakes in India. There are many sly hits at temperance preachers and at the anti-reform people. The drawing and the portraiture have made little advance in the four years these cartoons have been given to the public, but no doubt progress will show in these directions if readers encourage the Hindi Punch Artist.

[THE MAHARATTA, Poona, Jan. 17.]

["मराठा," पुणा, तां १७ भी जनेवारी.]

HINDI PUNCH CARTOONS.

Mr. Burjorjee Nowrojee has done well in issuing in a book-form the important cartoons that appeared in the 'Hindi Punch' during the year 1903. While reviewing a similar publication last year, we had paid our tribute of appreciation to the gifted cartoonist whose work the 'Hindi Punch' embodies. And we find in the new publication much to confirm us in our appreciative opinion. We may only suggest that monotony of representation is likely to make any cartoons dull after sometime, and the cartoonist of the Punch may try to introduce variety of style now and then.

[INDU PRAKASH, Bombay, Jan. 21.]

[इंदु प्रकाश, सुंअध, तां २१ भी जनेवारी]

We have received from the proprietors of the HINDI PUNCH the selected cartoons for the year 1903. The selections cover about a hundred pages. The cartoons about the Delhi Durbar are a special feature of this year's volume. Lord Curzon figures in many other cartoons also as weight-

lifter and ploughman. It is due to the fact that he looms so largely in popular imagination that the cartoonist has to employ his pen on the same personality over and over again.

[THE NATIVE STATES, Madras, Jan. 21.]

[धी नेटीव स्टेत्स, मद्रास, तां २१ भी जनेवारी.]

The cartoons from the *Hindi Punch*, neatly bound together, form a pleasant souvenir of the functions and incidents of the year, and while the amusing skits are excellently rendered, their conception is equally suggestive and enjoyable. They traverse a large area and a variety of subjects and are throughout entertaining.

[THE VOICE OF INDIA, Bombay, Jan. 23.]

["धी वेधस आइ इंडिया," सुंअध, तां २३ भी जनेवारी]

The HINDI PUNCH, during the year 1903, fully sustained its reputation as the best comic paper on this side of India. Beginning with the Durbar the air was so full of bitter controversies during the year, that on looking through the compilation of selected cartoons which has been published, one would exclaim: "O Politics, where is thy sting?"

[THE MADRAS STANDARD, Madras, FEB. 6.]

[मद्रास स्टैंडर्ड, मद्रास, तां ६ भी फेब्रुवारी.]

We have received a copy of the *Hindi Punch* Cartoons portraying all the important political and social events of the year 1903. The cartoons are strikingly original and abundantly significant. The Delhi Durbar comes in for a large share of humorous caricature. The salt tax, the income tax and the general economic condition of India are amply illustrated by means of cartoons pregnant with meaning. That cartoon which represents the viceroy lifting and dragging by a pulley a huge load representing the criticisms on the Durbar is singularly attractive and significant. It will be invidious to select any one cartoon and praise it. Every one of them

is good and we heartily congratulate the Bombay humourists on their exceedingly valuable venture. We wish Mr. PUNCH many many years of happy stay in Bombay.

[The INDIAN SOCIAL REFORMER, Bombay, Feb. 21.]

[धी धनडीयन सोशीयल रीफार्मर, सुंभ, तां २१ भी इम्बरवारी.]

We owe an apology to the publishers of the *Hindi Punch* for the delay in acknowledging their very interesting selection of Cartoons this year. These cartoons refer to the National Congress, the National Social Conference and other movements. Our contemporary has steadily advanced, every week almost, in the brightness and originality of its conceptions as well as in the artistic expression of them in its pages. We wish our contemporary many happy years of existence, diffusing laughter and delight to an ever-increasing circle of readers and subscribers.

[KAISER-I-HIND, Bombay, Jan. 10.]

[कंसर्रे हीन्द, सुंभ, तां १० भी जनेवारी.]

अमारा रसुछ बाधुंभ "हीदी पंच" पैतानां अकवाडीक पत्र मधेथी इर वरसनी हीदी रान्दुवारी तथा संसारी तवारीभने लगतां जगनी राजवा लायक कारतुनेनां अक सुदी काडडेले संग्रह पुस्तकधरे पाडुरे पाडवाने जे नीयम छेलां केंटाक वरस थयां रायजे छे ते नीयम मुज्ज अ पुस्तकनां योथां वरसने अ कं अ सा ल पळु तेले जे खाजुकारक आकारमां पाडुरे पाडये छे, जेनी अक नकल अमने पळु पोंडयाडवामां आवी छे अने जेनी पोंडय मान सहीत रीकारये छीये अमो जेधने अचीत पुथी छीये के आ नवा अंके खीत्रे, छपाध, तथा तेनी अंरनी युंटी काडारेली आभदोमां पैताना आगलां सालोनी सधमी कीरती जण वी रापी छे, अक प्रजनी पुथीआमीयो ना धका रसुछ अने खीत्रुकत आकारमां जेवी असरकारक रीते दरशावी थकाय छे तेवी रीते गजना गज बरी लपेली लांभी आरटीकवीथी पतावी थकाती नथी, अने तेठला माटे ते प्रजनी पत्रकार तवारीभमां अक रसुछ पत्र, जे ते डाडपळु, इरअंदेशी अने कायबीयतथी अभाव वामां आवतुं होय, अने कोधनी आनगी ताड री माडरी करवाना तथा दवेधी वेरभाव पताव वाना नीयपळुंथी ते अजग रहेंतुं होय, तो अचीत धळी आगेवान जगया रोक छे. लंडन नां जग आशकार "पंच" ना सधका मो जा अने भागवगनी मुपय आवी आ कारखमां ज समाध गयली समजवी. अलपतां आवा पुलदं दरजगना अक पत्रनी अरोअरीयो आ ववाने आपळुं दशनां कोध पळु रसुछ पत्रने धळी भांगो वपत जेधये, तोपळु आ संतो

पनी पीना छे के आपळुं आगेवान रसुछ पत्र "हीदी पंच" देश प्रतयेनी पैतानी सावी दजने जे मज्जुत अकसरआपळुंथी वलगी रहयुं छे, तथा हींदु, पारसी के मुसल मीन संसारनी केंटाक वनीयो तथा आमीयो तरई नरम पळु रसुछ छे जे खीमकीयो जगा वतुं रडी लोकांतुं धयान ते तरई जे वतुं जय छे, ते जेतां, ते लोकप्रीयतामां आगल अने आगल वधतुं रहयुं छे. तेनी रान्दुवारी वलजु हुमेश देशीयोना वाजवी हुकांनि लडतनी तरई लुमां रडी छे. हीदी नेशनल कान्फ्रेंसने अ बाधुंभ अक युस्त अने सायो हीमायती छे, अने केंटाक वनील बाधुंभोनी अ प्रजकीय हीमयाव संंधी "दुधमां अने इहीम" रहे वानी पतावी वलजुने ते अक कीमती धरो आ ये छे. तेनां रान्दुवारी खीत्रेनी की मतनी आ उ परथीज पीछाना वध थकरो के नामांकीत मीं स्तेदनां हुंथी-आशकार "रीवयु अइ रीवयु" ने अक पळु मात्रीक अक जेवे नडी जता छे जे जेमां अ पी हुनीयांना जलुंतां रसुछ पत्रे मधेथी युंटी काडडी उतारी लघेलां "कारतु नस" मधे आपळुं आ मानीतां "हीदी पंच" ने जगया नडी मन्ती होय. आ पीना अ चीत आ पत्रने वाजपी रीते मगडर जनावनी री छे. वपतना वधारा साये आ बाधुंभ पो तानां खीत्रेमां तथा लपळुंमां धळुं अने छे सुधारे वधारे करतो रहये छे. तेनी अत्रेछ डालमे धळी कपिलीपत तथा मधमपळुंथी ल पायवी अमो जे अ छीये, अने इरेक रीते पैताना वांयनारायोनी सेवा जणववानी तेनी कणलनां अयुक थनहो तेना सङ्गीमां याडु माबर पडतां रहे छे. आवी सरस पंकी उष र पैतानां पत्रने लाववाने माटे तेना अतीला अने कायल पळु अकमांरणी अर्धीपती अने मलेक मीं परजेरछ नवरोज्ज आपजेअत्या रने अमो मुआरकपादी आपये छीये, अने ते वलुनां आ पत्रनी इरेक रीतनी यडउती अने इ तेड धयछीये छीये, के ज्यो डाल करतां पळु व धु सरस रीते तेयो पैताना वांयनारायोनी से वा जणववाने सामरथवान थाय.

[THE RAST GOFTAR, Bombay, Jan. 31.]

[रास्त गोफ्तार, सुंभ, तां ३१ भी जनेवारी.]

आगला जमानामां "पारसी पंच" अने "आपजेअतीआर" नामनां जे अकवाडीक पत्रे नीकलतां हुतां, अने ते जेनेनी मलेकी अकज हाय होवाथी पाछमथी तेयो जने जेडाध गयां हुतां, अने तेना मलेके ते जमानाथी "आप जेअतीआर" नी अटके ज्येजभाता थया हुता. मीं नसरवानज्ज होरापळु आपजेअतीआर साथ अमने ते जमानाथी तकरार खालती आ वी हुती, अने ते तकरारमाथी पदनकीना जे सु कडमाज्ये पळु जन्म लीषा हुता. ते जमाना मां जे "पारसी पंच" हुतुं, ते आज बोडांक वरस थयां "हीदी पंच" ने नामे ज्येजभावा बागयुं छे, अने हुलुपी अ पत्र आपजेअती आर आनदानाज्ज हायमां रहेंतुं छे. ते जमानां अने आज्जना जमानां "पंच"मां आ समान जमीनने इर जलुय छे, अने अ इरेक

ना संंधमां अटलुं कडीयुं के ते धळी आ वकारहायक अने तारीई लायक छे. "हीदी पंच" तेना डालना अर्धीपती मीं परजेरछ नवरोज्ज आपजेअतीआरना हायमां आवथा पछो जे पत्रना संंधमां ज्येजभावा इरकार थवा पाभये छे, अने जे पत्र आगल वे डोने अर्धीय थर् पडयु हुतुं ते आजे प्रीय थर् पडयुं छे. पंचनी राजनीती केंवज पदसाध जवाने लीधे तेना तरई ने आवभाव पळु पदसाध गये छे, अने छेला अकाड हाडुकांमां आ पत्रे पैताना नामनामां इ डो वधारे करवामां सारी इतेड मेजवेवी जलुय छे. रान्दुवारी अने संसारा आपजेअने जगती सरकार अने रधयतेनी रसुज करी, ही ग कडाडी तेमनी आमीयो पताववानी आपळु आ अक पुरां रसुछ पत्रनी वणळु वधारे पसदं करवा जेग अज्ज जलुय छे के तेमां आगलना जेवी दवेधमती के स्वार्थी खीत्रेथी वेर लेवानी तदपी र जेवामां आवती नथी. अजपत "हीदी पंच" रान्दुवारी पक्षापक्षीमां पंधाध गयलुं पत्र छे अने तेथी जयरे ने ल्यारे ते पैताना पक्ष अने पक्षाकारेना बीतो गाय छे अने तेमने छपरे य हावे छे, तथा सामा पक्षावाली हुंकी करनारा खीत्रे प्रगट करवाने ते अयकातुं नथी; तोपळु सामाठी रीते लेतां ते। टेक उंयो अने केंलेक रोज्ज स्वतंत्र छे. अटलुं पंधुं जलुय आ जे अमने अक कारखु मलयुं छे, अने ते "हीदी पंच" माथी युंटी काडडामां आवेलां असर कारक अने लायु पडतां खीत्रेनी हुमलुज पाडे र पडेनी मो जा ६० हुंकीनी योपडी छे. आवी योपडी मीं आपजेअतीआर आज्ज आर वर स थयां पाडुरे पाडे छे, अने अजे पुडकां डीक मी कपुल कथुं के आगला वसेा करतां आ सालना "हीदी पंच"मां खीत्रे" पचात धळी सारे सुधारे पतावे छे—जे सुधारे जेम आ पळी रान्दुवारी अने संसारा तवारीभनी खीत्र हुकत नांध लेवामां छे, तेम खीत्रेनी पसंङगीमां पळु छे. रान्दुवारी अने संसारी सुधारानी तर इंदारी करनारां आ पंच-खीत्रेमां अक पुथी आपळु पाडुरे पुडयो अने हुकमेा वजेरेनी हुंहुं तसवीरे खीत्रेवामां छे. "हीदी पंच" मा इर अकवाडाये आपळु मज्जनीसीपल कारपारेश नना कामकाज उषरनी नुक्तेखीनी थपहो अने खीत्रे इपे अवे छे ते धळी वमलुय छे, पळु तेमने समास हाज प्रगट करला योपडीमां थर् थकयो नथी जे जेम हीलगीरीलरेहुं छे तेम वनी "पंच"मां कोध कोध वार जडुरे पुडयो पर पक्षापक्षीनी धुलुमां अघटीत हुमला जेवामां आवे छे ते पळु आ सालनां "कारतुनस" मां नथी जे पुथी थवा जेग छे. अजे उषेद राभये छीये के मीं परजेरछ आपजेअतीआर पैता ना आ वारसीक कारतुनेने हुलुपी वधारे लोक प्रीम अने वधारे होपरहीत जनाववानी तज वीज करये.

[AKHBAR-I-SOUDAGAR, Bombay, Feb. 10.]

[अखबारे सोदागर, सुंभ, तां १० भी इम्बरवारी.]

हीदी पंचनां कारतुनस. रान्दुवारी अने संसारी आपजेअ उषर र मुज करनारां खीत्रे साथलुं आपळु थोडुतुं

બહુવિધ અઠવાડિક "હીંદી પંચ" આજ ચાર વરસ થયાં પોતાની વરસીક આવડતી કહાડે છે, જેમાં નેશનલ કાનગ્રેસ, સૌશીયક કનકરનસ અને રાજદવારી તથા સંસારી ઇતિહાસીક બનાવોને ભગતાં ચીત્રોને સમાવેશ કરવામાં આવે છે. કારતુનસની છેલ્લી આવડતીમાં તદ્દનજ નવાં ૧૫૦ ચીત્રોને સંગ્રહ આપવામાં આવ્યો છે, અને તેની હેઠળનાં રમુજ લખાણો અંગ્રેજ તથા ગુજરાતી બંને ભાષામાં આપવામાં આવે છે. સુબ ઈ ઈલાકામાં નીરદોશ રમુજ આપનારે આણું ચીત્રવાળું પત્ર "હીંદી પંચ" એકપુસ્તક છે, અને મીં બરબોજી નવરોજી આપખેખતીઆર તે એવી રીતે હાલમાં ચલાવે છે કે જે માટે હીંદુસ્તાન તેમજ ઈંગલંડનાં બહુવિધ પત્રો એકમતે તા રીક કરે છે. "હીંદી પંચ" નાં કારતુનસ કાનગ્રેસની એકને પ્રસંગે બહાર પાડવામાં આવતાં હોવાથી તેમાં અસલ મતલબ કાનગ્રેસ અને સૌશીયલ કનકરનસને ભગતાં ચીત્રો સમાવવાની હતી, પણ છેલ્લી આવડતીમાં તે વગણુ ફેરવોને ચાલુ કરેક રાજદવારી તથા સંસારી સવાલો વીશે એ રમુજ લખાણમાં અઠવાડિક અંકો દી પાવનારાં ચીત્રો અને હુચકા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. "તારી મારી" અથવા ખાનખી બાગણીથી દેરવાખ જવા વગરની નીરદોશ રમુજ એક ચીત્ર એકસો આરટીકલ કરતાં વધારે અસરકારક નીવડે છે, અને હીંદી પંચનાં ચીત્રો મીં આપખેખતીઆર એવીજ રીતનાં આપના હોવાથી તેની કદર કળવાખલા અને સમજી વરગમાં ખુબજ એ તદ્દન ખુરતી છે. વળી હીંદી પંચ પેતના ઈંગલંડના બહુવિધ મીત્ર લડન પંચને પગલે ચાલવાની કરેક કોશીશ કરતું જણાય છે અને રાજદવારી ચીત્રોની ડીઝાઇન કેટલી પ્રસંથાને પાત્ર છે, તે એટલા ઉપરથી માલમ પડે છે કે તેના દર અઠવાડિક અંકમાંથી કોઈ ને કોઈ ચીત્રોને ઉતારો મીં સટેડ પોતાના રીવયુ એક રીવયુઅમાં કરતો રહે છે. હીંદુસ્તાન મધે ચોત્રકળાની અપ્રતોશકારક સ્થીતી ભેતાં આ રમુજ લખાણને જે ડીઝાઇને રજી કરે છે, તે આસપાસની મુશકેલીએ ભેનાં ખરેજ વખાણને પાત્ર છે. આજ અરથી સદી ઉપર મરહુમ નંદારવાનજી દોરાબજી આપખેખતીઆરે સ્થાપેલ "પારસી પંચ અને આપખેખતીઆર" પત્રને પાછળથી હીંદી પંચમાં ફેરવી તેને સતેશકારક માયાપર લાવવા માટે મીં બરબોજીને સુખારક પાઠી ઘટે છે.

[THE GUJARATI, Bombay, April 10.]

["ગુજરાતી," મુંબઈ, તા. ૧૦ મી એપ્રિલ.]

'હીંદી પંચ'ના કારતુનસ-રાજદવારી અને સંસારી બાખતેને ભગતાં 'હીંદી પંચ'માં પ્રસીધ થતાં ચીત્રોની આ વરખની નવી આવડતી આગલાં વરખોનો આવડતી કરતાં બેથક સરવ પ્રકારે ચઢીઆતી છે. 'હીંદી પંચ' ના માલિક અને અધીપતી મીં બરબોજી નવરોજી આપખેખતીઆર પોતાનાં આ લોકપ્રીય રમુજ પત્રને એવી સારી રીતે ચલાવે છે, કે તેને બીધે આખા દેશમાં 'હીંદી પંચ'ની મેટી નાખના લેલાં થોડાં વરખમાં ઘઈ ગઈ છે. રાજદવારી બાખતેમાં પ્રજના ખરા વીચાર થું છે ને દેશના રાજ્ય વહીવટને ભગતાં સુખારા વધારાના સંબંધમાં પ્રજની ઉમેદ થું છે, તે વખણવાબજી સ્વતંત્ર બુધ્ધી અને પ્રસંગને અનુસરતાં ચીત્રોએ હીંદી પંચ એવી સારી રીતે સંવાળાએ હજી રજી કરે છે કે તે તેની સેવાની જેટલી કદર આપણે ખુબજ એ તેટલી એણી છે. તેમ વળી જે પ્રજાપક્ષની આઘા જઈ અને સત્તાવાળાએની મેહુરખાની મેજવવાની શુકતીએ કરી પ્રજા વરગને શુકસાન કરે છે, તેએની સામું 'હીંદી પંચ' પોતાનો અણગમે કશીપણ છુપામણી વગર તડ ને કંક બહાર કરે છે, તે માટે ખુબ આરાએ બાકખંધનાં જેટલાં વખણુ કરીએ તેટલાં આણં છે. 'હીંદી પંચ' કોંગ્રેસ પક્ષ તરફ સંપુરણ રીતે હજી છે અને તેના વીરોપીએ સામું આપરા કલકથી જોય છે તે માટે તેની વીરુધમાં કેટલીક તરફથી ખોટી ટીકા ચલાવવામાં આવી છે અને એજ જણાવવામાં આવ્યું છે કે એ બાખતમાં 'હીંદી પંચ'ની નીતી ઈંગલંડમાં નીકળતાં 'ધી પંચ' પત્રથી જુદી પડતી છે ને તે બાખતમાં 'હીંદી પંચ'માં સુખારો થયે જોઈએ. એ ટીકાના રહીઆમાં અમારે કહેવું જોઈએ કે એવી ટીકા કરનારએ ઈંગલંડના હાલના સંજોગો અને હીંદુસ્તાનના હાલના સંજોગો વચેને ભેડુ ભુલી જાય છે, અને તે ખુબજ જ 'હીંદી પંચ'ને આવે દેખ કાઢવા તરફ દોરવાઈ જાય છે. તેએએ એ યાદ રાખવાતું છે કે હીંદુસ્તાનમાં કોંગ્રેસની ભડતની બાખતમાં પક્ષ જેવું કંથું જોજ નહી. કે કોંગ્રેસ તે સમસ્ત પ્રજા વરગની રાજદવારી બજાડતીયું પ્રતીબંધ છે અને જેએ કોંગ્રેસની વીરુધમાં હોય તેએ તે પ્રજા વરગની નબરમાં તેના

પોતાના દુશમને સરખા છે. તેમ હોવાથી 'હીંદી પંચ' સમસ્ત પ્રજાના પ્રતીબંધી તરીકે કોંગ્રેસની તરફદારી કરે અને તેના વીરોપીએને તેમનાં ખરા સ્વરૂપમાં ખડા કરે ને તેમ કરવામાં તે માત્ર પોતાની ફેરજ અદા કરવા સીવાય બીજું કંઈ કરતું નથી. ઈંગલંડમાં તે પ્રજાનું સ્વરાજ્ય ચાલે છે એટલે ઈંગલંડમાં નીકળતાં 'ધી પંચ'ને 'હીંદી પંચ'ના જેવી નીતી હાય ધરવાની જરૂર રહેતી નથી; એ ખુબો જવું જોઈતું નથી કે પ્રજાના કલખાણને હેતુ ધયાનમાં રાખીને ઈંગલંડનું એ 'ધી પંચ' કાનકરવેટીવ અથવા લીખરખમાં ને જે ખણુ પક્ષ રાજ્ય સત્તાપર હોય તેના અમલ દરખીયાન તેની જે ખાખી જોવામાં આવે તે સ્પષ્ટ રીતે બહાર કાવાને બીજકુલ અચકાતું નથી ને તે રીતે ઈંગલંડનું 'ધી પંચ' અને આપણું 'હીંદી પંચ' એ બંનેની નીતી સખીજ છે. છેવટે 'હીંદી પંચ' ના માલિક અને અધીપતી મીં આપખેખતીઆર તરફથી કાઢવામાં આવતી 'હીંદી પંચ'નાં 'કારતુનસ'ની વરખીક આવડતીમાં જોવામાં આવતા સુખારા વધારા સંબંધે અમારો સંતોષ બહાર કરતાં, એ પત્ર જે મોટી બહોશથી અને ઉચી નીતી ધયાનમાં રાખીને ચલાવામાં આવે છે, તે માટે મીં આપખેખતીઆરને ખરાં અંતકરણથી અમે સુખારકપાઠી આપીએ છીએ.

["JAGDHITECHH," Poona, FEB. 6.]

["જગદ્દીતેચ્છુ," પુણા, તા. ૬ ફેબ્રુઆરી.]

શ્રી હિન્દી પંચ "કારતુનસ" પાઠવિલય હલ આમારો આહો. મુંબઈસ દર મહિન્વાસ હિંદો પંચ મહુનુન એક સચિત્ર માસિક પુસ્તક નિષ્પત્ત પ્રસવે. ત્યંત પ્રચલિત વિવધવર સચિત્ર ટીકા પેત અસવે. હયા હયા વિવધાશો સંબંધ અસલેલયા સંસ્થેચો અગર વ્યક્તોવિવધાંચો ચીત્રે વાહુન સુદા યાચ્યા કલવને વદલ તારોફ કરાયો લાગવે. મેલયા સાલંત નિવાલેલયા સર્વ અંકાતુન નિવડક ચીત્રે એકે ટીકાળોં કલુન તો સુરેખ રોતોને વરોલ પુસ્તકાંત દિલોં આહેત

CHUBB'S SAFES

EDULJEE PESTONJEE,
SOLE AGENT IN BOMBAY.

37, Parsee Bazaar Street, Fort.

ESTABLISHED 1847.

ILLUSTRATED PRICE LIST POST FREE.

PADLOCKS.

	Rs.	as.
$\frac{3}{4}$ inch	11	0
1 "	10	0
1 $\frac{1}{4}$ "	11	0
1 $\frac{1}{2}$ "	11	8
2 "	13	0
2 $\frac{1}{2}$ "	15	0
3 "	16	0
3 $\frac{1}{2}$ "	19	0
4 " extra strong	26	8

Registered Trade Mark.

CUPBOARD LOCKS.

	Ra.	as.
2 $\frac{1}{2}$ inches	9	8
3" or 3 $\frac{1}{2}$ "	10	0
4 x 2 inches	11	0
4 x 3 "	14	0
3 $\frac{1}{2}$ Long keys	13	0

SAFES

SMALL & LARGE

SIZES.

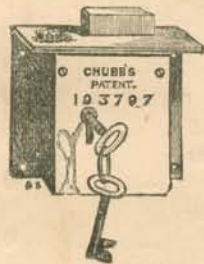
SPECIAL RATES

FOR

CONTRACTORS, ENGINEERS

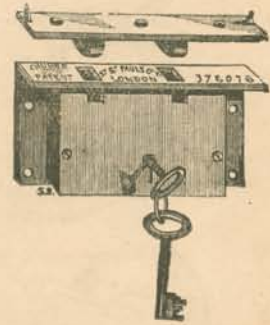
AND

WHOLESALE MERCHANTS

DRAWER LOCKS

	Rs.	as.
2 inches	9	8
2 $\frac{1}{2}$ "	10	0
3 "	10	8
3 $\frac{1}{2}$ " x 3"	14	0
3 Long keys	14	0

BOX LOCKS.

	Rs.	as.
2 inches	10	0
2 $\frac{1}{2}$ "	10	8
3 "	11	0
3 $\frac{1}{2}$ "	12	8
4 "	13	0

10 % cash discount for goods exceeding Rs. 100.

5 % cash discount for goods under Rs. 100.

 Goods not in stock will be ordered out from Home by cable.

CHUBB'S LOCKS

SOUTHALLS'
(IMPROVED)
SANITARY TOWELS
FOR LADIES.

Used both on Land and Sea.

They are useful in India and other tropical countries, because they are Antiseptic, and being sold at very low prices they can be burnt after being used, thus saving the cost of washing them.

Sold in seven sizes, from 6d. to 3s. per packet of one dozen.

An Attractive and Useful Ornament
for the Toilet Table!

SOUTHALLS'
DEPILATORY SOAP

FOR REMOVING SUPERFLUOUS HAIRS
is now put up in ARTISTICALLY DECORATED PORCELAIN POTS, tastefully Ribbed and enclosed in CARTONS.

This soap is free from alkali, and does not therefore cause painful eruptions & sore places when applied according to the directions, thus differing from other Depilatories which are quite unfit for the special purpose for which they are intended.

It does not contain arsenic in any form, and is free from poisonous properties; many Depilatories contain orpiment, which render them dangerous in use.

It is of a soft consistence, smooth, and very easy to apply, without the trouble of previous mixing.

SOLD BY

EDULJI BROTHERS,
CHEMISTS AND DRUGGISTS.
158-160, OPPOSITE THE JOOMA MUSJID
Branch: Sitaram Buildings, near Crawford Market,
BOMBAY.

DUKE & SONS,

(ESTABLISHED IN 1878.)

14, HUMMUM STREET, FORT,
BOMBAY.

THE PUREST,
THE MOST LIVELY,
THE CHEAPEST.

ERATED WATERS,
THE MOST POPULAR IN THE MARKET.

THE TEST OF 26 YEARS
HAS PROVED THEIR SUPERIORITY
OVER ALL OTHER LOCALLY
MANUFACTURED
ERATED WATERS.

PRICE LIST.

	Rs.	as.
SODA WATER—of very high pressure ...per doz.	0	8
LEMONADE—most delicious	0	8
TONIC—a speciality	0	12
GINGERADE—from rich Jamaica ginger	0	12
RASPBERRYADE—colouring guaranteed harmless and free from poisonous substance	0	12
GINGER ALE—(Belfast) sparkling and of very superior quality.. ..	0	12
HOP ALE—a Non-alcoholic, fine bitter Beer with a delicious aroma of hops.. ..	0	12
PICK-ME-UP—a Non-alcoholic Phosphoric Wine indispensable after fatigue or exhaustion.. ..	1	4
POTASH WATER—Guaranteed to contain 5 grs. of pure Carb. of Potash	0	12
LITHIA-WATER—Guaranteed to contain 6 grs. of pure Carb. of Lithia	0	12

DUKE & SONS,
14, HUMMUM STREET, FORT,
BOMBAY.

HORMUSJEE ADERJI.

No. 120, Abdul Rehiman Street, Bombay.

IMPORTER OF HIGH CLASS

AMERICAN AND ENGLISH
CIGARETTES AND TOBACCOS.
CIGARETTES LORD ROBERT,
SCISSORS, PICARON,
PIN-HEAD, OLD GOLD, RAILWAY,
FLAG, COLUMBIA.
WILLS'S TOBACCO & CIGARETTES.

Of all well known Manufacturers.
Prices very moderate.

ALSO TEA AND COFFEE.

Our experience in this line extends
to 27 years.

The well known and delicious Teas from
the Glendale estate can be had wholesale or
retail in tins from 1 lb. 5 lbs. Tins and up-
wards at very moderate prices.

Also pure and high class coffee from the
world renowned Nilgiri estate of Mr. T.
Stains & Co.

CHOONILAL CHHAGANLAL'

NO. 228, ABDUL REHMAN STREET, BOMBAY.

METAL WATCHES.

FROM Rs. 4 TO Rs. 35.

SILVER WATCHES,

FROM RS. 9 TO RS. 80.

GOLD WATCHES,

FROM Rs. 16 TO Rs. 500.

THE

C. C. P. WATCHES, WITH FIVE YEARS' GUARANTEE.

NICKEL SILVER CASE. SILVER CASE.
C.C.P. Open-face Keyless, Rs. 14. CCP. Open-face, Keyless.
" " Fancy Dial " " 15. from Rs. 22-8 to Rs. 40

Edison's Phonograph and Crapho-
phone of all kinds and sizes from
Rs. 10 to Rs. 250.

American Clocks, Time-pieces, Pocket Watches of
Gold, Silver and Metal of various makers, Musical
Boxes of Indiaa Music, American and English
Jewellery, Grimault Company's Medicines,
Stylographic Pens, of various makers, Scents,
&c., at moderate prices.

FRENCH AND COUNTRY HARMONIUMS.

Price List on application. Up-Country Orders
will receive prompt attention.

JAMASJEE AND MANECKJEE

ENGINEERS, CONTRACTORS AND MACHINERY DEALERS.

Office & Godown: Opposite Prince's Dock, BOMBAY.

SOLE AGENTS FOR

PENMAN & Co., High-Class Boilers, Glasgow.

OWEN, BRAZIL & HOLBOROW, STEAM ENGINES, BRISTOL.

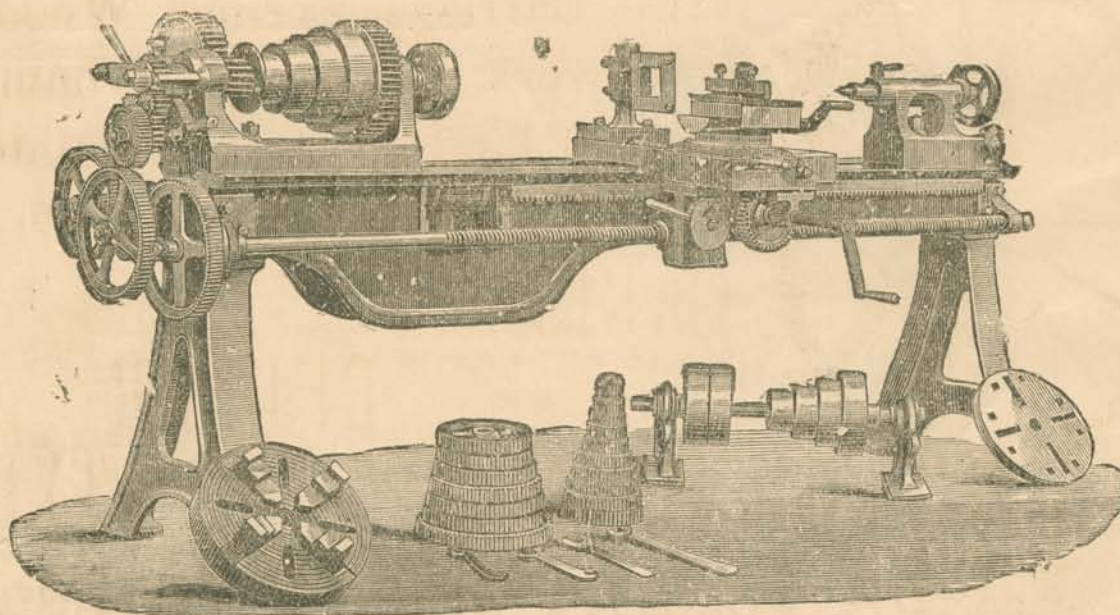
THE DUDBRIDGE IRON WORKS, LD.,

ENGINEERS, IMPROVED PATENT OIL ENGINES, STROUD, ENGLAND

ERNEST SCOTT AND MOUNTAIN, LD., ELECTRIC LIGHTING, NEWCASTLE-ON-TYNE.

James Spencer & Co., Weighing Machines, Hollinwood, Manchester.

ETC., ETC., ETC.

New Boilers, Steam & Oil Engines,
Gins, Presses, etc., etc.,

Always Ready in Stock.

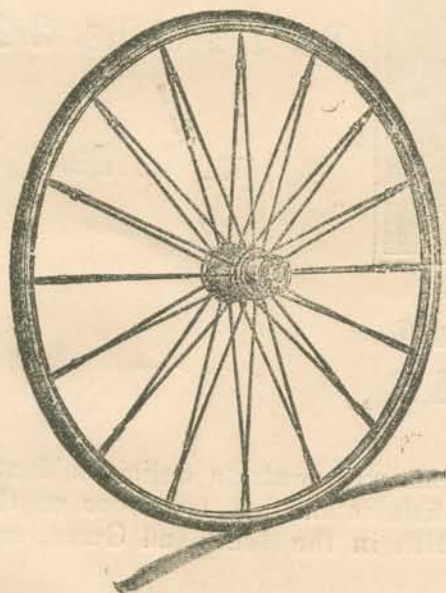
AWARDED FIRST CLASS CERTIFICATE OF MERIT.

E. S. MALLA & CO.,

Saddlers, Harness Makers, and Coach Ironmongers.

395-97, BHENDY BAZAR, BOMBAY.

Established 1872.

Axles, Carriage Springs, Wood and
Iron work, Carriage Trimmings
and all kinds of Coach Builders'
and Saddlers' Accessories.

CARRIAGE

RUBBER

TYRES,

Carriage Lamps, and Harness a
Speciality.

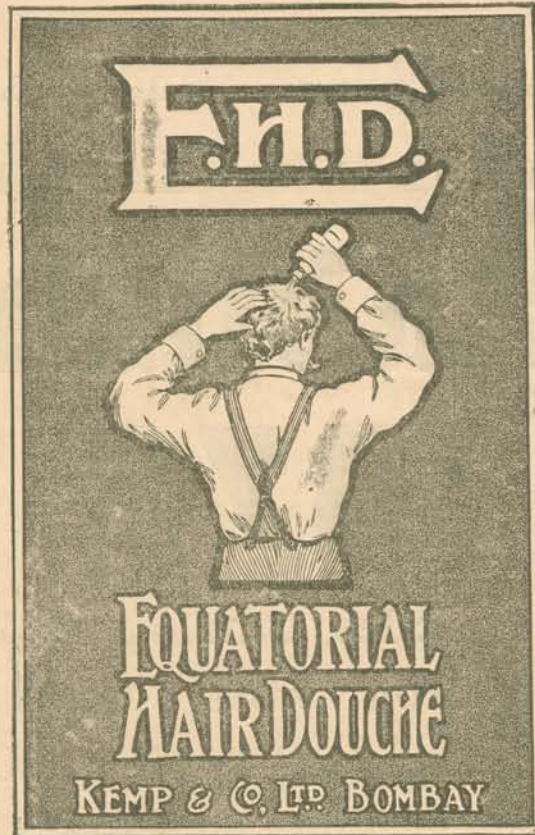

ILLUSTRATED CATALOGUE ON APPLICATION.

KEMP & CO., LD.

BOMBAY.

THE
MOST
TALKED
OF
AND
IMITATED
HAIR
PREPARATION
IN
INDIA.

THE
ORIGINAL
HAIR
DOUCHE.

Rs. 1-4 & Rs. 2-4
per bottle.

FLORAL MOUTH ELIXIR.

A fragrant mixture of distilled Essences and Gums; forms with water a delicious Mouth Lotion, which is at the same time a perfect antiseptic and disinfectant. A few drops on the wet tooth brush form a most perfect dentifrice, securing health in the Teeth and Gums, and that exquisite comfort which attends purity of the mouth.

The Lotion is made by mixing one tea spoonful with half a tumblerful of water.

Rs. 1-4 and Rs. 2-4 per bottle.

PREPARED ONLY BY
KEMP & CO., LD.,

Pharmaceutical Chemists,
BOMBAY.

A. M. BAJ AND SON,
BHENDY BAZAR, PAREL ROAD,
BOMBAY.

SADDLES AND HARNESS MAKERS.

We keep in stock a large variety of superior and durable English and country harness and saddles as well as execute our customers' orders according to their instructions in a short time.

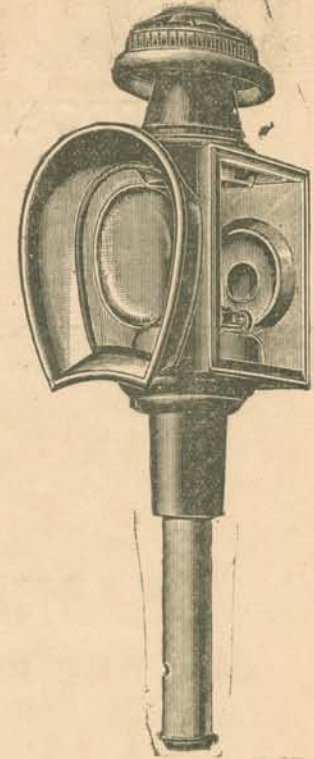
Carriage lanterns, whips, superior carriage rubber tyres and all requisites for carriages can be had at moderate rates. Tyres also fitted on to carriages if desired.

Up-country orders executed promptly by V. P. Post.

એ. એમ. બાજ એન્ડ સન,

ભીંડી બજાર, પરેલ રોડ, મુંબઈ.

સેડલરો અને હારનેસ બનાવનારા.

ઘોડાના સરવે જાતના ઘણાજ ઈંચા અને ટકાઈ વેપાતી તથા ગામઠી હારનેસ તથા જીન તથા ચાર તેમજ આરડર પ્રમાણે હુંક મુદતમાં બનાવી આપવામાં આવશે. ગાડીના ફાનસ, ચાલુક, ગાડીના ચાકના ઈંચી જાતના રબર ટાયર મળશે, તથા ચાકને રબર ચઢાવી આપવામાં આવશે. ગાડીને લગતા સરવે જાતનો પરચુટલુ સામન હમારે તથા કીફાયત ભાવે મળશે. દેશાવરના આરડરો વીં પીં થી તુરત મોકલવામાં આવશે.

ALLADIN MUSAJI BAJ,

Nos. 21, 22, 23, Null Bazar,

BOMBAY.

Keeps always in stock a large variety of horses' Harness, English Patent leather for boots, shoes, brown Russian Calf, real Russian leather etc. Also all kinds of English and country leather, lasts for boots and shoes, elastics, wooden heels for ladies' boots and shoes, silk bows etc. Also gold and silver buckles for harness, white kid for harmoniums and every kind of similar miscellaneous articles. Wholesale or retail at very moderate rates. Up-country orders immediately executed by V. P. Post.

અલાદીન મુસાજી બાજ.

નાં ૨૧, ૨૨, ૨૩, નલ બજાર, મુંબઈ.

ગાડી, ઘોડાના હારનેસ, છુટ, થુને માટે ઈંગલીશ પેટન્ટ લેધર, આઈન રશીયન કાફ, સીચ્ચ રશીયન લેધર વગેરે સરવે જાતના વેલાતી તથા ગામઠી ચામડાં, છુટ તથા થુના લાસ્ટ, ઇલાસ્ટીક, લેડીઝના છુટ તથા થુની લાકડાંની હીલ, સીચ્ચ બોલ વગેરે, ગાડી ઘોડાના હારનેસ માટે સોનેરી, રૂપેરી બક્લ, હારમોનીયમ માટે સફેદ ક્રીડ વગેરે સરવે જાતનો પરચુટલુ સામન તથા થુ મેકરના હુધીઆર અમારે તથા કીફાયત ભાવે છુટક તથા જથાબંધ મળશે. દેશાવરના આરડરો વીં પીં થી તુરત મોકલવામાં આવશે.

BABAJEE SAKARAM & CO.,

OPPOSITE GOKULDAS TEJPAL HOSPITAL,
BOMBAY,

PHOTOGRAPHIC

APPARATUS & MATERIALS

ARTISTS'

OIL AND WATER COLOUR BOXES ETC.

PICTURE POST CARDS.

MAGIC LANTERNS ETC., ETC.

મનપસંદ દાગીના મેળવી ખુશી થાઓ.

રામજી ભગવાન એન્ડ બ્રધર્સ, ઝવેરીઓ,

ઝવેરાત અને સોના ચાંદીના દાગીના બનાવનાર તથા પંચીગરતુ કામ કરનાર,
૨૦૯, શેખ મેમન સ્ટ્રીટ. ટેલીફોન નંબર ૬૭૪.

સંખ્યાબંધ ક્રીસ્ટલી કારીગરોથી ચાલતા ગંજવર કારખાનામાં જાતી દેખરેખ તળે બનતા નવા નવા સુધારાવાળા ફેનસી દાગીના જથાબંધ તૈયાર રહે છે અને ટુંક વખતમાં બનાવી આપીએ છીએ.

સઘળી જાતનું ઝવેરાત જથાબંધ તેમજ છુટક મળશે.

ચાંદીના સઘળા વાસણો અને ઘરસજુગારની ચીજો અને ભેટ કરવા લાયક નવાઈઓ હમારા કારખાનામાંજ બને છે.

RAMJI BHUGWAN AND BROTHERS,
Jewellers and Manufacturing Gold and Silversmiths.

India Gold Ornaments and
Jewellery of every sort and
description kept ready for
sale and made to order.

English Jewellery at moderate Prices. Silver ware and Novelties prepared in our own Manufactory retailed at wholesale prices. Up-country orders sent by V. P. system.

એન. એમ. ત્રિપાઠી એન્ડ કું.;

બુકસેલરસ, પબ્લીશરસ,

કાલકાદેવી, પીકેટ રોડ, મુંબઈ.

THE STANDARD
ENGLISH-GUJARATI
DICTIONARY.

(THIRD EDITION.)

PRICE, Rs. 5-8.

THE SAME IN 2 VOLS.

Rs. 6-0.

૧૫૦૦૦ કરતાં વધારે શબ્દોનો સંગ્રહ.
આટલી સરની, સારી અને આવડી નાની ડીક્ષનેરી હજી
સુધી ગુજરાતી ભાષામાં છપાઈ નથી.
મુસાફરીમાં ખાસ કામ લાગે એવી-પાકીટમાં રહી શકે તેવી

THE STAR
ENGLISH-GUJARATI
DICTIONARY.

સ્ટાર ઇંગ્લેજી ગુજરાતી
ડીક્ષનેરી.

કીમત ફક્ત ૩ ળા.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો.

રૂ. આ.પ.	રૂ. આ.પ.
૪ ૦ ૦	Hind-Bajasthan. 10 0 0
૩ ૦ ૦	મેક્સમુલરનાં વેદાં
૩ ૪ ૦	તનાં ભાષણો... ૧ ૦ ૦
૦ ૬ ૦	વન્ડન રહસ્ય ભાગ ૧ ૧ ૪ ૦
	વન્ડન રાજ્ય હસ્ય
૫ ૦ ૦	ભાગ ૧..... ૧ ૮ ૦
૧૦ ૦ ૦	યાજ્ઞકને ઉધારવા
૦ ૪ ૦	સંબંધી સુચના. ૦ ૨ ૦
૧ ૮ ૦	ગ્રાંસીની રાણી..... ૧ ૬ ૦
૦ ૮ ૦	ખાહાદુર કલો અને
૦ ૪ ૦	પ્રમાદ સુદરી. ૦ ૧૨ ૦
૧ ૦ ૦	ખાહાદુર કલો અને
૧ ૪ ૦	અનાથ તારા... ૦ ૧૨ ૦
૦ ૧૪ ૦	કુસુમાવલી..... ૧ ૮ ૦
૫ ૦ ૦	ટીપુ સુલતાન..... ૩ ૦ ૦

N. M. TRIPATHI & Co.,
BOOKSELLERS, PUBLISHERS & COMMISSION AGENTS,
Kalbadevi Road, BOMBAY.

અ મે રી ક ન ધ લા જ.
“આંખના મોતીઆ વાહકાપ વગર મટે છે.”

કટ્ટેકટોડાણન.

“હવે આ નકી થયું છે કે, આંખના મોતીઆ વાહકાપ વગર, ખાનીથી મટી થકે છે, તેને માટે કટ્ટેકટોડાણન એક બહુસાદાર ઈલાજ છે. આ રોગથી પીડાતાંજિને હવે વાહકાપ કે રાવવાની ખટપટમાં પડવ નું કારણ નથી. વાહકાપ ફરાવનારાં સઘળાંજિની આંખ વાહકાપથી કષ્ટ પેદા થઈ શકે છે એમ નથી, પણ કટ્ટેકટોડાણનથી કેઈ પણ દરદીને નીરાશ થવું પડવું નથી એમ અનુભવથી સીધ થયલું છે. કીમત ઘીથી એકતા ૩. ૫. ચોસ્ટેજ ૪ આના વધુ વીશેષ માહિતીયું પુસ્તક મંગાવેથી મફત ચોકલીયું.”

સોલ એન્ડ-ડાલોનવરતન એન્ડ સન્સ,
૨૫૩, કાલ્યાદેવી રોડ, મુંબઈ.

અવસર ખોલોશો માં!

એક નજીવી લુલ અથવા ગફલતી ભયંકર માઠાં પરીણામો ઉપજાવે છે!!
તમે વખતસર ચેતવણી લેશો નહી અને જરૂર પડવે

સ્કુઈબ એગ્યુ સ્પેસીફિક

જો તાવ, ખરકી, મેલેરીઆ, પીતજવર વગેરે રોગપર અકસીર ઉપાય તરીકે જણાયલો છે તે વાપરશો નહી તો જરૂર ખતા ખાશો.

ચેતવણી.

તાવની ઉપથી દવા એટલી તો અકસીર અને લોકખાત્રીની થઈ પડી છે કે જગેજગ એતુંજ નામ પોકરાય છે. તેથી એ દવાની પ્રુષકળ નકતો નીકળી પડી છે. માટે અસલ નામ “એગ્યુ સ્પેસીફિક” તે સ્કુઈબનું જ છે એમ ધયાનમાં રાખજો અને બીજી બજાતી દવા એને બદલે આપવા માત્રે તો કહી લેશો ના કારણકે તે કાયદાને બદલે તુકયાન કરતા છે. સ્કુઈબ એગ્યુ સ્પેસીફિક સરવે આખરૂદાર વેપારીઓ વેચ છે તથા નીચલે ઠેકાણે પરબાહ લખતાથી તુરત તે પર ધયાન આપવામાં આવે છે.

કાફું મારકીટ આગળ, નં ૧૬ અને ૧૮, અબદુલ રહુમાન સીટમાં આવેલું

માદનનું અસલ દવાખાનું.

માદન સન્સની કુમ્પની,

ઈંગ્લેજી દવા વેચનારા તથા ખતાવનારા—મુંબઈ.

રોયલ સ્વીટ માર્ટ.

દીવસ ઊગે તે ધાનો રહેતો હશે ?

તેમજ સારો માલ પણ છુપો રહેતો નથી.

(ઈનામની કશા પણ લાલચ વગર)

ગોવીંદજીની ફરમાસુ ધીની તાજી મીઠાઈઓ !

મુંબઈ શહેર તથા આખા હિંદુસ્તાનમાં

વખણાય છે શા માટે ?

સારું ધી-સરસ માલ મસાલો-ઉત્તમ બનાવટ.

ભાવ એક, તોલ એક-અને કુત પ્રમાણિકપણાંથીજ

સંખ્યાબંધ ચોરડરો બાહેર ગામથી આવે છે.

‘ગોવીંદજી’ની મીઠાઈઓ માટે

‘સમાચાર,’ ‘જામે,’ ‘ગુજરાતી,’ ‘હિંદી પંચ’

વગેરે તેમજ માસીકોએ

તથા

મુંબઈ શહેરના સંખ્યાબંધ આબરૂદાર ગ્રહસ્થોએ ઉત્તમ મતો આપ્યાં છે.

ગોવીંદજી વસનજી.

નાનાશંકર ચાલ-ઠાકોરદવાર પાસે, મુંબઈ.

K. M. NARANJI & Co.,

27, KALBADEVI ROAD,

BOMBAY,

CHEAPEST HOUSE IN BOMBAY.

AMERICAN AND ENGLISH
TOBACCOS & CIGARETTES
OF

EVERY DESCRIPTION.

Perfumery, Eau de Cologne, Hair washes and Soaps
of various manufacturers.

RIGAUD'S SPECIAL PERFUMES

CHAMELI, GULCHADI,
KEYADO & MALATI
HIGHLY RECOMMENDED FOR TRIAL.

RIGAUD'S

EAU DE QUININE.

THE BEST FOR THE HAIR.

KITSON LIGHT FOR SALE
AND HIRE.

TEA

&

COFFEE

A SPECIALITY.

A PRICE LIST FREE ON APPLICATION.

RIGAUD'S NEW
EXTRACTS

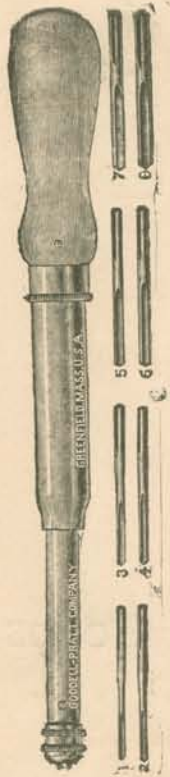
આસ શોખીનોને માટે!
જાણીતા રીગૉર્ડ કુલ ના
ફલ તેથી કુલ ખાંધી
જન્યવેલ
રોટ
ગુલછડી, ચંબેલી,
માલતી, કેવડે
આસ શોખીનોને માટે!
કે. એમ. નારાયણની હિં
નં. ૨૭ કાલબાદેવી રોડ—મુંબઈ.

H. A. KHAMBATY.

BRASS, IRON, HARDWARE

AND

GENERAL MERCHANT,
127, Khoka Bazaar, & 16, Lohar Chawl, BOMBAY.
ELECTRIC BELLS AND ACCESSORIES.

TELEPHONES,

BELLS,

TERMINALS,

BELL SETS,

INDICATORS,

WOOD, CHINA,

BRASS PUSHES,

PEAR PUSHES,

SWITCHES,

PULLS,

CONTACTS,

CARRIAGE BELL.

STAPLES,

WIRES,

JOINTING MATERIALS.

WIREMAN'S

ACCESSORIES,

INSULATORS,

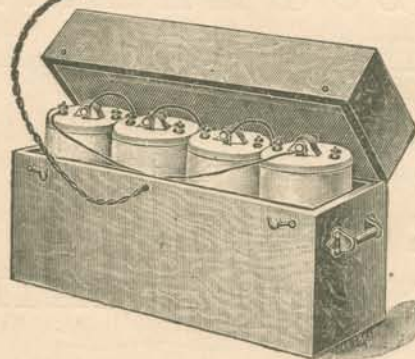
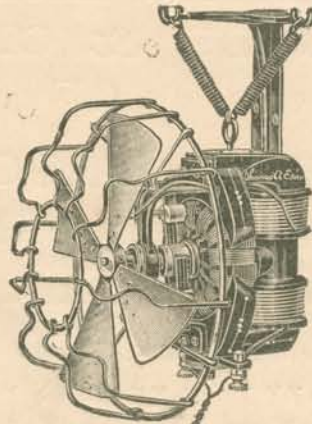
BATTERIES,

SPEAKING TUBES,

MAGNETO MACHINES,

BATTERY LAMPS,

HOLDERS.

DEALERS IN:—Hardware, Edge Tools, Files, Saws, Chisels, Planes, Angers, Drill Braces and Bits, Screw Plates, Stock and Dies, Screw Drivers, Spoke-shaves, Vices, Pincers, Pliers, Hammers, Gouges, Screws, Nails, Rivets and Washers, Axes, Hinges, Door Bolts, Door Springs, Handles, Chains, Locks, Measuring Rules and Tapes, Levels, Glass Papers, Emery Cloth, Wire, Sofa Springs, Custors, Curtain rings and Chains, Hat and Coat Hooks, Picture Rings, Fancy Nails, Buckles, Glass and Porcelain Knobs, Buckets, Punkha Pulleys, Ice cream Freezer, Coffee Mill, Mincing Machine, &c.

CASSUM NANJI AND COMPANY.

112, CHAKLA STREET, BOMBAY.

BRANCH:--SADAR BAZAR, DELHI.

Wholesale and Retail Lamps, Crockery,
Aluminium and Enamel-Ware Merchants.

LAMPS! LAMPS!! LAMPS!!!

HINK'S, HITCHCOCK'S & DITMAR'S LAMPS!

Lamps of various German Manufacture!

HANGING LAMPS, TABLE LAMPS AND WALL LAMPS
OF ALL SORTS & SIZES.

ENAMEL, PLATED, GLASS-WARE, AND CROCKERY,
&c., &c., &c.

UP-COUNTRY ORDERS EXECUTED PROMPTLY AND CAREFULLY.
PRICES MODERATE.

CASSUM NANJEE & CO.,

112, Chakla Street, BOMBAY.

Branch:--Sadar Bazar, DELHI.

FOR THE CONVENIENCE OF UP-COUNTRY CONSTITUENTS GOODS
ARE FORWARDED BY V. P. P.

INTRODUCED BY THE INVENTORS IN 1885.

BEWARE OF USELESS IMITATIONS BOTH ENGLISH AND FOREIGN.

SOUTHALLS'

MOSQUITO CONES.

Each Box Gives Twenty-Four Quiet Nights' Rest.
THE USE OF TOBACCO-SMOKE A FALLACY!

The old impression that persistent smokers are proof against the attacks of mosquitos is not supported by experience. A gentleman writing from Bombay to the Editor of one of the leading London periodicals says that,

Though he is an inveterately hardend smoker he is a perfect martyr to mosquito bites.

Travellers and residents in tropical climates should always be provided with a box of

SOUTHALLS' MOSQUITO CONES,

TRADE MARK

SOUTHALL'S MOSQUITO CONES, being composed entirely of harmless aromatic plants, give off an agreeable odour, which even the most delicate persons can tolerate.

EDULJEE BROTHERS,
Chemists and Druggists.
158, 160, OPPOSITE THE JOOMA MUSJID,
Branch: Sitaram Buildings, near Crawford Market.
BOMBAY.

BECK & CO.'S KAISER BREWERY

"KEY" MARK, PILSENER BEER.

LIGHT, PURE, WHOLESOME.

—:0:—

HADENFELDT & CO., Calcutta,
SOLE AGENTS AND IMPORTERS IN INDIA.

WHOLESALE AGENTS:

H. J. RUSTOMJEE AND CO.,

KARACHI AND BOMBAY.

To be had of all Wine and Spirit Dealers.

HENNESSY'S

THREE STAR

BRANDY.

Insist upon having it.

ASK FOR
SOKAL.

IT IS A STRENGTH-PRODUCING, FORTIFYING
AND DIGESTIVE

TONIC WINE

Highly recommended by Medical Profession.

OBTAINABLE FROM:

THOMSON & TAYLOR.

MONGINI BROS.

THOMPSON, THOMAS & CO

FELICE CORNAGLIA.

D. C. OOMRICUR.

D. D. BARIA.

P. & O. PASSENGERS

KNOW AND APPRECIATE

CATTO'S WHISKY.

Now for Sale at Leading Bars,

HOTELS AND AT ALL WINE

MERCHANTS.

"SCANDINAVIA M. C. M."
SOLID WOVEN COTTON
BELTING.

(Not in plies)

An Improved Type specially
Manufactured for India

-IS-

PRACTICALLY AND MECHANICALLY
ONE OF THE BEST
DRIVING BELTS.

It is **STRONGER** and has **GREATER**
GRIPPING Power than
LEATHER.

"Scandinavia" will not slip when
wet, is not damaged by oil, and
runs well crossed. It not
affected by
HEAT or **MOISTURE.**

LARGE STOCKS HELD.
All Widths and any Lengths Supplied.

AGENTS:

H. J. RUSTOMJEE & CO.,
KURRACHEE AND BOMBAY.

AMERICAN SPECIALITY.
Prof. JAMES'

ELECTRO-TONIC PEARLS
CURE NERVOUS DISEASES

RESTORE LOST VITALITY

IMPROVE DIGESTION

INVIGORATE THE SYSTEM.

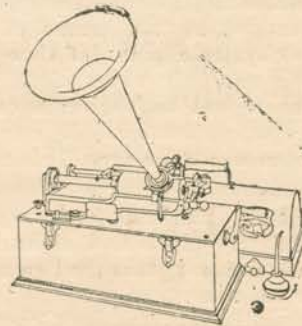
Constitute sustaining and life-giving
elements of special value to Profes-
sional and Literary men, Clergymen,
Tutors, Students, Lawyers, Busi-
nessmen, and all engaged in mental
occupations.

CAN BE HAD OF

THE ANGLO-INDIAN DRUG AND
CHEMICAL CO.,

No. 16, MARKET LANE, BOMBAY.

THE JAMES MANUFACTURING CO.,
KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

WHOLESALE IMPORTERS, REPAIRERS,
AND AGENTS FOR

Edison Phonographs, Cinematographs, Kasriel's
Harmoniums, Musical Boxes, Disc Machines,
Incandescent Kerosine Oil Lamps of 1,000
to 3,000 Candle power &c.

We supply everything in the Talking Machine line,
from the smallest screw to the most elaborate Outfit
at rock bottom prices.

Liqueur Exquisite
Tonic.
Digestive & Efficacious

BENEDICTINE

Possessing most
Powerful Germ-
killing Properties.

THE BENEDICTINE liqueur is beneficial to health owing to its spirituous foundation, being composed only of eau-de-vie (brandies) of the very purest qualities.

Its principal characteristics may be summed up as follows:—

Distinctness of taste, richness of flavour and delicious bouquet improving with age.

Moreover, the fact has never been disputed, that when diluted with cold water, the liqueur is possessed of greater *ANTI-APOPLETIC* (against apoplexy, sudden loss of sense and voluntary motions,) *APERIENT* (low purgative), *DIGESTIVE* and *ANTI-SPASMODIC* (against convulsions) qualities, *REFRESHES* and *STRENGTHENS* the nervous and tired brain marvellously, and works as a perfect boon to invalids and a blessing com-

combined with luxury to mankind.

Many celebrated doctors and literary men both in France and other countries have given the liqueur the brilliant testimony of their appreciation as may be seen by the following letters:—

.....Those of my readers who have confidence in my culinary recommendations, and I trust they are many, will do well to note that I prefer *BENEDICTINE* to all other liqueurs.
ALEXANDER DUMAS.

.....At a time when the luxuries of the table are sought after on all sides, I do not hesitate to acknowledge and recommend *BENEDICTINE* as the queen of liqueurs, now to be seen on any table. It is found and appreciated alike in restaurants, in private families and on the tables of princes,
H. DE FENE.

LIQUEUR BENEDICTINE—Among the liqueurs, invented or manufactured by the monks of France, the *Benedictine* from a hygienic point of view occupies the foremost rank. It is not only an exquisite and savoury beverage for persons in good health, but in case of illness or recovery it is equally beneficial. It may be used to advantage in all cases where Malaga, Madeira, Sherry, &c are recommended.

The *Benedictine* is remarkable for its agreeable taste, and for its really salutary effects as a stomachic; and it is principally on this account that the liqueur should bear the motto *Moritur qui non utitur*.

Extract from the *Gazette Medical*.

After meals we knew of nothing more agreeable than a small glass or two of *BENEDICTINE*. It perfumes the breath, delights the palate, promotes digestion, and is a powerful aid to an inactive or overloaded stomach. During an epidemic, for combating the evil effects of an impure atmosphere, its accurate action is indisputable. At the beginning of last autumn we had occasion to appreciate the full value of this liqueur, and we are now happy to give it our highest praise.
DR. MALLET, M.D.

We place all our confidence in the hygienic properties of *BENEDICTINE*. Invalids and those who suffer from diseases of the respiratory organs, affections of the chests, headaches, congestion of brain, etc, and who cannot take other liqueurs, can safely make *BENEDICTINE* their favourite drink as a finish to their meals.

DR. ACHILLE PEQUER, M.D.

I consider your excellent liqueur invaluable to the old who so frequently suffer from indigestion and attacks of biliousness which often prove fatal. *BENEDICTINE* has long been well known to me, and it was with great readiness that I ordered our religious and my head resident doctor to administer it as a cordial according to your directions.

DR. ROUX DE BRIGNOLLES,

Chief Physician and House Surgeon, Charitable
Hospital of Marseilles.

I have tested *Benedictine* in order to appreciate its digestive power, its taste, its oiliness and its perfume. It is perfect in everything, and I must add that in my knowledge your Liqueur is unrivalled.
Arney-le-Due, 5th December, 1892. DR. REVEREHORE

Since the periodical bacillary epidemics so frequent in thickly populated places I have advised, with appropriate treatment, the use of *Benedictine*, I have really recognised its stimulating and tonic action especially in cases of long convalescence, a result evidently due to the purity of the alcohol contained in it, to the absence of coloured and sweet smelling matters which are almost always found in so called fancy liquors, and which are extracted from a series of aniline plants which are so dangerous, and to the alcohols extracted from potatoes, corns &c. Consequently its use can be safely advised.

DR. OZOUF DE EUTREMONT,

Paris, 25th May, 1892.

Not only *Benedictine* is of all the liqueurs the most pleasing to the taste and the most perfumed; but it is a powerful help for mental work. I owe to this elixir the inspiration of my most joyous tales, and it has often seemed to me while drinking it that the soul of the good Rebelais was smiling upon me and was envying me for having been born in an age in which *Benedictine* is invented.

ARMOND SILVESTRE.

Argeles, 31st August, 1892.

TO BE HAD FROM ALL FIRST CLASS WINE DEALERS.

**The oldest, the best,
and the most popular**

Native Confectionery and Sweet-meat Establishment

IN BOMBAY

OF

AMICHAND GOVINDJEE,
BAHERKOTE, SHAIKH MEMON STREET,
Opposite the Jooma Masjid, Bombay.

THE BEST HALWAS OF VARIOUS KINDS, JALEBEES,
LADOOS, SOOTAR-FENIS, &c., &c., &c.,

Most delicious, highly tasteful, and made of the best ingredients.

Orders for special supplies for Weddings and other
auspicious occasions executed promptly on a
day's previous notice.

OUR GOODS SUPPLIED AT ONE PRICE ONLY.

Our constituents must not have the least fear of
being duped.

All our upper-class constituents who may send orders through their men
will have the best and the freshest supplies from our establishments.

This is to certify on behalf of the Vegetarian F. UNION OF LONDON, that SUKHADIA AMICHAND GOVINDJI, Sweetmeat maker of Bombay, was awarded this Certificate of Merit, for proficiency in Vegetarian Cookery at the Vegetarian Exhibition and Congress, 1898.

W. H. HILL,
President.

M. HARRY PHILLIPS,
Secretary.

Vegetarian Federal Union,
16, Farringdon Street, E.C.

TO ALL.
J. M. KAPADIA
 AND SONS,

NEW BUILDINGS, HORNBY ROAD.

SILK MERCHANTS AND MERCHANTS
 IN BEST FRENCH, JAPAN CHINA,
 AND
 ALL CONTINENTAL
 SILK AND NOVELTIES.
 MONSTROUS STOCK OF REALLY GENUINE GOODS
 JUST TO HAND.

Early Inspection Kindly Invited.
 Priced Samples free on Application.

रेशमी कापड वापरनारी आलम न्नेग !
 नमशेदण माणिकण कापड्या
 अन्ड सन्स.

रेशमी कापडना वेपारीओ.

न्यु फीलिंगस, होरनबी रोड.

इरे'य, जेपानीस, चीनाई अने वेलाती तथा युरोपनां
 फीणं देशोनुं सधली नगतनुं

रेशमी कापड अने नवी नवाधओनो

गंणवर मोटो नदथो अमारें तथा जोदथो मुकथो छे.
 मेहेरपानी करीने अकवार अमारी दुकानती सुवाकत लधं नथो.

ला वो मध्य म .

नमुनाओ अने लावो अरन करवाथी व्यापवाभां व्यावशे.

A. MAHLER,
 APOLLO STREET, FORT, BOMBAY,
 Sole Agent for the Kerosine Oil
 Incandescent Stella Burner;
 PATENT POEFFEL.
STRIKING NOVELTY

AT LAST A REALLY PRACTICAL INCANDESCENT KEROSENE OIL BURNER.

CONSUMPTION ONE BOTTLE IN EIGHT HOURS.

ACTUAL LIGHTING POWER 70-75 C.P.

The only practical Incandescent Oil Burner.

SALE PRICE OF BURNER.

INCLUDING CHIMNEY, MANTLE, WICK & WICK
 TRIMMER, RS. 12.

Complete Storm-proof Arc Lamp,
 Rs. 55.

Complete Storm-proof Street
 Lantern Rs. 45.

હુમારી બનાવટની તેલની ઘાણીઓ હીંદુસ્તાન, આફ્રીકા, સીલોન, પીનાંગ, વીગેરેમાં, સઘળે વપરાય છે.

ખસખસ જેવાં નાનાં બીયાંથી તે કોપરાંની કાચલીઓ

કાંઈ પણ ફેરફાર વગર પોલે છે.

ઈંગ્લીશ અને અમેરીકન બનાવટોના ઘણા મોંઘા દામના તેલ કાઢવાના સાંચાઓ કરતાં પણ હુમારી ઘાણીઓ કોપરાંમાંથી તેલ કાઢવા માટે દરેક વાતમાં ઘણી વધુ ચહડીયાતી છે.

એ એક પુરતાર થયલી બીના છે.

ઉપલો દેખાવ હુમારા કારખાનાના એક ભાગમાં ૩૦ હુમારી સુધારેલી તેલની ઘાણીઓ બતાવે છે.

આ ઘાણીઓ આ મોસમમાં હમે પુરી પાડેલી પાંચમી મીલ માટે છે.

આ મોસમની હુમારી સઉથી મોટી મીલ ઉપલીજ જાતની ૪૦ ઘાણીઓની હતી.

ઇજનેરો, બીડ અને પીતલનું ઓટકામ કરનારા, પ્લાટ બ્રધર્સના જીન અને જીનને લગતા સરવે સામાન

ઘણાજ સસતા ભાવે વેચનારા.

વધુ વોગત માટે નીચલે ઠેકાણે લખો :

ધનજીશાહ મોટાભાઈ દારૂખાનાવાળાની કું।૦

૩૪૯, અબદુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ, અને તાજના પેઠ—આકોલા,

વેપારીઓ માટે સૌનેરી તક.

“ગેરનટી સાથે

અમારા ખાસ ત્રેડ માર્ક A 1 તથા હાથી છાપના”

ગાડીના ચાકનાં રબર.

કુપે કંપનીના

પ્રખ્યાત સ્ટીલનાં ચાક

દરેક જાતનો ગાડીના સામાન જેવો કે ધરી, કમાન, ફાનસ, ખુલ, ધમણની લાકડી, ચામડાં, લેધરક્લોથ વગેરે.
હારનેસને લગતો સામાન, વીલાયતી હારનેસ, જીન, લગામ ધોડાનાં ગુંઠણનાં છુટ, હારનેસનાં બકલો, ઈત્યાદી
ઈત્યાદી. ઉત્તમ માલ-વીલાયતનાં કારખાનાવાલાઓને લાવે વેચીએ છીએ.

ગોવીંદજી માધવજીની કુંપની.

નાં ૬૭, મેડો સ્ટ્રીટ,
કોટ, —મુંબઈ.

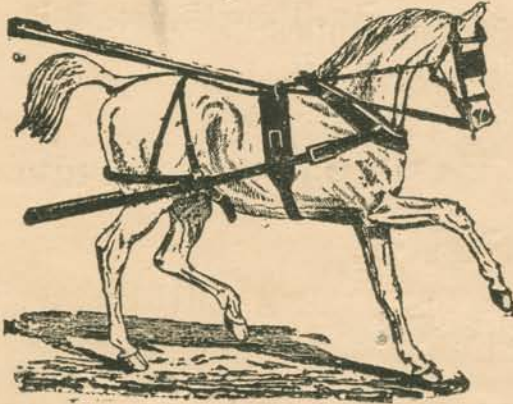
BY APPOINTMENT TO H. E. THE GOVERNOR OF BOMBAY.

ESTABLISHED 1865.

NOORMAHOMED RATONSY,

SADDLER & HARNESS MAKER—BHENDI BAZAR, BOMBAY.

નામદાર મુંબઈના ગવરનર સાહેબના આશરો હેઠળ સ્થાપ્યું ૧૮૬૫.

મુંબઈના ઘોડા ગાડીના પ્રદરશનમાં સોના તથા રૂપાના ચાંદ અને ફર્સ્ટ ક્લાસ
સરટીફીકેટ (ડીપલોમા ઓફ મેરીટ) મળેલાં છે.

હારનેસ સારાં ટકાઉ અને મનપસંદ શેપના સારા નામીયા
અને પ્રખ્યાત વેસ્ટ ઈન્ડીયન ફાર્મેન કટરની દેખરેખ નીચે
બનાવવામાં આવે છે.

ગાડીનાં સ્ટીલનાં તથા લાકડાંનાં રબર ટાપર ચાક, તથા ગાડીનું ઉંચી કવાલીટીનું
રબર વેચવામાં આવે છે. તથા ચાકને રબર ચણાવી આપવામાં પણ આવે છે.

સવારીનાં, પોલોનાં, હન્ટીંગનાં, સેડલ તથા રાઈડીંગનો અને દ્રાઈવીંગનો
સરવે જાતનો સામાન વેચનાર.

નુરમહમદ રતનસી,

સેડલર એન્ડ હારનેસ મેકર, ભીંડી બજાર, મુંબઈ.

GREAVES, COTTON AND CO.,

1, FORBES STREET, FORT,

BOMBAY.

ENGINEERS AND MACHINERY IMPORTERS.

AGENTS FOR

Messrs.	HOWARD & BULLOUGH, Ld.	... Spinning Machinery.
"	TAYLOR, LONG & Co., Ld.	... Spinning Machinery.
"	HENRY LIVESEY Ld.	... Weaving Machinery.
"	WILLIAM LATHAM & Co., Ld.	Waste Machinery.
"	JOSEPH SYKES BROS., Ld.	Card Clothing.
"	YATES & THOM	... Large Mill Engines and Mill Gearing.
"	RUSTON, PROCTOR & Co., Ld.	Steam and Oil Engines.
"	TINKER, SHENTON & Co., Ld.	Boilers.
"	FRANK PEARN & Co., Ld.	... Pumps.
"	PLATT BROS. & Co., Ld.	... Gins and Openers.
"	PITT'S YORKSHIRE MACHINE Co.	Machine Tools.
"	E. R. & F. TURNER, Ld.	... Flour Milling Machinery.
"	MATHER & PLATT, Ld.	... Bleaching, Dyeing and Finishing Machinery.
"	JOHN ORMEROD & SONS, Ld.	... Leather Belting.
"	WILLIAM KENYON & CO., Ld.	Cotton Ropes.
"	BELL'S ASBESTOS Co., Ld.	... Asbestos Goods.
	ETC., ETC., ETC.,	

We also keep large stocks of
ENGINES, BOILERS, PRESSES, GINS, LATHES, DRILLING MACHINES,
PUMPS, PULLEYS, GEARING,

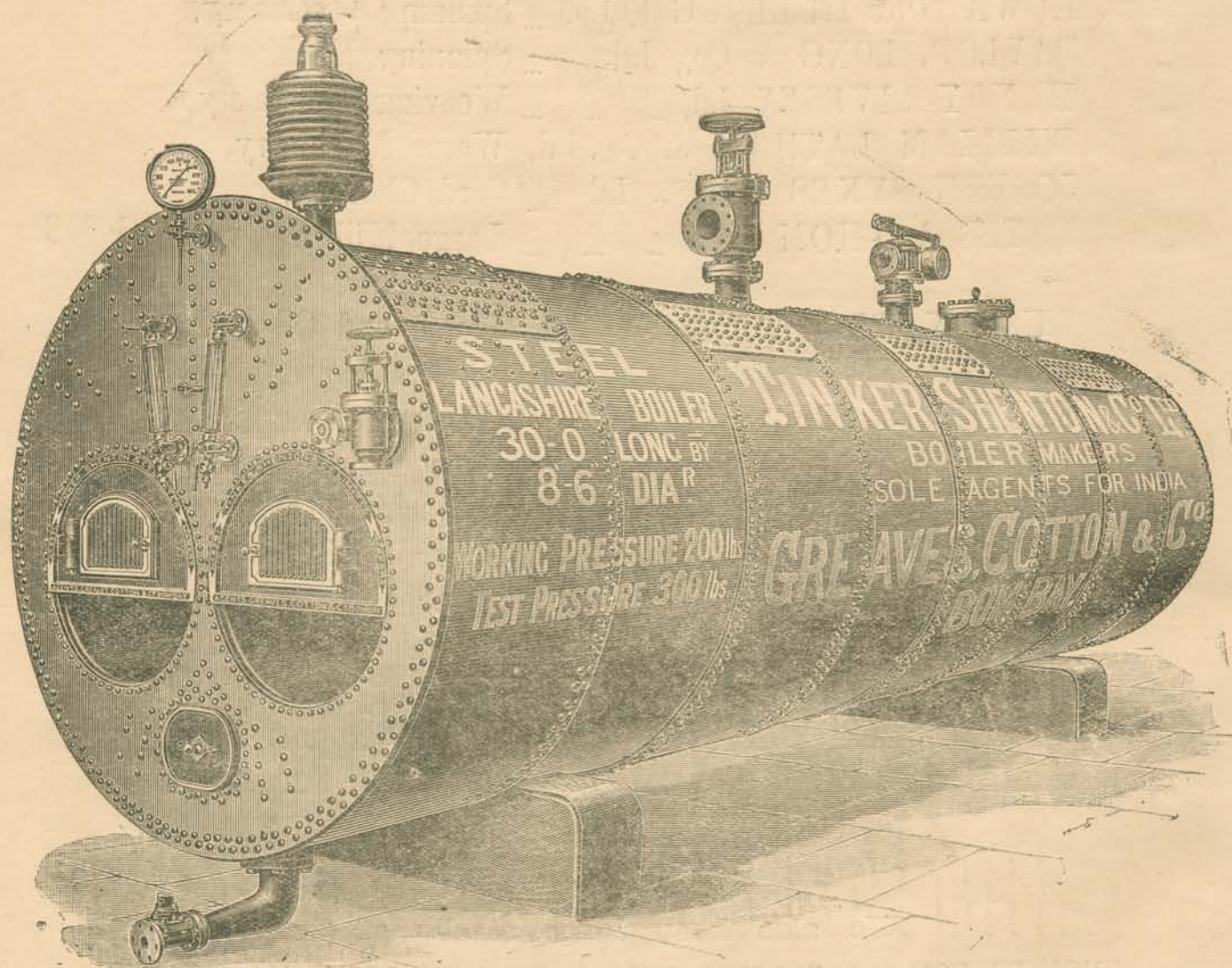
ALSO

LEATHER BELTING, COTTON DRIVING ROPES, PACKINGS, AND EVERY KIND
OF MILL, PRESS AND GIN STORES.

PRICES AND ESTIMATES ON APPLICATION.

GREAVES COTTON & CO.,
ENGINEERS & MACHINERY IMPORTERS,
BOMBAY.

LANCASHIRE AND CORNISH BOILERS

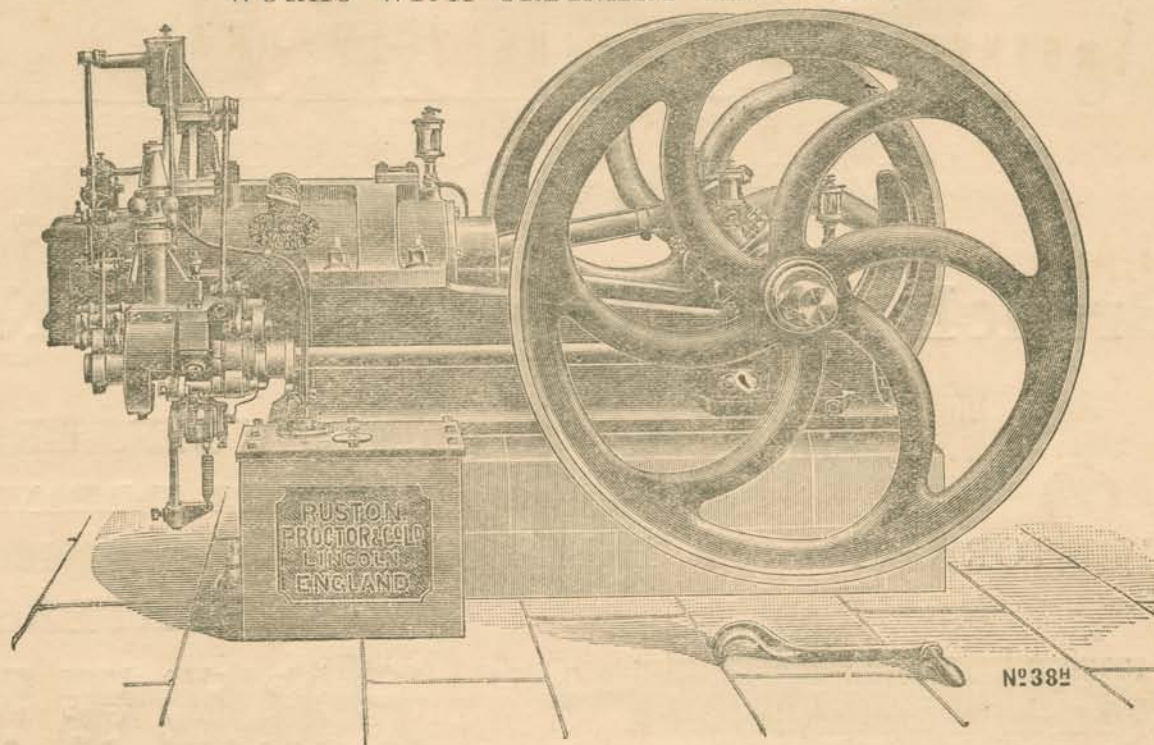
**MADE IN ALL SIZES
AND FOR ANY PRESSURE**

UP TO 200 lbs,

Per Square Inch,

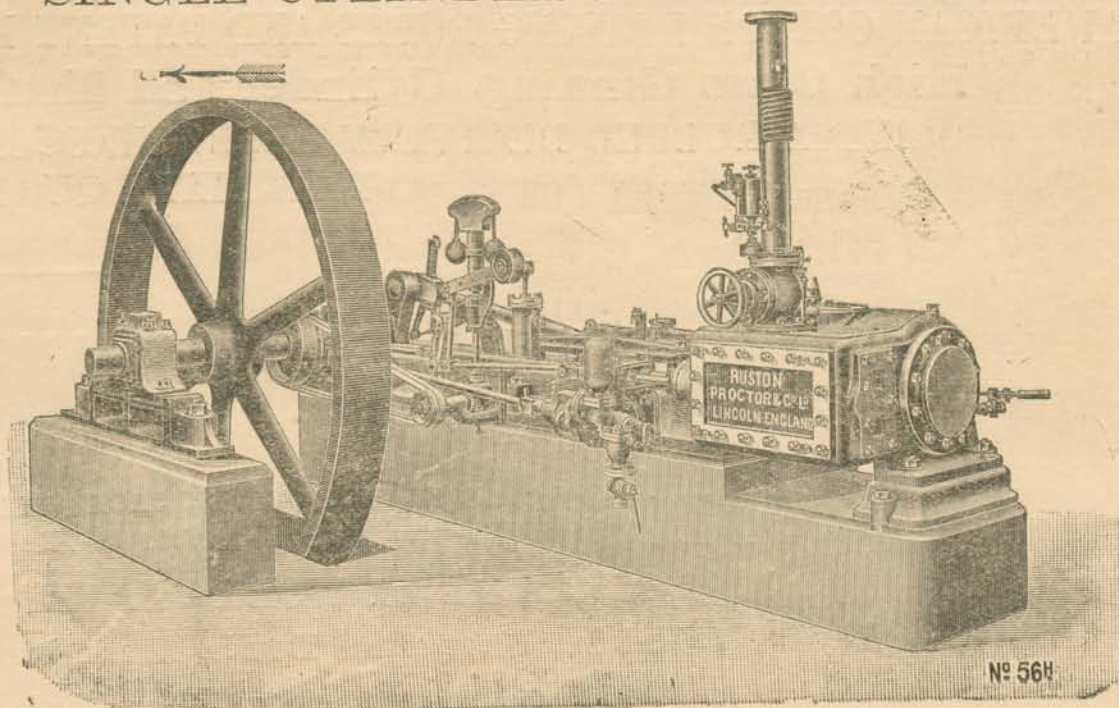
**GINNING & PRESS FACTORIES FITTED OUT ON THE MOST
APPROVED PRINCIPLE.**

CREAVES, COTTON AND CO.,
ENGINEERS & MACHINERY IMPORTERS, BOMBAY.
WORKS WITH ORDINARY PETROLEUM.

The "Ruston" Patent Oil Engine. All sizes, from $1\frac{1}{2}$ to 45 B. H. P.
Made specially for driving small workshops, electric light installations
and for Irrigation purposes.

HIGH CLASS STEAM ENGINES.
SINGLE CYLINDER AND COMPOUND.

FITTED WITH SLIDE VALVE, CORLISS, OR OTHER GEAR,

S. N. SHAIK

64, TAMARIND LANE,

Branch : **ABDOOL REHMAN**

ENGINEERS,
HARDWARE MERCHANTS
PROPRIETORS, GIRGAUM PAPER MILLS AND NEW IRON
IMPORTERS

P L A T T

SINGLE AND DOUBLE ROLLER COTTON

BEST OAK TANNED SINGLE AND DOUBLE LEATHER
Messrs. JOHN TULLIS

AMERICAN COTTON DRIVING ROPES AND PATENT NON-
High Class Ginning, Cylinder and Shafting
INDIA RUBBER DELIVERY HOSE AND SUCTION
ADMIRALTY QUALITY

STORES FOR GINNING

INCLUDING

CRAB WINCHES, SCREW JACKS, PULLEY—
BRASS FITTINGS, SHAFTINGS,

MECHANICAL WORK UNDERTAKEN

Picks, Hoes, Rice Bowls, Stone-breaking
various other Mining and

ADAM & Co.,

FORT, BOMBAY.

STREET, BOMBAY.

IRON FOUNDERS,
AND RAILWAY CONTRACTORS.
WORKS AND BRASS FOUNDRY
OF

BROS.

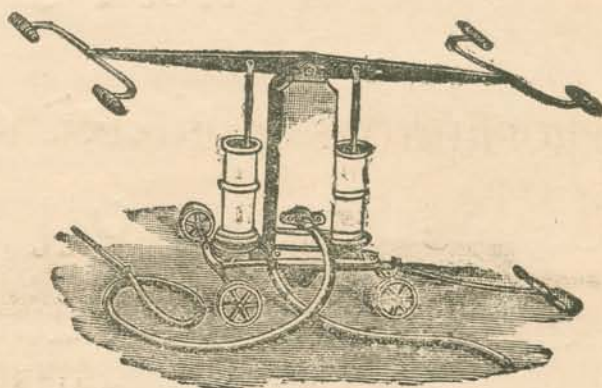
GINNERS & GINNING ACCESSORIES

MACHINES FROM THE WELL-KNOWN FIRM OF
AND SONS OF GLASGOW.

CONDENSING ROPE COMPOSITION.

Oils, Liquid and Powder Boiler Compositions.

PIPES, INDIA-RUBBER INSERTION SHEETS OF BEST
AND CANVAS PIPES,

AND PRESSING FACTORIES.

BLOCKS, COIR, & MANILLA ROPES, GAS, STEAM & HYDRAULIC PIPES,
COUPLINGS, ROPE & BELT PULLEYS, PEDESTALS, ETC., ETC.,

IN ALL ITS BRANCHES.

Hammers, Jumpers, Crowbars, "Sootkies" and

Labourers' Tools always ready in stock.

વાઘા પ્રધર્મ.

૪૧, મેડોઝ સ્ટ્રીટ કોટ, મુંબઈ,

અથવા

૫૭૨, ગીરગામ રોડ, મુંબઈ.

મોટોર કારસ, મોટોર સાઈકલો

તથા

મોટોરને લગતો તમામ સામાન.

બાઈ સી કલો.

સાઈકલને લગતો તમામ સામાન અતી કીફાયત ભાવે વેચે છે.

મોટોર કારસ તથા સાઈકલો અમારાં પોતાનાં મોટાં કારખાનામાં દરસ્ત કરવામાં આવે છે. વીજળી ભરી આપવામાં આવે છે. સઉથી સરસ ગીલીટ તથા ઈનમેલ કરવામાં આવે છે.

હુમેશાં છેલ્લુ પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

ઈસકંદર ખેના લખનાર માણેકજી એદલજી વાચ્છાની સરવ આખરુદાર ગુજરાતી છાપાએ અતી ઘણી વખાણેલી નીચલી ચોપડીઓ સરવ જાણીતા ચોપડી વેચનારાઓને ત્યાંથી મલશે.

સુલતાની વાર્તા સંગ્રહ.

ખાર ફ્રોટોઝીકોના અતી સુંદર ચીત્રો સાથનું પુષ્કળ દીલપસંદ, રમુજી, દીલ ઉશ્કેરનારી, મમતાભરી વારતાઓ નું ગંજાવર પુસ્તક. સુંદર કપડાંનું પુઠું. સર અવસરે ભેટ આપવા લાયક આ પુસ્તક છે. કીમત ફક્ત રૂપયા અઢી. એમાં ઘણી ખુશનુમા વારતાઓનો મોટો સમાવેસ કરવામાં આવ્યો છે. ચીત્રો પણ મનહરણુ તથા પુઠું સોભીતું છે. કીમત ફક્ત રૂપયા બે.

એસ્થન નાઇટસ.

“સુલતાની વારતા સંગ્રહ” નો આ જોડયો ભાઈ છે. થોડા વખતમાં કુલ આલમમાં પોતાનો દેખાવ દેશે.

નીંદા પારની ટીકા બુકીઓ.

એમાં અમે ફેશનેબલ ફ્રોપીશ ઘેબુસ, ખત ખટર, વગેરે મફત મોટર કારોમાં ચીમોર, વેહાર, પુના વગેરે સેહેત્રગાહે ગયાં તેનો દીનકશ વારતા સાથનો રંગીલો હેવાલ. એ ઉપ્રાંત ગુજરાત નામની મોટી લોકપ્રીય વારતા આપવામાં આવી છે.

WARDEN & Co.,

27, HUMMUM STREET, BOMBAY.

BOMBAY AND KARRACHEE.

BASEL MISSION MANGALORE ROOF & CEILING TILES.

'MINTON' PAVEMENT, DADO AND ORNAMENTAL TILES.

WHITE GLAZED TILES.

NINE ELMS PORTLAND CEMENT.

MARBLE PAVEMENT TILES AND SLABS.

*ILLUSTRATED CATALOGUES, Working, Drawings, and Estimates
furnished on Application.*

THE STAR TOBACCO MANUFACTURING COMPANY,

Head Office.—27, Hummum Street, Fort, BOMBAY.

Factory.—Bandora near BOMBAY.

ESTABLISHED IN 1888.

By Special Appointment
to the Governor of
BOMBAY.

Gold Medal at the
Ahmedabad
Exhibition.

THE FIRST & ONLY FACTORY OF ITS KIND IN INDIA, UNDER SOLE
CHARGE OF A FIRST-CLASS PRACTICAL ENGLISH MANAGER.

MANUFACTURE : Smoking Mixture, Golden Bird's Eye Tobacco,
Egyptian Cigarettes, Packet Cigarettes, Plug Tobacco,
Cigars, &c., &c.,

AT PRICES BEYOND COMPETITION. INQUIRIES AND ORDERS SOLICITED.

Agencies in CALCUTTA, MADRAS, KARRACHI, DELHI and all Principal Cities in INDIA.

REMINGTON STANDARD TYPE-WRITERS.

**SAFE, SIMPLE, ELEGANT & DURABLE,
THE LEADING TYPE-WRITERS.**

EQUALLED BY NONE.

SOME POSITIVE ADVANTAGES.

NOT the Newest, but the BEST.
NOT built to sell only, but for hard work.
NOT an experiment, but a writing machine.
NOT the easiest to learn, but the easiest to use.
NOT the cheapest in the first cost, but the cheapest in the end.
NOT AN EMBODIMENT OF ONE DAY'S THEORIES,
BUT OF TESTED MECHANICAL PRINCIPLES.

TYPE-WRITERS IN ALL SHAPES AND SIZES.
Type-Writers' Supplies, Stationery, &c.,

FOR PARTICULARS AND FURTHER INFORMATION APPLY TO

Messrs. WARDEN & Co.,

27, Hummum Street, Fort. Bombay, and Karrachee.

Where the Type-writers may be seen in work every day.

Free lesson in Type-Writing given to bona-fide purchasers.

THE ROTARY NEOSTYLE.

A duplicating apparatus so simple that a child can operate it, yet so efficient that it actually equals the speed and capacity of a printing press.

WHAT IT WILL DO.

It will enable any one to produce from one hand-written, or type-written original,

5,000 Copies

of any size from a post card to a sheet of brief, every copy having the appearance of an original.

IT IS INVALUABLE.

for reproducing Circulars, Notices, Price Lists, Market Reports, Estimate Requests, Tariffs, Schedules, Examination Papers, Policy Forms, Special Offers, Specifications, Evidence, Abstracts, Form-Letters, Descriptions of Property, Menus, Regimental Orders, &c. &c.

FOR PARTICULARS AND FURTHER INFORMATION APPLY TO

Messrs. WARDEN & Co.,

27, Hummum Street, Fort, Bombay, and Karrachee.

FRIENDS (?)

Bruin—What say you now to a peaceful meal together?
Jap—Quite as ready as you are!

[A telegram from Paris published in New York says that Japan and Russia have practically agreed to the bases of a Treaty settling the Far Eastern question.]

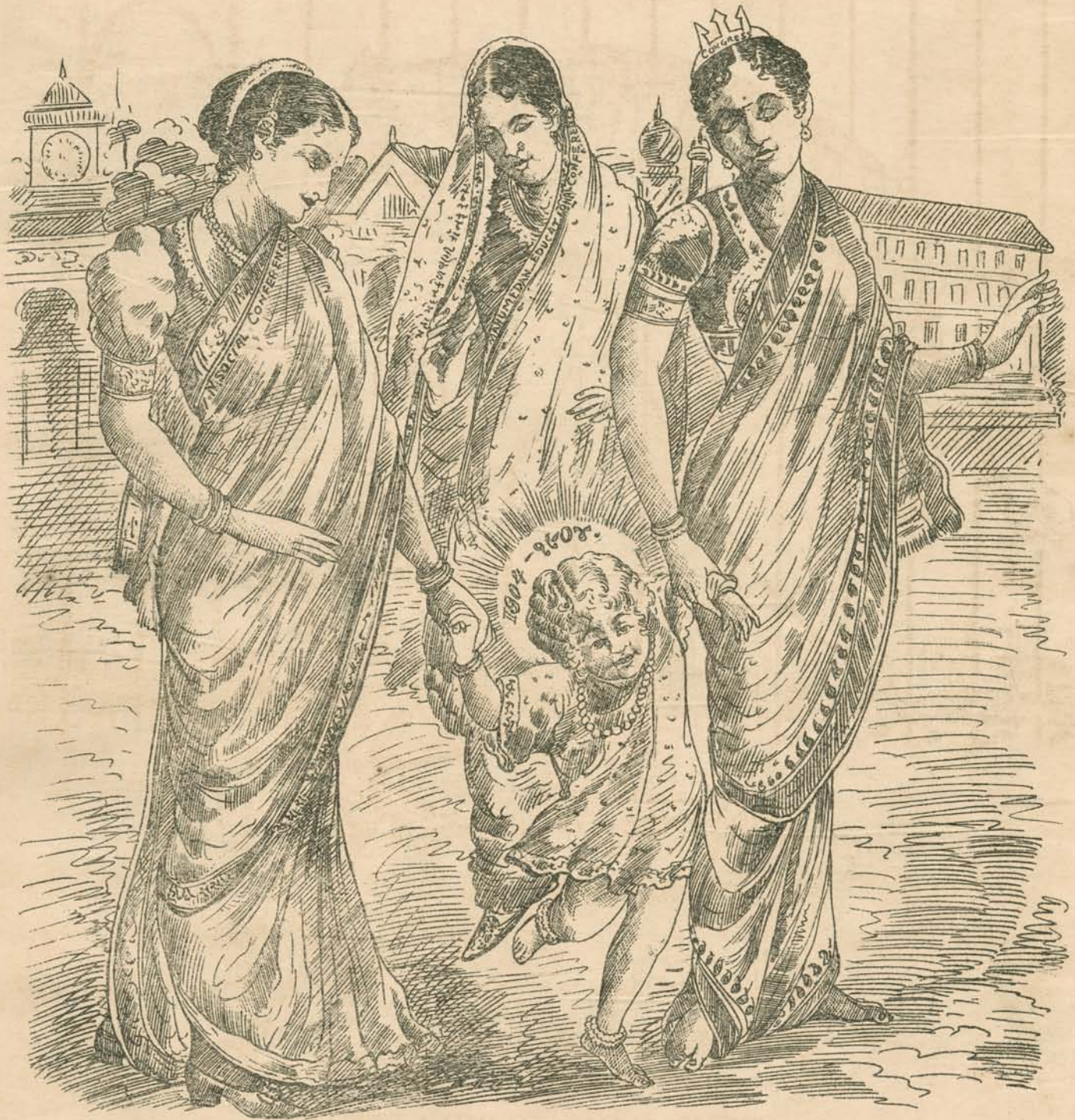
[*Hindi Punch*, Dec., 1903.]

THE GREAT TRAINER.

[The "Times," commenting on the Chumbi expedition, says that when a great public servant with Lord Curzon's record judges it necessary to take action on the Indian frontier, it is probable that he knows more of the matter than irresponsible commentators at home. The expedition has not been taken a day too soon, and whatever happens to them, the Tibetans have to thank twelve years of defiance of Treaty obligations and persistent incursions into British territory, and finally insult to the Indian Government. The "National Zeitung" publishes a telegram from St. Petersburg, which says that British action in Tibet has been initiated in the nick of time to prevent the proclamation of a Russian Protectorate. Russian statescraft, it adds, has not suffered so serious a reverse since 1878.]

[*Hindi Punch*, Dec., 1903.]

THE GOD-MOTHERS.
 (AND THEIR FOND PET.)

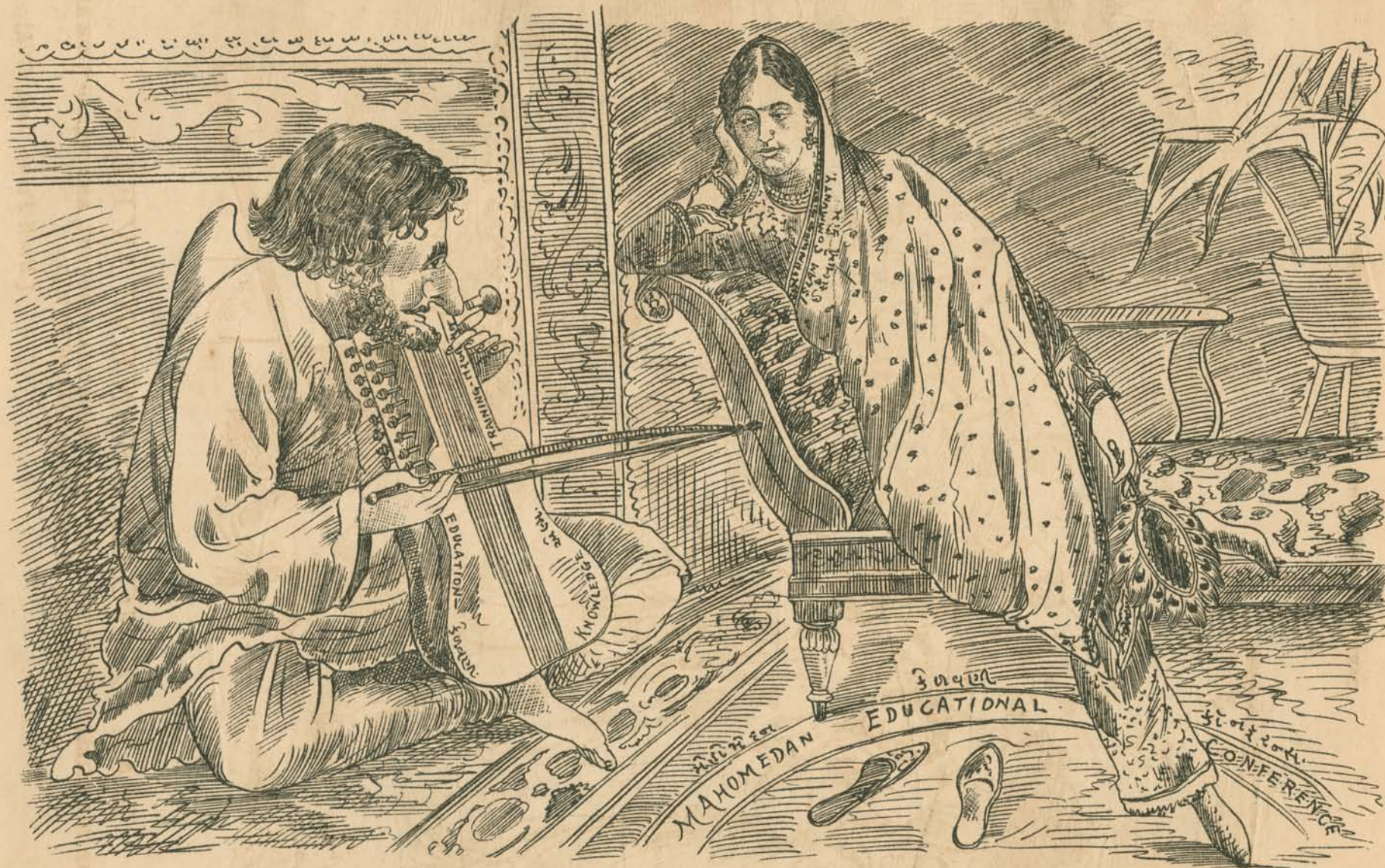
[Hindi Punch, Jan., 1904.]

BAI CONGRESS' NEW WELL.

BUILT FOR THE THIRSTY SOULS SUFFERING FROM INDUSTRIAL DROUGHT, AND OPENED WITH ALL HONOURS BY THE MAHARAJA OF MYSORE.

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

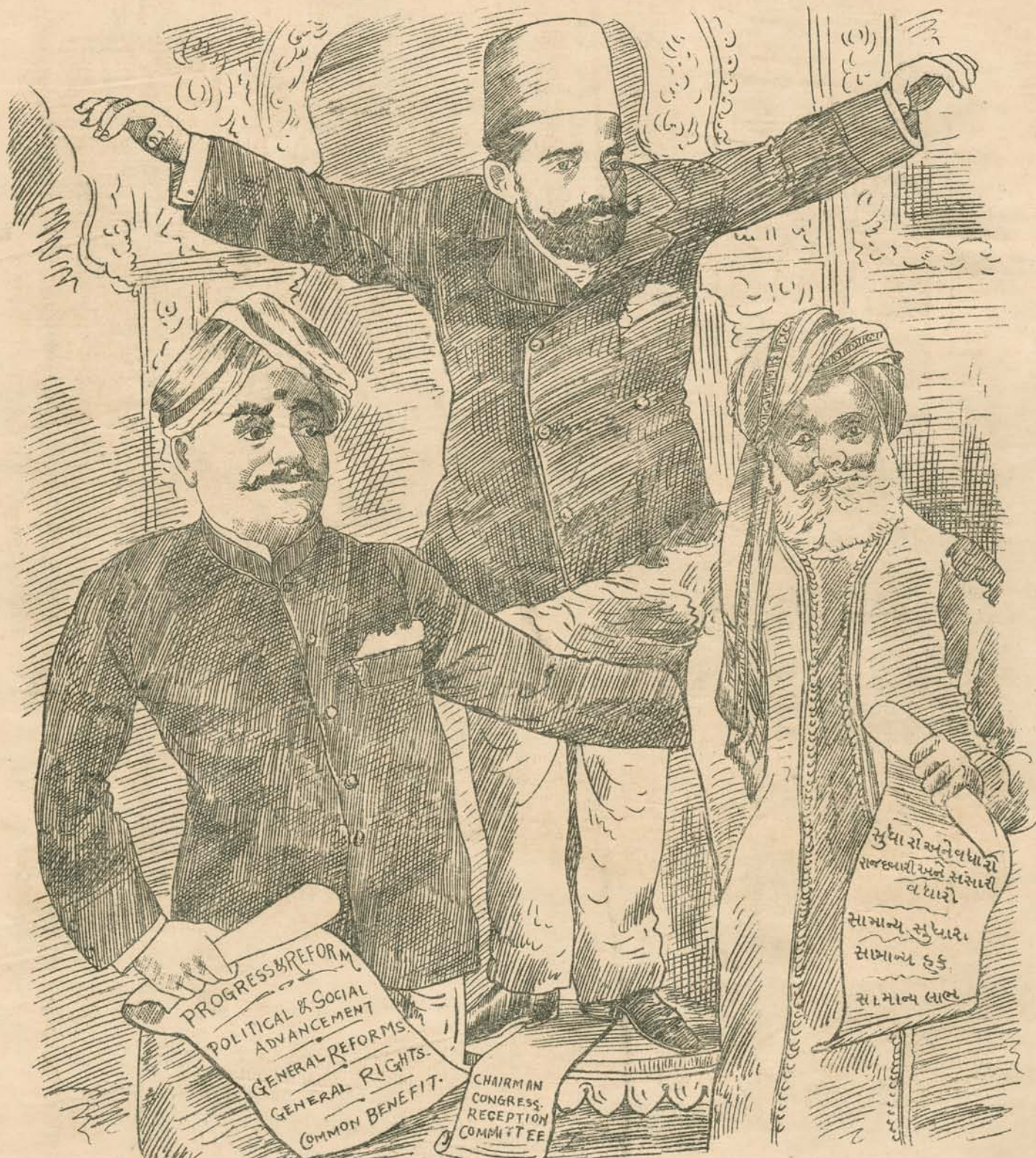

REGALING MUSLIM BEGUM SAHIBA WITH SWEET MUSIC.

THE MAHOMEDAN EDUCATIONAL CONFERENCE : BOMBAY, MONDAY, TUESDAY, WEDNESDAY, THURSDAY AND FRIDAY, THE 28th, 29th, 30th, AND 31st DECEMBER, 1903, AND 1st JANUARY, 1904.

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

"UNITED WE STAND: DIVIDED WE FALL!"

["It is hardly necessary for me to add that no great advance in the path of progress and reform is possible of achievement unless the two great races inhabiting this vast continent, the Mahomedans and the Hindus, co-operate and work together in harmony for the common benefit. I can assure you that so far as this Presidency is concerned the relation of the two classes of the population is as harmonious as could be desired, and it is the duty of every patriotic citizen to remember always the saying, 'United we stand: divided we fall.' "—Speech of the Hon'ble Mr. Syed Mahomed Bahadur, Chairman of the Reception Committee of the Congress held at Madras on the 28th December, 1903.]

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

STONE FOR BREAD!

[“I am afraid the Viceroy has mistaken the cry against the educational policy of Government as having been against the constitution and organisation of the University, which, as I have shown, had won the deliberate approval of the highest educational experts of this presidency. It is therefore neither business nor logic to give us a stone when we asked for bread, and then to call us names if we could not swallow the stone.”—Hon'ble Mr. Mehta's Speech in the Bombay University Senate on the Universities Bill.]

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

PEACE?

Dr. World—Very high fever, ma'm, due to cloudy, stormy weather, and the blasting winds from the Far East. But I hope nothing serious will come out of it, and that the clouds will roll by!

[Public feeling is very uneasy regarding the situation in the Far East.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

AT HER ASHRAM!

THE NINETEENTH SESSION OF THE INDIAN NATIONAL CONGRESS: 28th, 29th, and 30th DECEMBER, 1903

Hindi Punch-Enlighten us, Pandita! Tell us all about our aspirations, our wants, and our duties!

[In reference to a Sarvajanic Sabha memorial, Mr. Gokhale once asked Mr. Ranade: "What is the good of taking all this trouble and submitting these memorials, if Government don't care to say anything more than that they have noted the contents of our letter?" Mr. Ranade replied: "You don't realize our place in the history of our country. These memorials are nominally addressed to Government: in reality they are addressed to the people, so that they may learn how to think in these matters. This work must be done for many years, without expecting any other result, because politics of this kind is altogether new in this land. Besides, if Government note the contents of what we say, even that is something."]

[*Hindi Punch*, Dec., 1903.]

THE SITAR AT THE JALSĀ-I-ELM.

Shams-ul-Ulema Punch-ud-Dowla, Kalam Jung Bahadur—A fine sitar! Wish you and your sisters would play it times out of number for the edification of all my Muslim birādars!

["The wisest dog cannot be taught a single letter, whereas a little child can be taught to read fluently, and yet we are confronted with the fact that in a population of sixty millions of Mahomedans, only 4,000 Mahomedan girls attended school. It was a crying shame that Mahomedan women were kept in ignorance and treated like the lower instead of the higher creation. It was a menace to civilization, and made the Western world scoff, and justly, at their Oriental philosophy, Oriental scholars, and their universities and colleges. Every graduate of their universities was under a solemn vow to promote the cause of education, and was a traitor to them when he kept his women illiterate. Let them rise bravely to the duties and responsibilities of their day and generation. There was desperate need for haste. The women of the present generation, like themselves, would have passed into eternity in the next, and how could they face God if they had done nothing towards their amelioration."—Miss Susie Sorabjee on Mahomedan Female Education at the Bombay Mahomedan Education Conference.]

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

PICKING OUT GOOD GRAIN,

THE 17TH INDIAN SOCIAL CONFERENCE: MADRAS, 31st DEC., 1903.

[The National Social Conference was held at Madras on the 31st Dec., 1903, in the Anderson Hall. The weather had cleared and the hall was overcrowded with delegates and visitors. Rao Bahadur K. Vireslingam Pantulu opened the proceedings in a short speech welcoming the delegates. The Hon. Mr. K. Venkatrao delivered an interesting and eloquent presidential address. Among the speakers were Messrs. Dixit, Gokuldas Parekh, Bhajeker, Kolhatker, and four Hindu ladies. The proceedings were enthusiastic. Resolutions on remarriage were passed enthusiastically; other resolutions were passed unanimously or by a large majority. The proceedings were highly successful. Mr. Justice Chandavarkar wound up with an eloquent address.]

[Hindi Punch, Jan., 1904.]

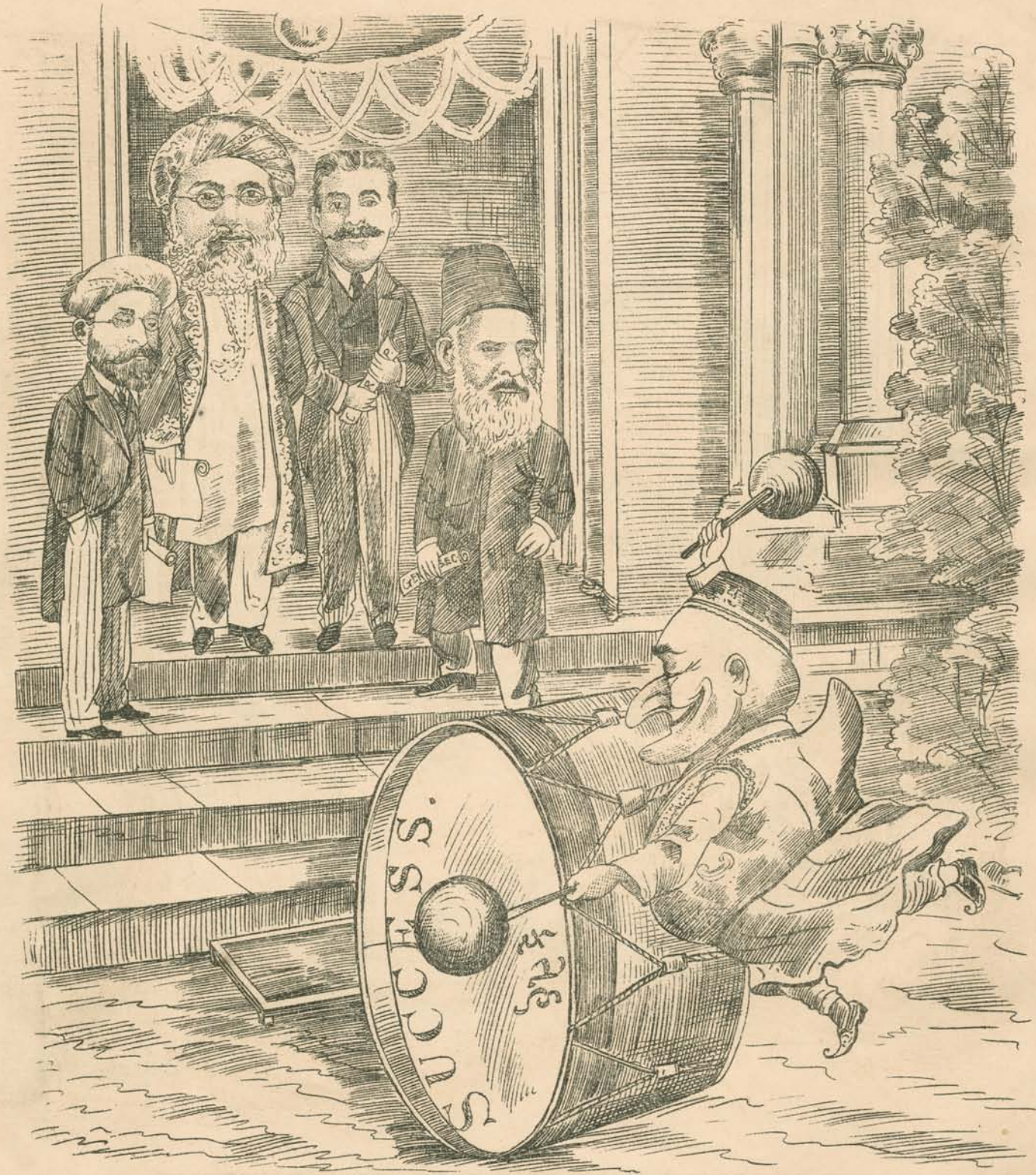

A SOP TO GERBERUS.

Bruin—What? Not satisfied? Well you *are* a gourmand, and no mistake. Very little satisfies me.

[The concessions made to Japan by Russia are regarded by Japan as unsatisfactory, and the latter has therefore repeated its demands regarding Korea and Manchuria.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

DR-R-R-R-DR-R-U-U-M!

And three times three cheers for the four brave ones who have brought on the success of the Mahomedan Education Conference in Bombay. May Allah's blessings crown their labour of love, and may they live long to see it bear fruit!

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

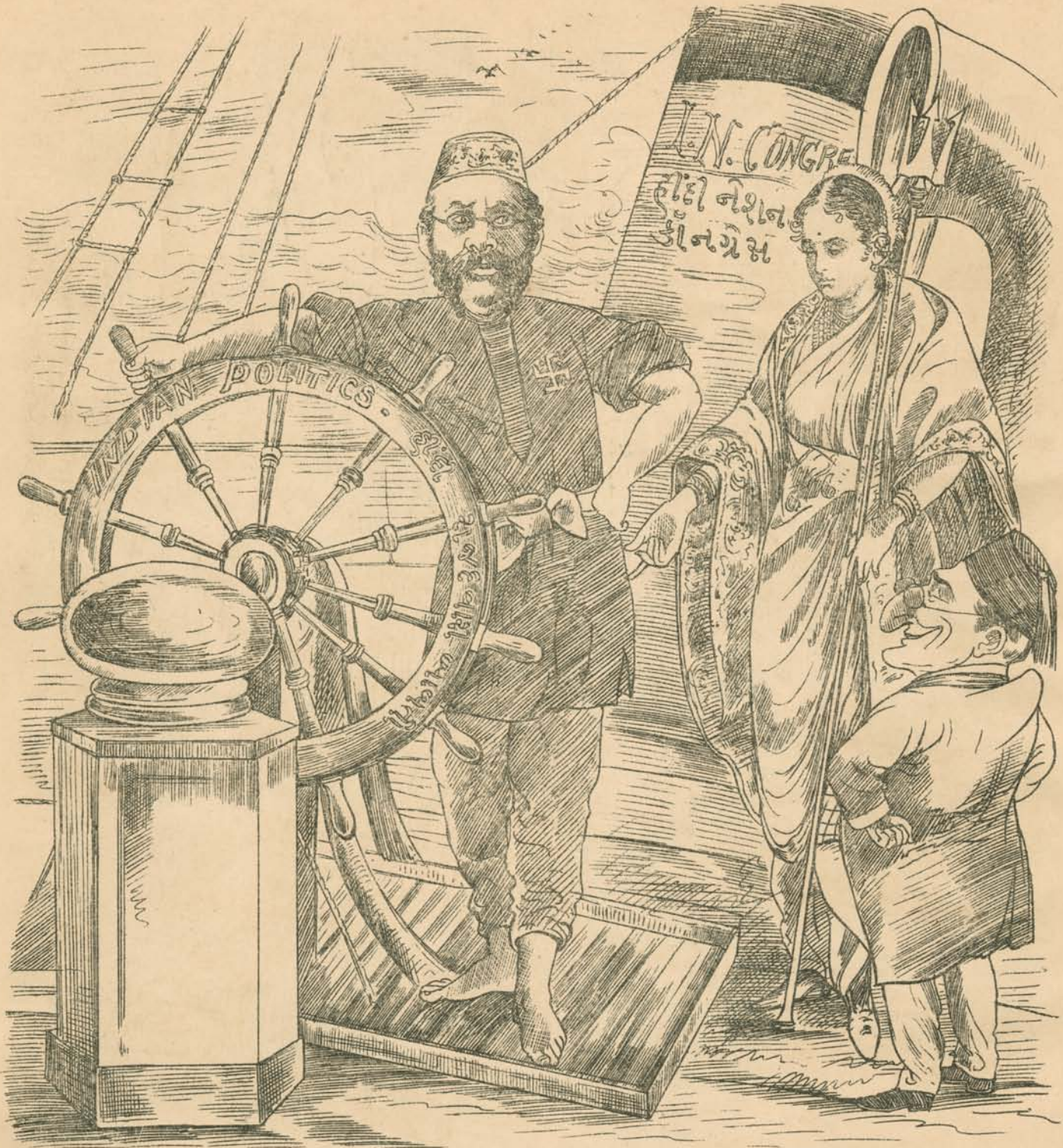

THE SCREECHING BRATS IN MOTHER HIND'S HOUSEHOLD.

Hind.—They have become so noisy! A plague in the house! I wish the ayahs took proper care of them!

[The two most controversial Bills of the Calcutta session of the Viceregal Legislative Council are daily drawing fresh criticisms from the public, The Bombay Presidency Association has sent to the Government of India memorials against both the measures.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

SAFE!

Hind—The vessel is in safe hands, my dear PUNCH, with a man like this at the helm!

["One has sometimes to differ from the Hon. Mr. Mehta, but, especially after what has transpired at these discussions, one cannot but acknowledge that at present the Congress movement has in him the one leader of eminence equal to his authority, and a perception of the actual conditions of Indian politics. To him it is due that the Madras Congress did not prove altogether a fiasco. He had, no doubt, a thankless task. But he held to the helm like the determined commandor that he is, and frustrated all attempts to launch the vessel into the wild and stormy waters of ill-regulated, and, it is to be feared, mischievous enthusiasm, by sheer force of argument, backed up at times by the exhibition of invincible courage such as is not frequent in the annals of Indian political leadership."—*Times of India.*]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

A FERVENT PRAYER.

THE PERMANENT MONUMENT OF MAHOMEDAN EDUCATION, MAHOMEDAN
PROGRESS AND REFORM IN BOMBAY.

Moulvi Punch Mian—By the grace of Allah, may it stand for all time to come!

[The Anjuman-i-Islam High School of Bombay became the chief centre of attraction during the session of the Mahomedan Education Conference, on account of the Educational Exhibition opened in its building.]

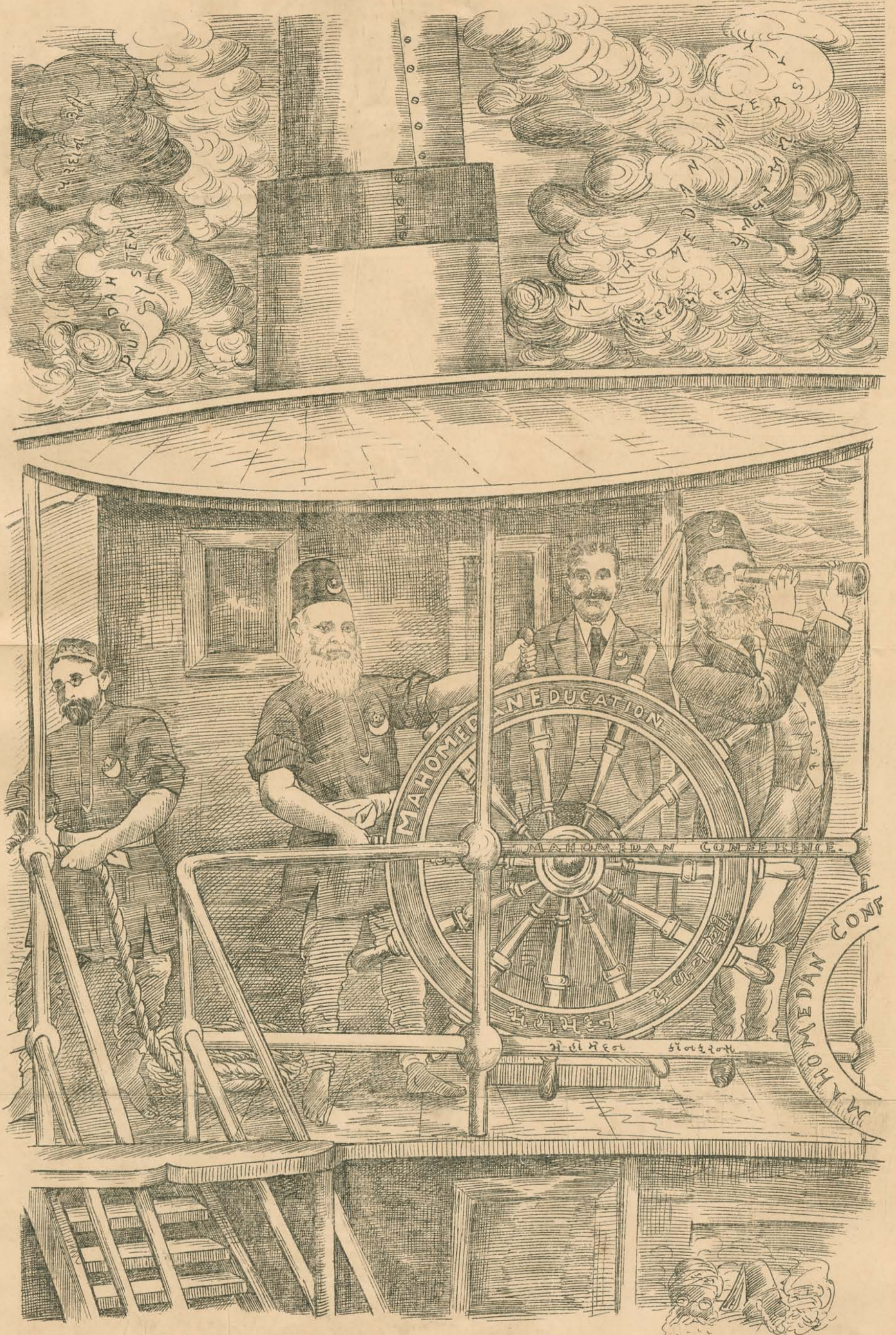
[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

A MOMENTOUS QUESTION FOR JAPAN: WHICH ?

[" Russia replies to Japan in a wholly conciliatory spirit and is prepared to recognise the autonomy and integrity of Korea, thereby disposing of the Korean question, and to address a Note to the Powers recognising Chinese Sovereignty over, and integrity of Manchuria. Japan, however, desires the formal embodiment of the latter principle in a special agreement between Russia and Japan."—*Reuter's Telegram*, London, 21st Jan.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

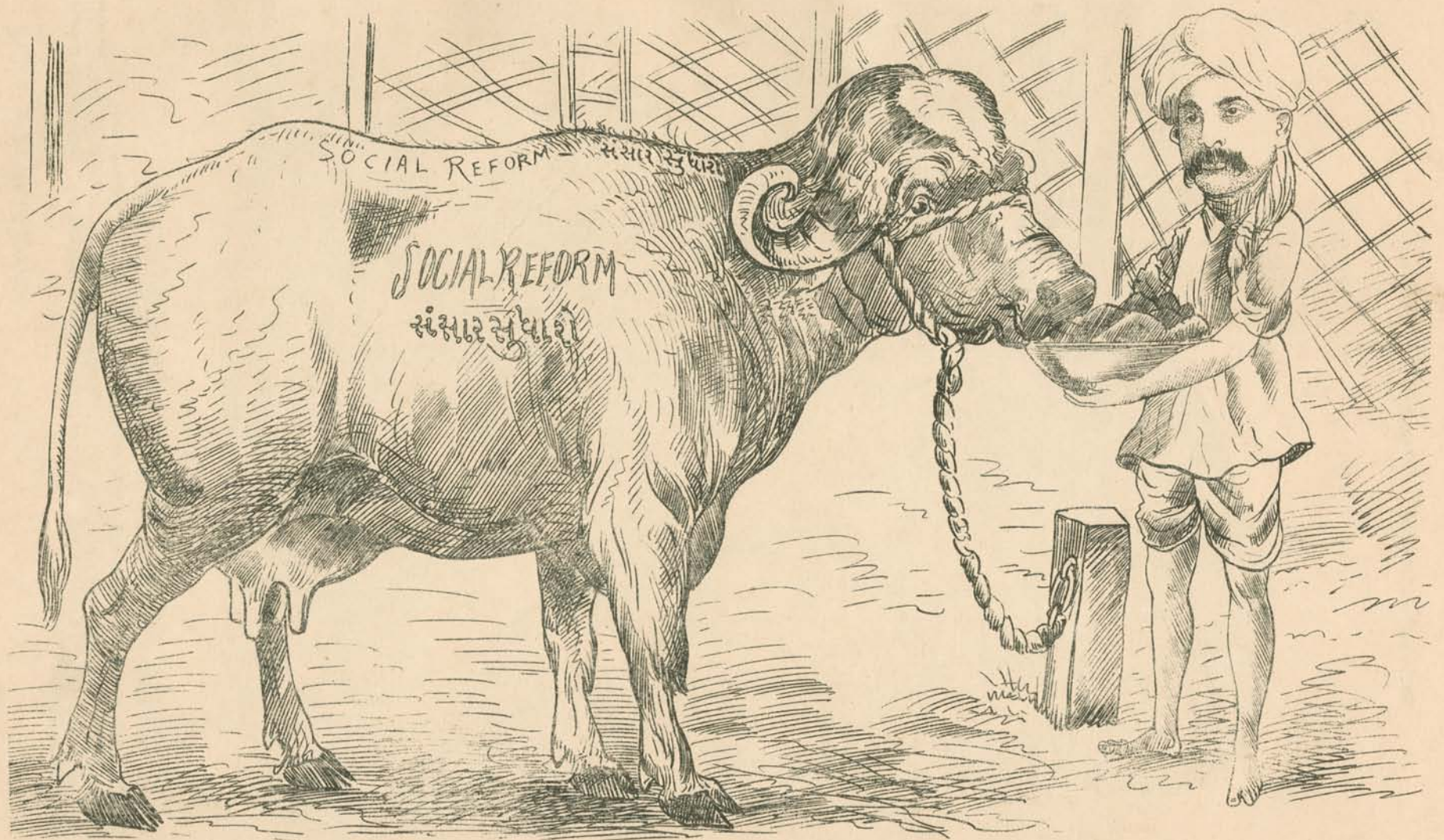
THE S. S. "ISLAM CONFERENCE."

STEERING CLEAR, NOTWITHSTANDING FOUL WEATHER.

Under the able charge of *Nakhodá* BADRUDDIN SAHEB, *First Officer* AGA KHAN SAHEB, *Sookáni* or *Helmsman* MOHSIN-UL-MULK and *Serang* KAZI KABIRUDDIN.

[Notwithstanding the great difference of opinion on the establishment of a Mahomedan University and the very strong feeling expressed about the *Pardah* system by the majority of Mahomedan masses, the work of the Islam Conference terminated very successfully owing to the tact and skill of its leaders.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

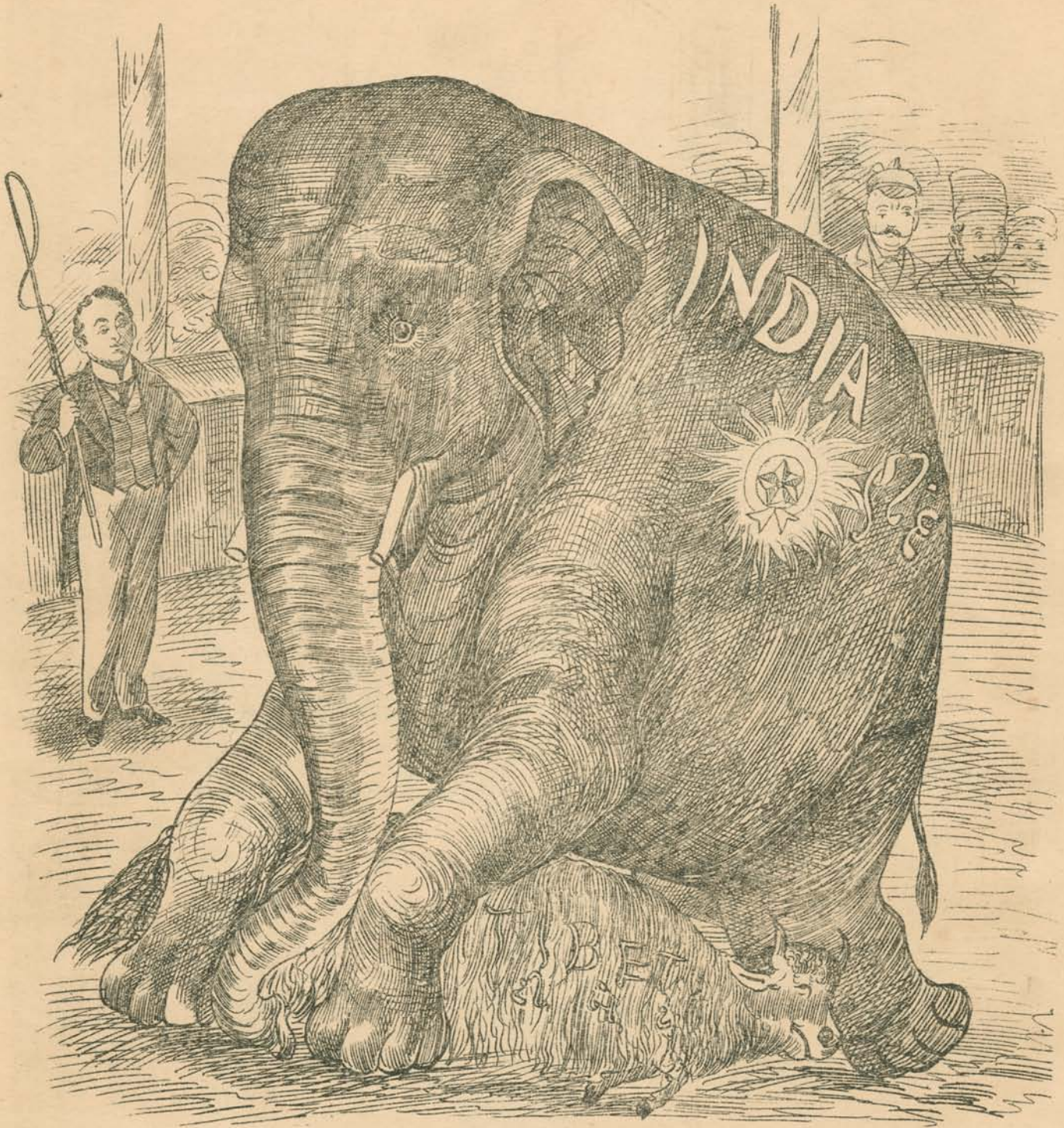

THE INDOLENT MILCH-BUFFALOE.

THE BUFFALOE BOY—If I can only make her eat and digest all this, the milk will be the very best—most nutritious, healthy and strength-giving. But—but—can I?

["You must have read the draft propositions that are to be now placed before you, and if you compare these propositions with those that were accepted unanimously, or by a large majority, by the previous sixteen Conferences held in the capitals of other Provinces of India and thrice in this very city, you will be pleased to see that the General Secretary and his advisers have curtailed the programme a good deal by reducing the subjects from about 25 to 11, in order to give, as they say, more time to the speakers and to enable some of them to impress upon the masses, by vernacular speeches, the gravity of the existing evils and the necessity of the proposed reforms."—*The Hon'ble Mr. T. Venkatrao's speech at the Madras Social Conference.*]

[*Hindi Punch, Jan., 1904.*]

IN THE GRAND INDIAN CIRCUS.

If the Elephant presses a little bit hard, what will be the fate of the Yak?

["A public meeting was held at Westminster last night (Jan. 27) which was attended by two or three members of the House of Commons, Sir W. Wedderburn, Mr. Dadabhai Norjee and a number of peace advocates and Indians. A resolution was passed condemning the Tibet expedition.—REUTER'S TELEGRAM.]

[*Hindi Punch*, Jan., 1904.]

HAMLET AT THE VICEREGAL THEATRE, CALCUTTA.

HAMLET (LORD C-RZ-N) :—

*"The time is out of joint :—O, cursed spite,
That ever I was born to set it right!"*

[H. E. Lord Curzon has been subjected to a mass of adverse criticism at the hands of the Press and the Public about the several important questions which are now before the public.]

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

DEATH OF PEACE—DR. WORLD IN SORROW!

The latest bulletin says:—"Peace is dead. She breathed her last on Monday, 8th February, 1904, after a lingering illness of more than two months."

[Japan broke off all diplomatic relations with Russia on the 7th February, and recalled her Minister and the whole of the Legation staff from St. Petersburg. Russia thereupon ordered her Minister at Tokio to leave with the whole of the Legation staff without delay.]

[*Hindi Punch*, Feb., 1904.]

HOW HAPPY I COULD BE WITH EITHER, &c.

Russ.—You leave her alone, she is mine and mine only and wholly!

[Count Beckendorff, the Russian Ambassador in London, submitted a statement of Russian views about Tibet, declaring that any disturbance of the status quo in Tibet would compel Russia to safeguard her interests elsewhere in Asia. When the Tibet Mission advanced, Count Beckendorff made earnest representations to Lord Lansdowne, who replied that it was beyond measure strange that these protests should be made by a power which had over the world never hesitated to encroach upon her neighbours, and, if the Russian Government had a right to complain of Great Britain advancing in Tibet territory, what kind of language should Great Britain not be entitled to use concerning Russian encroachments in Manchuria, Turkestan and Persia.]

INDIAN JOHN BULL.—That remains to be seen!

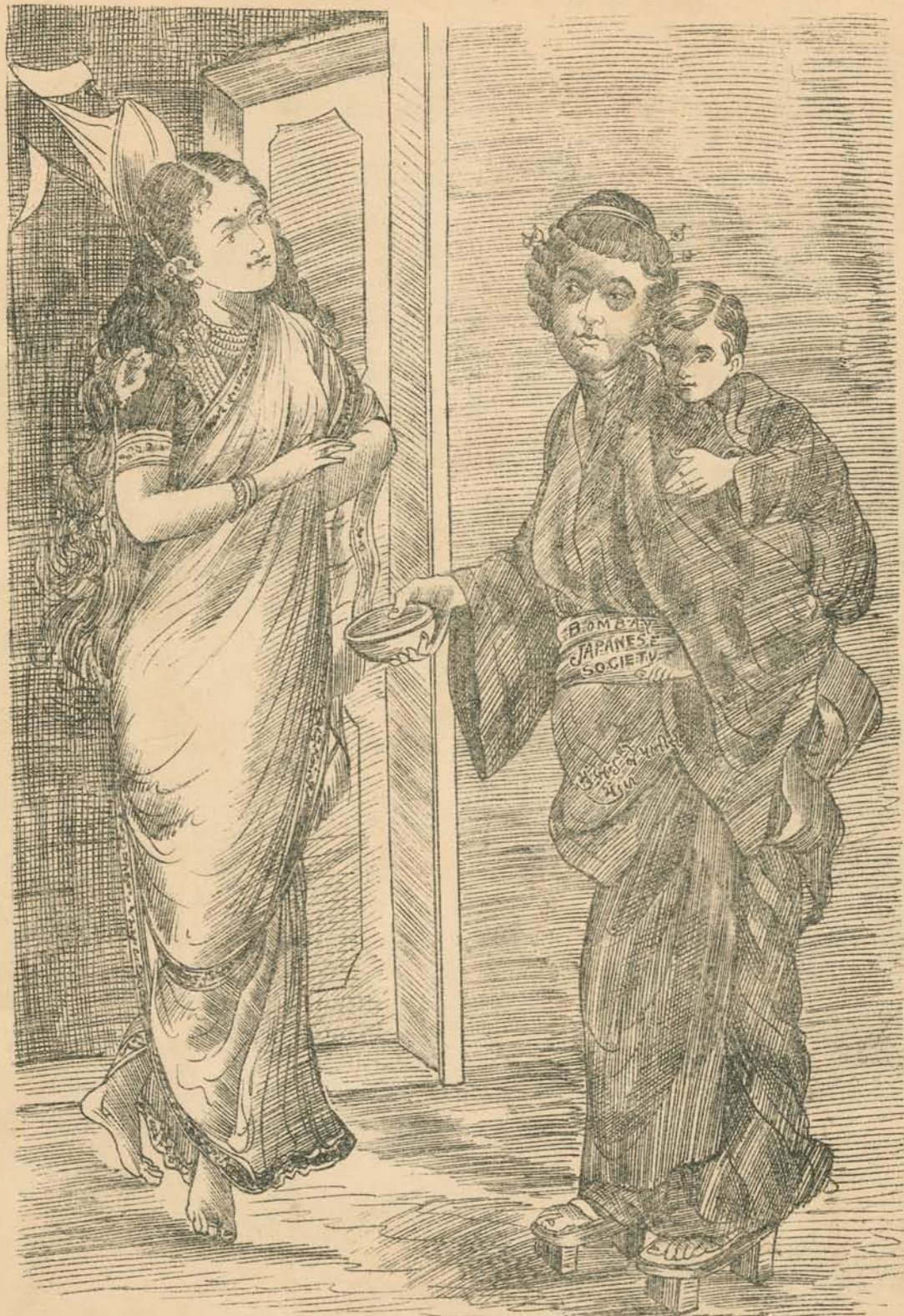
RUSSO-JAPANESE WRESTLING.

(AS SEEN ON THE JAPANESE COAST.)

WHO'LL WIN ?

[The war between Russia and Japan broke out on the 8th February, 1904.]

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

"ONE TOUCH OF NATURE MAKES THE WHOLE WORLD KIN."

"A bit of silver, ever so little, from you, my good lady, will go a long way in alleviating the sufferings of the unfortunate ones who have lost their bread-winners in the war. I speak in the name of humanity, a sacred cause to which you have never yet turned a deaf ear, and I feel that my appeal will not remain unheard."

[The Society of the Japanese Residents in Bombay has appealed to the Bombay public for help to the unhappy families rendered destitute by the war.]

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

IN THE INDIAN CIRCUS AND MENAGERIE.

Ring-Master Signor Curzon—Go on, Pachyderm, roll it on! Why tarry? Why fear, grumble and fret? On, I say, on! Crack goes the whip! On!

[The Tibetans show signs of actively challenging the Tibet Mission sent to Lhasa under the charge of Colonel Younghusband, and grave apprehensions are felt about the heavy burden of the ultimate cost of the Mission that will fall on the poor tax-payer of India, if a collision breaks out. Mr. Brodrick in the House of Commons, on 4th February, said that India bears the cost of the Tibet Mission. The estimate hitherto has been £108,400, but this will probably be exceeded.]

[*Hindi Punch*, Feb., 1904.]

IN THE BOMBAY SCHOOL OF ART.

PUNCHI MIAN—A little more zeal, Mian Lamington, and you're sure to turn out very good work.

[H. E. Lord Lamington presided at the annual prize distribution of the Sir J. J. School of Art on Friday, 12th Feb. last. Addressing the students His Excellency expressed his sympathy towards the depressed condition of the handicrafts of Western India, which the School of Art endeavours to revive.]

[*Hindi Punch*, Feb., 1904.]

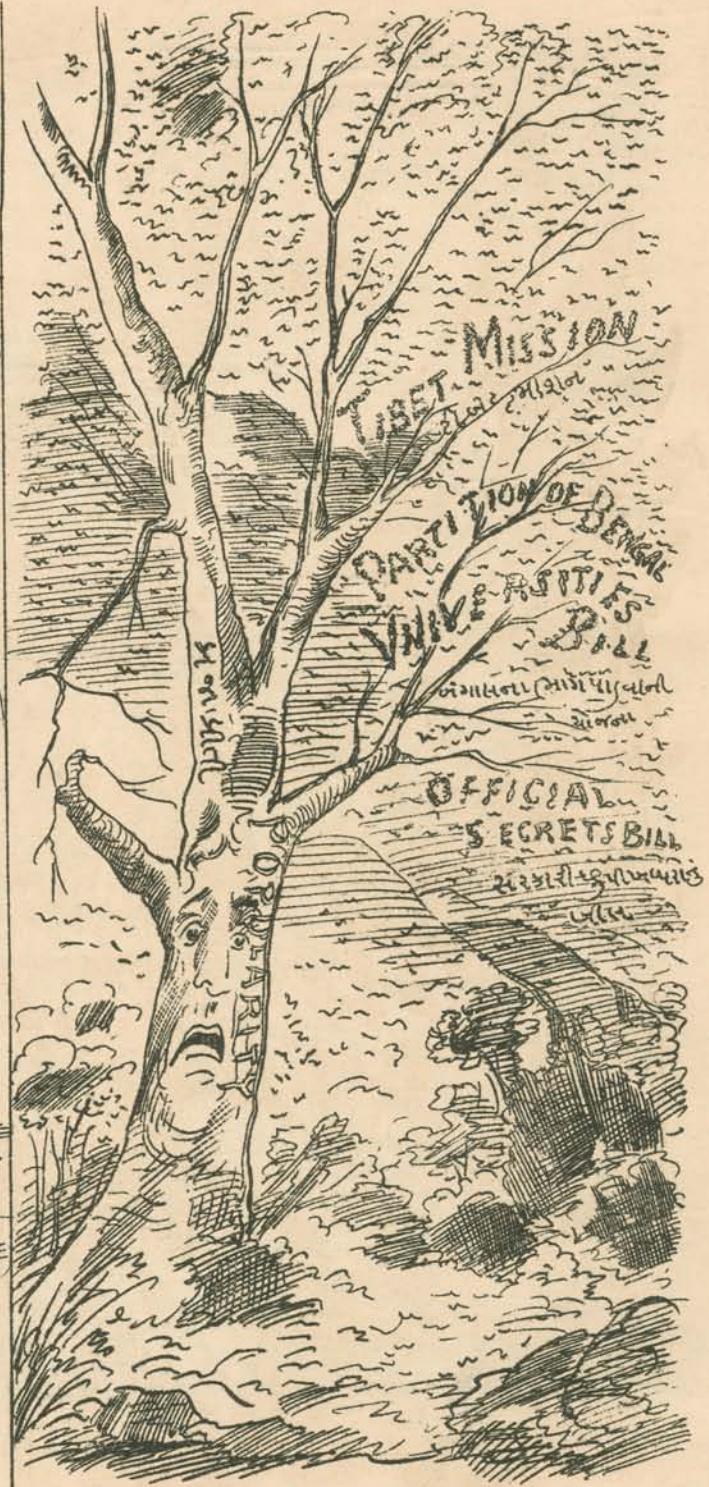

BARODA IN EXCELSIS.

HINDI PUNCH.—Hind's Loving Greetings and Kind Wishes, Prince Fatehsingrao, for your royal self and your charming consort, on this auspicious day! Deign to accept this gift! And my sincere prayer that you may follow in the footsteps of your illustrious father!

[Prince Fatehsingrao, heir-apparent of Baroda, was married on Thursday, the 4th February, to Princess Raghubai, daughter of Shrimant Mudajirao Naik Nimbalkar of Phaltan in Satara.]

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

THE BLIGHT.

The tree of Viceregal Popularity after the visit of a flight of locusts.

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

"BLOOD AND FIRE!"

(THE MOTTO OF THE TWO-HEADED EAGLE WINGING ITS FLIGHT TO THE FAR EAST.)

[The Tsar has issued a Manifesto bitterly inveighing against Japan, and declaring that much time is now necessary in order to strike blows worthy of the dignity and might of Russia, but Japan's treachery and provocation will yet be avenged a hundred-fold.—*Reuter's Telegram, London, Feb. 18.*]

[*Hindi Punch, Feb., 1904.*]

THE FISHERMAN'S HAUL.

Koli Kurzo—A fine fish, ain't it ?

Kolan Kélavni—A little too high ; isn't it ?

[The Select Committee's Report on the Universities Bill is a long one, and separate long notes of dissent are appended by Dr. Asutosh Mukerjee and Mr. Gokhale. There is also a brief note of dissent by the three official members, Mr. Raleigh, Sir Denzil Ibbetson and Mr. Pedler, who, it appears, were out-voted in committee upon the question of giving teachers one half of the Chancellor's nominations to the Senate. The Report was presented to the Viceregal Council on Friday last, the 19th Feb., and the Bill will be brought before the Council four weeks hence.]

[*Hindi Punch*, Feb., 1904.]

WONDERFUL!

Simply wonderful! What extraordinary power of bone and muscle! What strength to support so many weighty ones on the shoulders at a time!

[Lord Curzon's two pet Bills, the question of the Partition of Bengal, and the Tibet Mission have become the topics of daily strictures against the head of the Government, particularly by the Bengali Press.]

[Hindi Punch, Feb., 1904.]

TO LHASA.

The Tibetan Yak—Back, I say! I bar all further advances!

[A Depon (divisional commander of Tibetan troops) from Lhasa had an interview with Colonel Younghusband, in charge of the Tibet Mission, and asked him to return to the Indian frontier at Yatung, as otherwise there would be serious trouble. Reinforcements of Tibetan infantry and cavalry, he added, had arrived, and more were marching from Shigatse and Lhasa.—News from Darjeeling states that it is generally believed there that the Tibetans are becoming more assertive and that there is a general impression that military operations are almost certain to commence when the proposed advance beyond Tunz begins, possibly after the middle of March.]

[*Hindi Punch*, Feb., 1904.]

POUNDING !--PREPARING SPICES.

Bai Curzona—At it for days and months, still not what I wanted !

Bai Lamingtoniana—Let me give you a helping hand !

[The speeches of the Chancellors of the Bombay and Calcutta Universities at the annual Convocation were taken up with the justification of the impending legislation about the Higher Education of the country that is before the Viceregal Council. The Universities Bill will be brought up for discussion before the Council on Friday next, 18th March.]

[*Hindi Punch*, March, 1904.]

EUROPA'S FRIGHTFUL DREAM.

[In the present Russo-Japanese War, the Christian nations of Europe are rearing up bogeys of a Yellow Peril for Europe if Japan proves successful. They fear that Japan and China combined would prove a terror to Europe.]

[*Hindi Punch*, March, 1904.]

THE BEAR, THE BEES AND THE HONEYCOMB.

(A POLITICAL TALE WITHOUT WORDS.)

[Hindi Punch, March, 1904.]

SOMETHING FAT AND NICE AND SWEET FOR THE PELICAN.

[Once more there is a big surplus in the Indian Budget for 1904-05, published last Wednesday. Sir Edward Law, the Finance Minister, estimates it at £ 918,700. The Military Expenditure will rise by a sudden bounce. Last year it was 16 millions sterling; in the coming year it will be 18 millions.]

[Hindi Punch, March, 1904.]

A STORM IN THE AIR!

[Another bombardment of Port Arthur took place on the night of the 10th March, when a Japanese torpedo-boat sank the Russian torpedoer Steregushty. On the 22nd the Japanese again bombarded the place.]

[*Hindi Punch*, March, 1904.]

THE HAPPY MOTHER.

(With apologies to R. Ernest Michel.)

[The Indian Universities Bill was finally passed in the Viceregal Council on Monday, 21st March, 1904.]

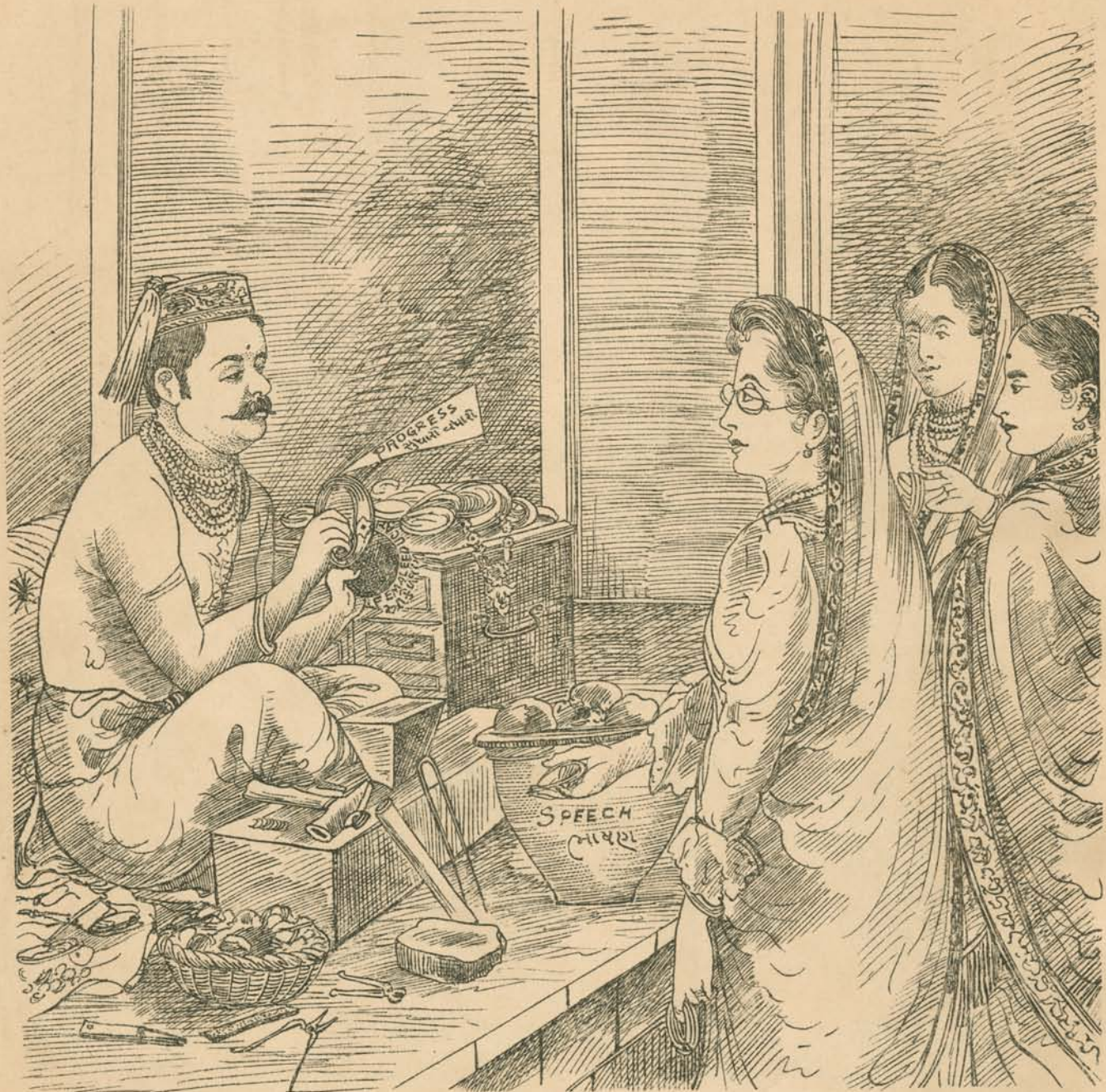
[Hindi Punch, March, 1904.]

SURAT IN SORROW!

[A disastrous fire took place in Surat on Monday, the 28th March, destroying about 600 houses, and making five thousand people homeless.]

[Hindi Punch, April, 1904.]

THE TEST OF THE TOUCH-STONE.

Goldsmith Sayajirao—It's gold, Parsee Banoo. No dross in it like what I find in the ornaments of the Hindu and Mahomedan ladies.

[His Highness Maharaja Sayajirao, presiding at the prize distribution of the Alexandra Native Girls English Institution, made a speech in which he said, "In some respects, I think, the Parsis are peculiarly fortunate and one may look to them to give India a lead in the formation of a vivid social life. Theirs is one of the most adaptable and intelligent communities in India, and being mainly gathered around a great city approximates more to European conditions. As a result we have this highly encouraging example of the Alexandra Institution, which appears to me a most cheering sign of the progress in the female education to which I look forward. I wish I could point to equally encouraging signs among Hindus or Mahomedans and see as much social life as the Parsee community is showing to-day."]

[*Hindi Punch*, April, 1904.]

THE BUSY BEES.

[All honour to the President of the Bombay Presidency Association, the Hon'ble Mr. Pheroze Shah Merwanji Mehta, and to the Secretaries, Messrs. Dinshaw Edulji Watcha, C. H. Setalvad and Amirudin Tayebji, for the useful work they have been doing all these years and the unselfish devotion with which they have been advancing the political interests of the millions of the Bombay Presidency. The recent labours of the Association in the matter of the most vital and important questions of the day are worthy of praise.]

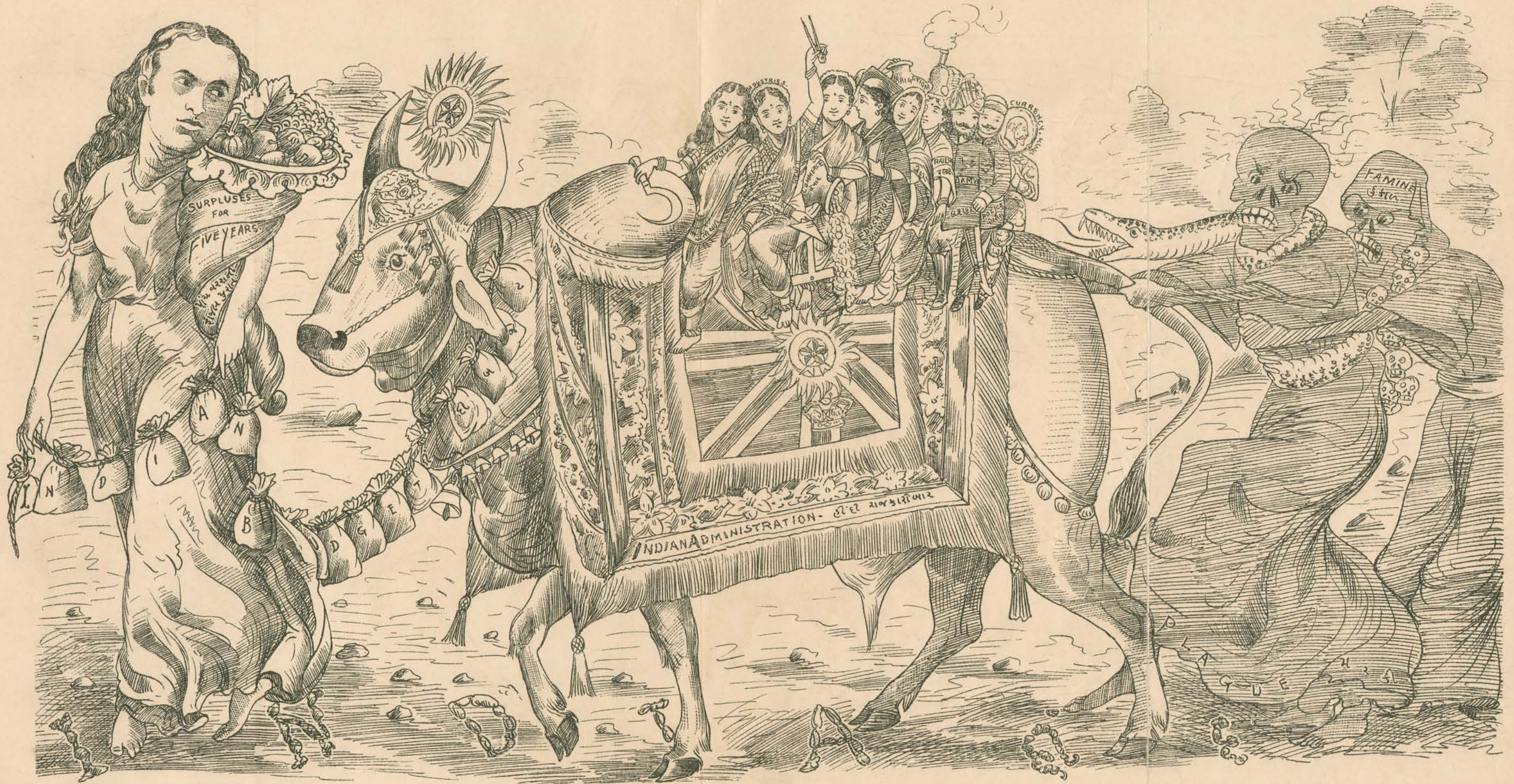
[Hindi Punch, April, 1904.]

THE MAN AT THE HOSE.

["Irrigation is also one of the works of the coming summer. Our sympathies with an expanded irrigation programme have been sufficiently shown by the increased grants that we have given for construction in each year since I came to India. Next year they touch the unprecedented total of one and a quarter crores. Great expenditure will be required and much of it will be unproductive in the technical sense of the term. But protection from drought rather than acquisition of Revenue is our object, and I venture to think that we shall have it in our power to initiate a comprehensive and far reaching policy that will do more good to the cultivating classes than any Bills that we can pass in this Council or any remissions or taxation that the Finance Member might announce in the Budget."—Lord Curzon's Review of Five Years of Indian Administration.]

[Hindi Punch, April, 1904.]

PROSPERITY IN STATE.

[" The Government of India in my time had been involved in many controversies and has had to bear the brunt of much attack. Perhaps when the smoke of battle has blown aside it may be found that from this period of stress and labour has emerged an Indian better equipped to face the many problems which confront her,—stronger and better guarded on her frontiers, with her agriculture, her industries, her commerce, her education, her irrigation, her railways, her army and her police brought up to a higher state of efficiency, with every section of her administrative machinery in better repair, with her credit established, her currency restored, the material prosperity of her people enhanced and their loyalty strengthened. We shall not deserve the main credit because we have profited by the efforts of those who have preceded us. But perhaps we may be allowed our share and may feel that we have not toiled and sometimes endured in vain "—Lord Curzon's Review of Five Years of Indian Administration.]

[Hindi Punch, April, 1904.]

DISTASTEFUL.

BABA CURZONA (the cocoa-nutwallah)—Try it, Bai. You never tasted anything like it before.
 BAI—I believe you. No, thanks.

[Winding up the debate on the Universities Bill His Excellency the Viceroy said, "the ideal that we look forward to is that of self-governing institutions watched parentally by the Government in the back-ground. If the institutions play their part the control will be nominal. If they do not, it will be there as a check."]

[Hindi Punch, April, 1904.]

AN ELEPHANTINE AMUSEMENT!
(IN THE TIBETAN PLATEAU)

["Yet another engagement, and two hundred Tibetans more have fallen—mostly peasants drawn away from their useful occupation of producing food for their wives and children to serve as food for powder and shot. We can hardly believe that any Native Prince has sent his congratulations either to Lord Curzon or to Colonel Younghusband, for neither would care to be congratulated on the result of opening fire upon a rabble. Lord Curzon has congratulated the Mission on having overcome the physical difficulties of a march over the Himalayas through a cold, inhospitable region. The several engagements would be represented as a disagreeable necessity rather than as a triumph of valour."—*The Voice of India*, April 23.]

[*Hindi Punch*, April, 1904.]

NOTHING FOR YOU!

Poor Ox—Oh, let me have a morsel, please! I'm under-fed and feel so very, very hungry! The dog can wait. He has had a good deal too much already of the nicest and best. D G-boy—Oh, no. The dog first! Fed or over-fed, he must receive all the morsels first! If there are any crumbs left, you'll have them—by and bye! Perhaps next year, or the year after, or—or—or—well, some time.

[There will be a stupendous increase of Rs. 2,14,00,000 in the Military Expenditure during 1904-05. And there will be no remission of taxation during the year although there is a large surplus. During the Budget debate at the Viceregal Council on March 30, Lord Curzon said:—"For five years we have had a succession of surpluses amounting to an average of three millions sterling per annum. Last year we gave to India the first remission of taxation that she had enjoyed for 20 years. * * * If our resources continue to expand I should like to look forward to a day when we may proceed even further. It would perhaps be too much good luck for one Viceroy to give two considerable reductions to taxation in his time, but if I am not so fortunate, then I shall hope to bequeath the opportunity to my successor."]

[Hindi Punch, April, 1904.]

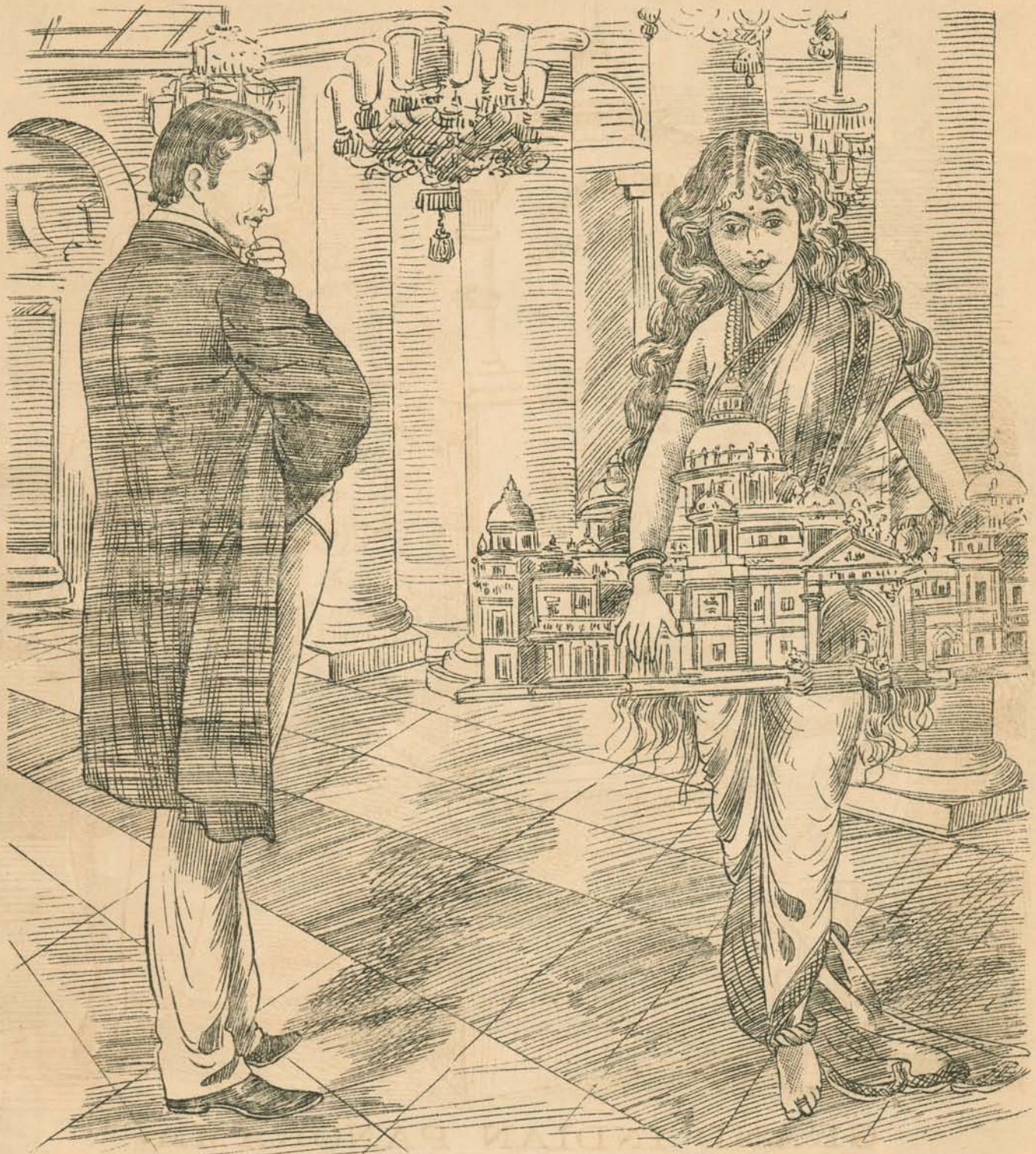

GRAND INDIAN PANORAMA.

Showman-C-r-z-n—Come, friend Globe-trotter, come Pilgrims from the Farthest East and the Farthest West, come sojourners from here, there and everywhere, for a glimpse of the Grandest Show the World ever witnessed!

[The Bill for the protection of Ancient Monuments in India and Burmah such as Buildings, Sculptures, Carvings, Images, Bas-reliefs, Inscriptions, or like objects, has been passed. For the preservation of these archaeological treasures and memorable historic relics, for the controlling of excavations and of traffic in antiquities, and for the protection of places of worship from misuse or desecration the post of Director-General has been revived and Mr. Marshall appointed to it. Large sums have already been spent in restoring some of the more notable monuments, about Rs. 7½ lacs has been spent on the Taj Mahal alone. The recurring charge for the restoring and maintenance of these monuments is estimated at over Rs. 5½ lacs a year.]

[Hindi Punch, April, 1904.]

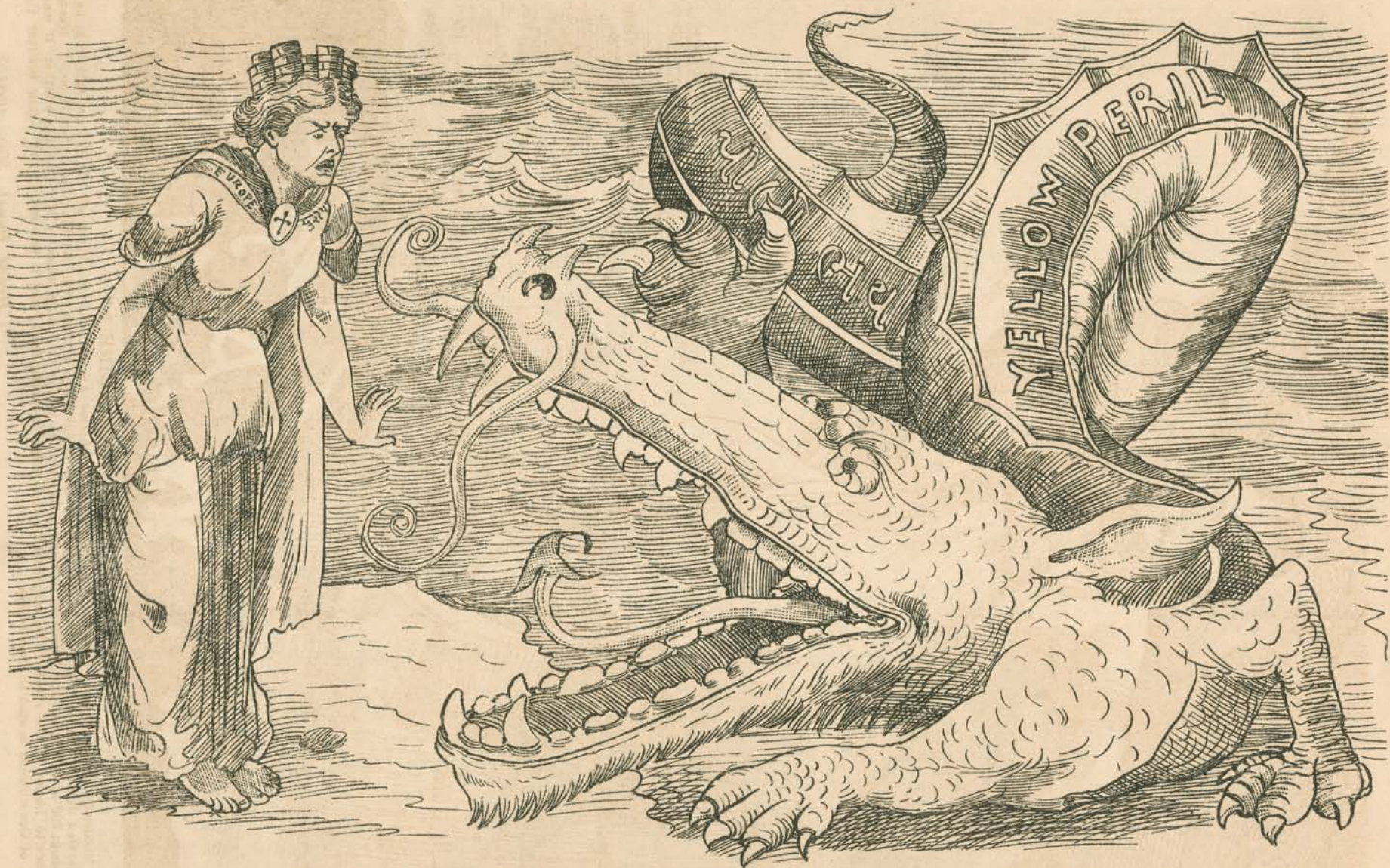
THE TWO-FOLD MEMORIAL.

Lord Curzon—Ah! Splendid! What a model! It will do credit to your house, I'm sure, and will be a worthy Memorial of Victoria the Good.

Hind—And—er—er—er—of my Lord Curzon!

[The Exhibition of objects to be placed in the Victoria Memorial Hall was opened in Calcutta on Thursday, 3rd March, by Lord Curzon with a speech. The Hall will be a white marble structure in Italian Renaissance style, supported upon a white marble terrace 450 feet long, and 300 broad, raised some 5 or 6 feet above the general level of the Calcutta Maidan, ascended by a great flight of marble steps, and balustrated around.]

[*Hindi Punch*, April, 1904.]

WHAT EUROPA FEARS.

Europa—So, so! Is that your little game? We shall see!

[*Yellow Fever! Yellow Peril!* has been the cry heard all round in Europe since the outbreak of the war between Russia and Japan. The *Times of India* of Friday, 6th May, says:—The war, if it means anything at all, means that a period has been placed upon the advance of European predominance in Asia. It contains no aggressive menace to Europe; but it means that a line has been drawn, and it means that the dawn of the Twentieth Century is witnessing more than one awakening.”]

[*Hindi Punch*, May, 1904.]

"WHAT! SO NEAR THE BRINK?"

[The British Mission is now at Gyantse awaiting the arrival of the Chinese Amban and four Lhasa officials who are said to be on the way to an interview with Colonel Younghusband. The Mission had to fight two actions with the Tibetans before it could reach Gyantse, killing about 700 of the latter. Mr. Brodrick, in reply to a question in the Commons asked by Mr. Lambert whether it was proposed to advance to Lhasa in the event of the negotiations at Gyantse breaking down, said it was not in the public interest to state the intention of Government in such an eventuality.]

[Hindi Punch, May, 1904.]

THE YAK AND THE TIGER.

MR. BALFOUR, THE KEEPER—Hold, Stripes! He isn't for your inside

[Who knows?]

[At the discussion in the Commons, last month, the Prime Minister told the House that the permanent annexation of Tibet would be "one of the greatest misfortunes that could possibly happen both to the Indian Government and to this country." "Our wish," said Mr. Balfour, "is to live at peace with Tibet, to leave Tibet independent, to have no responsibilities as regards her internal affairs, and to have no resident there with the responsibilities attaching to that office."]

[Hindi Punch, May, 1904.]

THE SENTINEL.

["About foreign affairs in their wider application I do not propose to say much. I spoke last year about the increasing range of our responsibilities in Asia, and a good deal has happened in the interim to point those remarks. My own view of India's position is this: She is like a fortress with the vast moat of the sea on two of her faces and with mountains for her walls on the remainder, but beyond those walls, which are sometimes of by no means insuperable height and admit of being easily penetrated, extend a glacis of varying breadth and dimensions. We do not want to occupy it, but we also cannot afford to see it occupied by our foes. We are quite content to let it remain in the hands of our allies and friends, but if rival and unfriendly influences creep up to it and lodge themselves right under our walls we are compelled to intervene, because a danger would thereby grow up that might one day menace our security. This is the secret of the whole position in Arabia, Persia, Afghanistan, Tibet and as far eastwards, as Siam. He would be a short-sighted commander who merely manned his ramparts in India and did not look out beyond, and the whole of our policy during the past five years has been directed towards maintaining our predominant influence and to preventing the expansion of hostile agencies on this area which I have described. I should have thought that the record that I have quoted on the north-west frontier would have saved me from the charge of a dangerous or impulsive policy on any part of the Indian Frontier. I have no desire to push on anywhere, and the history of the past five years has been one not of aggression but of consolidation and restraint. It is enough for me to guard what we have without hankering for more; but I would suffer any imputation sooner than be an unfaithful sentinel at my post, or allow the future peace of this country to be compromised by encroachments from the outside as to whose meaning there cannot be any question."—Lord Curzon's Review of Five Years of Indian Administration.]

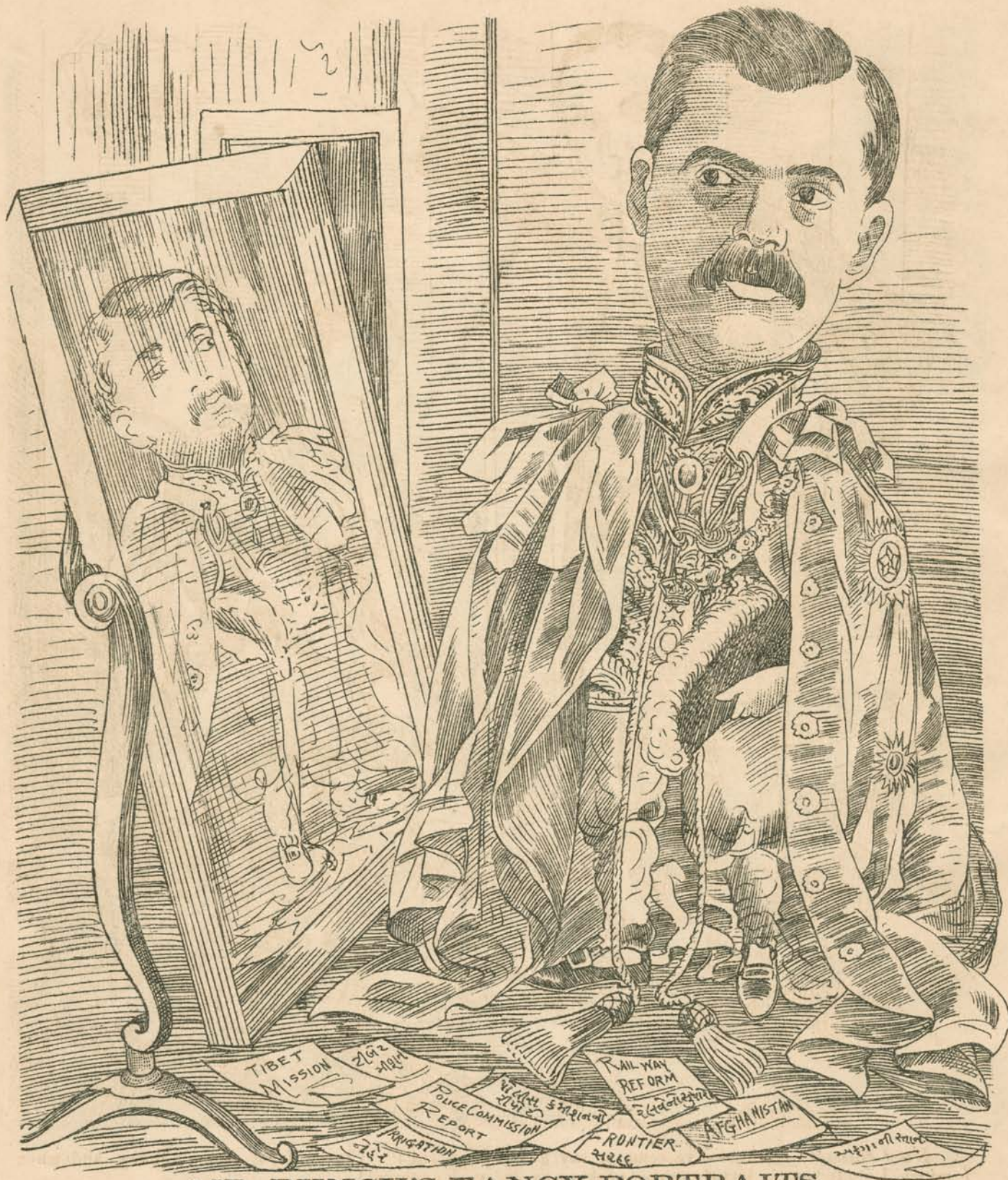
THE MANAGER'S LAST BOW.

"Ladies and gentlemen, as you are aware, I withdraw temporarily from the stage, leaving it in charge of a capable substitute, trained to govern, who, I am sure, will give you—h'm—er—every satisfaction."

[H. E. Lord Curzon left India from Bombay yesterday (Saturday, 30th April) by the S. S. Arabia on three months' holiday, Lord Amphill, the Governor of Madras, acting for him.]

[Hindi Punch, May, 1904.]

MR. PUNCH'S FANCY PORTRAITS.

LORD AMPHILL, THE ACTING VICEROY OF INDIA.

"NICE TOGA THIS! WILL IT FIT?"

[Lord Ampthill, the Governor of Madras, was formally installed as Acting Viceroy yesterday, (Saturday, 30th April) at the Viceregal Lodge, Simla.]

[Hindi Punch, May, 1904.]

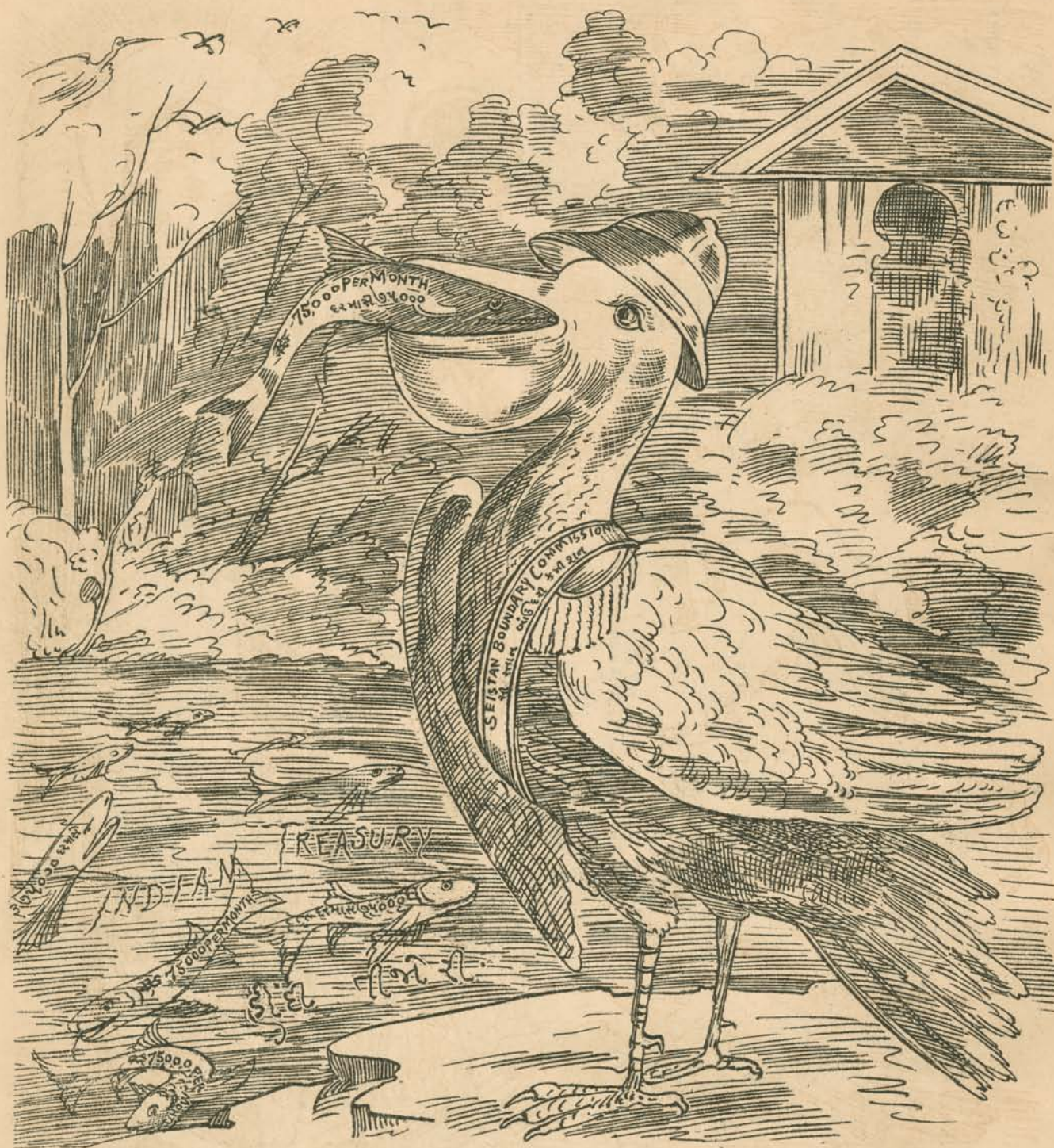

Head-Manager Curzon—I've come to say good-bye, m'am! I'm off for a short holiday, and when I return I shall have a lot of serious work ready for your approval!

Hind—My approval! That depends.

[Lord Curzon, who left yesterday (April 30th) for England, will on return to India take up the questions of the Railway Reform, the Police Reform and Irrigation for final disposal. His Excellency, in his Review of Five Years of Indian Administration, said:— "In the forthcoming years there are many objects which I look to push forward before I can contentedly lay down my task. Three of these are on a footing almost of equal importance."]]

[*Hindi Punch*, May, 1904.]

THE ENORMOUS BILL!

[Mr. Brodrick in the House of Commons said that the cost of the Seistan Boundary Commission was estimated at five thousand sterling per month which would devolve on the Indian Revenue. Says the *Voice of India* of the 7th May :— " Five thousand sterling per month ! And for how many months ? The cost of the Seistan Boundary Commission will devolve on the Indian revenues. The difficulties of water-storage are nothing. Who will solve the question of money-storage ? The scanty wealth of the land evaporates, it percolates, it is drained away into the Atlantic, leaving it as bare as hill-sides of the Konkan."]

[*Hindi Punch*, May, 1904.]

POOR DOVE! POOR PET!

[The Tibet Mission had a third fight with the Tibetans at the Karo Pass, in which the Tibetans lost about 300 to 400 men, while the loss of the Mission was one officer and three men killed and twenty-one wounded. The situation at Gyantse has become very critical, and the Indian Government is now at war with the Tibetans. Reinforcements are being pushed forward with great haste from India.]

[Hindi Punch, May, 1904.]

BARODA'S NEW DEWAN.

BARODA—Dádáchánjee! There's something in that name. I had a "DADA" here once,—Hind's Grand Old Man. Take him as your Exemplar, Dewan Dáda-chanjee! it will be purer than gold for me!

[Mr. Kershasjee Rustomjee Dadachanjee, M.A., LL.B., Acting Dewan of Baroda, has been confirmed in his appointment by H. H. Maharaja Shiajirao Gaekwad.]

[Hindi Punch, May, 1904.]

AN INCIDENT OF THE TIBETAN WAR.

(With apologies to Frank Dadd and a British Officer.)

The greyhound is making free with the food of the geese who cackle loudly to protest! Poor birds!
 [The whole of the Indian Surplus will, it is feared, be absorbed by the Tibet Expedition.]

[Hindi Punch, June, 1904.]

AN INDIAN POLITICAL FABLE.

A Bengal Tiger once upon a time went in search of a prey in the Tibetan plateau, and finding a Yak, sprang upon it and killed it outright; saying as he did so: "I had at first no intention of swallowing you, but circumstances alter cases.

[Mr. Brodrick, speaking at Cranleigh, said that the issue of the Tibet Expedition would be to obtain the necessary reparation and guarantees without further interference in Tibetan affairs, and he hoped this would not involve a prolonged expedition. The Government, he said, must largely be guided by those on the spot.]

[Hindi Punch, June, 1904.]

FOR THE PRESTIGE OF THE FLAG!

[CHUMBI (TIBET), JUNE 16.—General Macdonald expects to arrive at Gyangtse on the 24th inst. The last reinforcements left this place on the 14th. The enemy's position at Gyangtse is supposed to be very strong, and very heavy fighting is anticipated. The Tibetan entrenchments are built most scientifically, and it is rumoured that a Russian Lama is with the enemy. The sangars are built traversed, and upon an excellent modern pattern.

The Tibet Expedition marched to Lhasa yesterday, the 25th June, 1904.]

[Hindi Punch, June, 1904.]

શ્રી દી શ વાવ ટાની નાક અને ઈજત માટે!

તથ્યાર! બંને બહાદુર બાનુઓ તથ્યાર!

[ચુમ્બી (ટીબેટ), તા. ૧૬ મી જુન—જનરલ મેકડોનાલ્ડ આલતા માસની તા. ૨૪ મીએ ગયાંગત્સે ખાતે જઈ પહોંચવાની વધી રાખે છે. મદદ તરીકે મોકલેલાં વધુ લશકરની છેલ્લી ટુકડી તા. ૧૪ મીએ અવેથી ઉપડી ગઈ છે. ગયાંગત્સે ખાતે શત્રુઓ પોતાને બચવા બહુ મજબૂત કરેલાં માનવામાં આવે છે અને તેથી તે તરફ સખત લડાઈ ચાલવાની વધી રાખવામાં આવે છે. ટીબેટનો એ બચાવ તરીકે કંઈલાં ખાઈના બાંધકામો લખીને નીચમીત રીતે બાંધવામાં આવ્યાં છે, અને શત્રુ સે જે કોઈ રશયન લામા હોવાની અફવા ફેલાઈ છે. બચાવ માટેનાં ઘોંટલાનાં કામચલાઉ બાંધકામો આડા પડેલાં છે. સહીત અને છેલામાં છેલ્લાં ઉત્તમ કામને અનુસરનાં બાંધવામાં આવ્યાં છે. ટીબેટ ઉપર અહાલ બંધ જનુ લશકર ગઈ કાલે, તા. ૨૫ મી જુન ૧૯૦૪ ને ફીને, લાહાસા ભાંચી કુચ કરી ગયું.]

[હિંદી પંચ, જુન, ૧૯૦૪.]

THE TAMBOORÁ OF THE GOSAIN BÁWÁ AT THE SHRINE OF DEVI CONGRESS.

Miss Public.—Báwájee, it's charming to hear you play so sweetly!

[At several meetings in his chambers, the Hon'ble Mr. Pherozshah M. Mehta has apportioned the work for the coming Industrial and Agricultural Exhibition in such an able manner, as to lead the public to expect the highest results.]

[*Hindi Punch*, June, 1904.]

CAW-FUL!

(With apologies.)

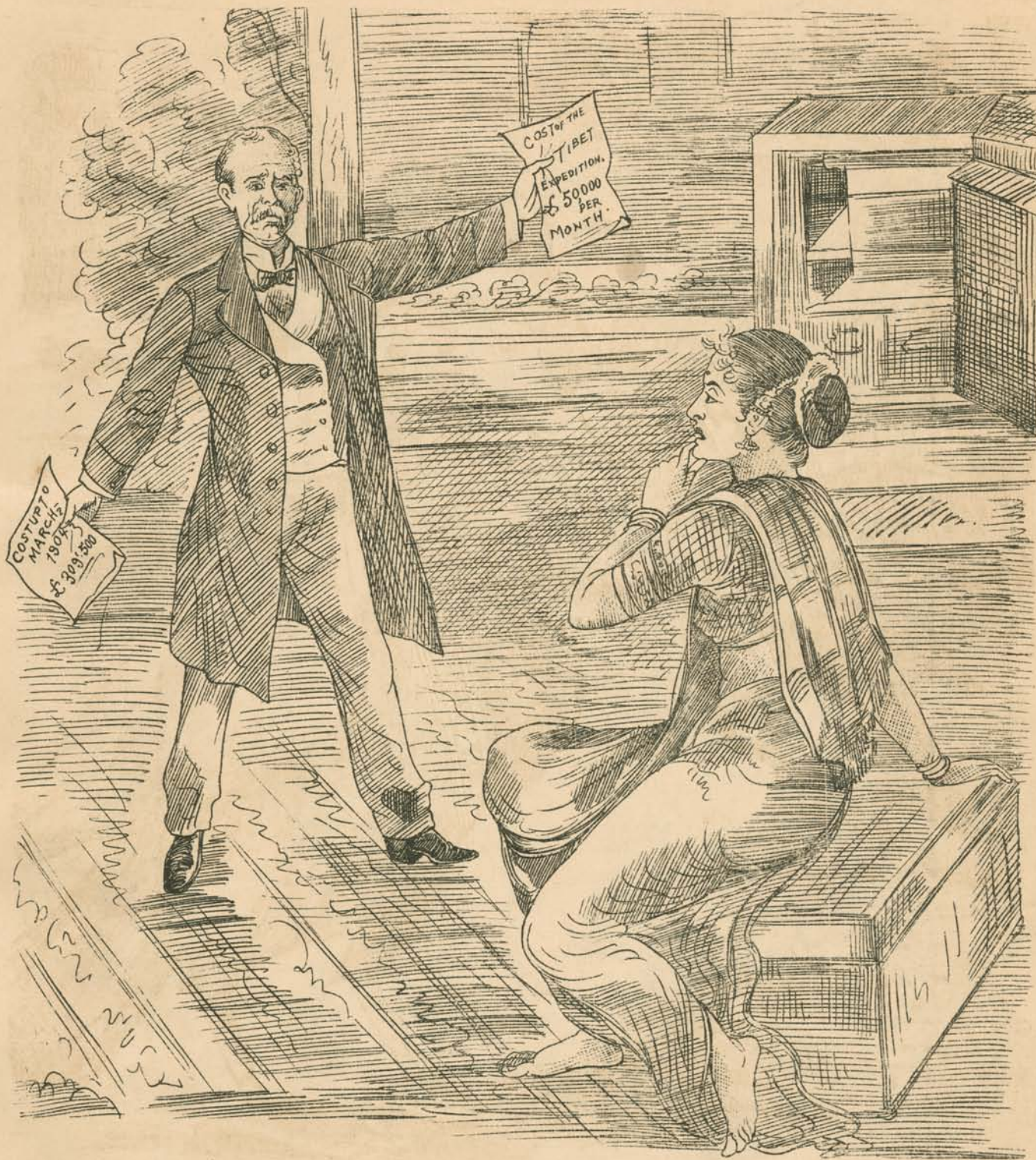
Dr. Gourmand—My fees, Master Crow, will come to—to—about a couple of crores or so!

Master Crow—Caw-aw! Caw-aw! Caw-aw-awful!

Dr. G.—Now, don't caw like that! There's nothing wrong with your chest! It's as healthy and strong as ever!

[The terrible burden of the Tibetan War on the Treasury Chest of India is beginning to create a feeling of uneasiness in the mind of the Indian tax-payer.]

[Hindi Punch, June, 1904.]

BIG BILLS.

MR. BRODRICK—(Hind's Secretary)—These are the bills you'll have to pay, m'am.

HIND—H'm! Big enough as they are, but I hope they won't grow! These bills have a knack of expanding, as I know to my bitter cost!

[LONDON, JUNE 21.—Mr. Brodrick said the Tibet Mission would advance on Lhasa on the 25th, and not the 27th inst., as was stated. He also stated in the Commons that the estimated expenditure on the Tibet expedition up to the 31st March last was £ 3,09,500, and, the monthly expenditure since has been £ 50,000.]

[Hindi Punch, June, 1904.]

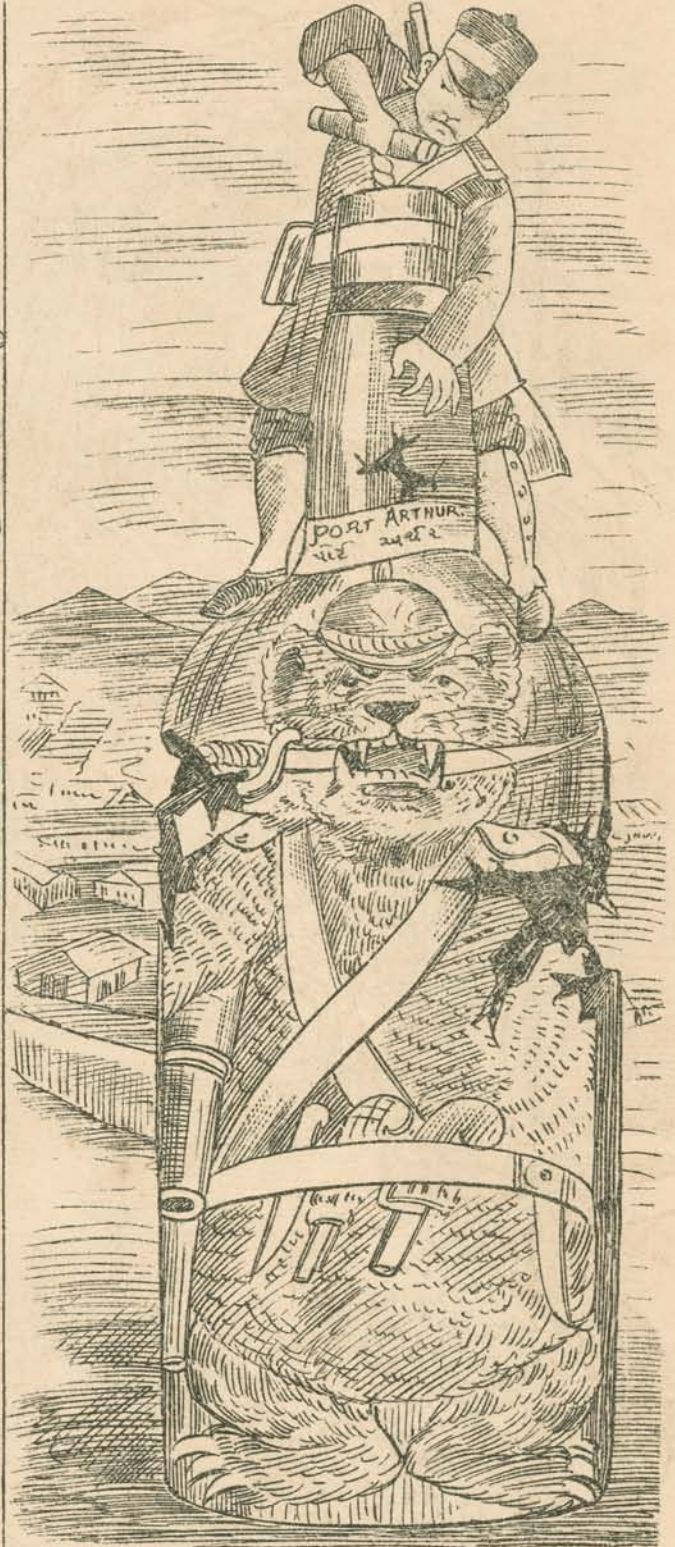

THE NEW SIR KNIGHT OF BENGAL.

Miss Higher Education—You have valiantly fought on my behalf, Sir Knight. I hope you'll win many more battles yet for me!

[Dr. Guradas Bannerjee, who retired from the Calcutta High Court Bench last January, and who as a member of the University Commission rendered yeoman service to the cause of Higher Education, has received the honour of Knighthood from His Majesty the King-Emperor.]

[*Hindi Punch*, July, 1904.]

THE BOTTLED PORT!

A stiff job, and one that requires all the strength of the Jap!

[The attack on Port Arthur continues, and the Japanese have not been able yet to reduce it.]

[*Hindi Punch*, July, 1904.]

THE GREEDY VULTURE'S DINNER !

[" The Home Government may vote the costs of this war out of the Indian Budget, but that will not make the money any the more procurable. The bill will have to be paid out of moneys intended for irrigation and the relief of taxation."— F. S. Hollowes, in the DAILY NEWS.]

[Hindi Punch, July, 1904.]

THE GIANT AND THE IMP.

Subedar Major Bull-singh—What! You defy me, you little imp! Then take this, and this, and this!

[General Macdonald attacked and captured the fort at Gyantse on Wednesday, the 6th July. The Tibetans lost heavily, while the loss on the side of the British Expedition was one officer and three men killed and four officers and twenty-three men wounded.]

[*Hindi Punch*, July, 1904.]

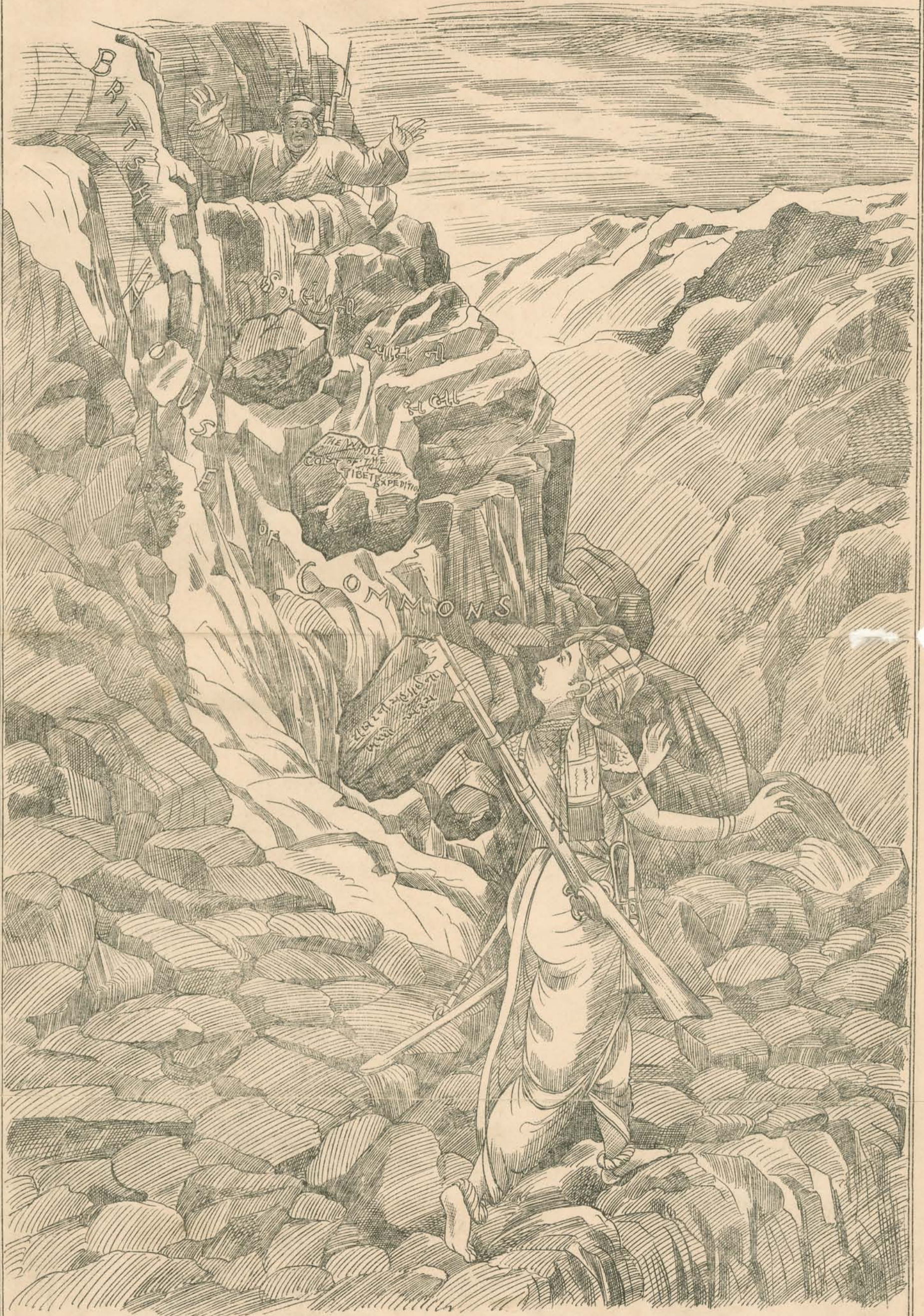

THE LATEST AGRICULTURAL REPORTS.

Agricultural operations have commenced in right earnest in the Bombay Presidency.

[The prospectus of the Industrial and Agricultural Exhibition to be held by the Indian National Congress for 1904 in Bombay has been published. The Chairman, the Hon'ble Mr. Vithaldas Damodhar Thakersy, the Vice-Chairman, Mr. Manmohandas Ramjee, and the Secretaries are at work, and they hope "that all persons interested in the welfare and progress of this country will co-operate heartily to make the exhibition as useful and valuable as possible."]

[Hindi Punch, July, 1904.]

AN UNPLEASANT SURPRISE ON THE WAY TO LHASSA.

Bull-lai Lama throwing stones down the hillside on Hindbai marching to Lhasa in full military uniform.

[On the road to Lhasa a party of Sikh Mounted Infantry had a narrow escape from a Tibetan "booby-trap." Stones and rocks, placed on heights, were shot down the hillside when our men were passing below.

According to the statement in the Commons of Mr. Brodrick, the Secretary of State for India, the whole burden of the cost of the Tibet Expedition will fall on India, and not a penny will be contributed by the British Exchequer.]

[Hindi Punch, July, 1904.]

THE NIGHTMARE!

(That periodically disturbs the calm repose of the "aggressive Imperialist" of England.)

[General Kuropatkin has enough work on his hands for the present, and no one in England or India will be uneasy in the slightest degree over the publication of his plan for the invasion of India. * * * * * Sensational disclosures of Russian plans and designs, whether well or ill founded, might be a tall bid for journalistic popularity. But they will, we are afraid, be a costly, if not a ruinous pastime for this country, when the aggressive Imperialists and the progressive militarists seem now to be so much in the ascendant in England and elsewhere.—*The Gujarati.*]

[*Hindi Punch, July, 1904.*]

TRYING THE LION'S TEMPER!

British Lion—Now, then, Bruin, don't, I say don't, or—or——

[The seizure of some British steamers by the Russian Volunteer Cruisers, and the sinking of the S. S. Knight Commander by the Vladivostok squadron has greatly exercised the temper of the British nation.]

[*Hindi Punch*, July, 1904.]

THE NIGHTMARE!

(That periodically disturbs the calm repose of the "aggressive Imperialist" of England.)

[General Kuropatkin has enough work on his hands for the present, and no one in England or India will be uneasy in the slightest degree over the publication of his plan for the invasion of India. * * * * * Sensational disclosures of Russian plans and designs, whether well or ill founded, might be a tall bid for journalistic popularity. But they will, we are afraid, be a costly, if not a ruinous pastime for this country, when the aggressive Imperialists and the progressive militarists seem now to be so much in the ascendant in England and elsewhere.—*The Gujarati.*]

[*Hindi Punch*, July, 1904.]

A PILGRIM FROM PANDHARPUR.

[Pilgrims from the Pandharpur Fair have imported cholera into Bombay.]

[*Hindi Punch*, August, 1904.]

"HEAVEN'S LIGHT OUR GUIDE."

Rishi Gokhale—With that light yonder to light our path, there is no fear, *Betijee Congress*, of our going astray!

[In replying to the address presented by the Pachaiyappa Literary Society, Mr. Gokhale delivered a long speech dwelling on the duties that lay before educated men. Everyone, he said, could not be expected to play a distinctive part in public life, but the character and solid strength of the nation would depend on the moral energy contributed by each man and woman who did their duty, in however humble a sphere.

[*Hindi Punch*, August, 1904.]

BRUIN THE PIRATE

The Pirate—What! He won't let me coal at his ports? Monstrous! And he won't let me pirate his ships! Aha! What hostility! What enmity!

[London, Aug. 23—A Proclamation has been issued at Malta forbidding the coaling of belligerent ships proceeding to the seat of war or anywhere on the line of route with the object of intercepting neutral ships on suspicion of carrying contraband. The *Times* understands that it will be issued in all British dependencies.—London, Aug. 24—There is much dissatisfaction at St. Petersburg over the Malta Proclamation regarding coaling. The *Novoye Vremya* describes it as an act of hostility to Russia, since it cannot possibly affect Japan.]

[*Hindi Punch*, August, 1904.]

GENERAL STRIPES OF BENGAL AND THE LHASA BEAUTY.

General Stripes—No, no, you don't get away from me like this! I must have a few locks (laks) as a souvenir!

[The Tibetans state that the amount of indemnity asked from them is beyond the resources of the country. But Colonel Younghusband insists upon its payment.]

[*Hindi Punch*, September, 1904.]

WHICH?

The Czar has had his wish gratified. The long-expected heir to the Throne has come. By the side of its cradle are two figures on which the Illustrious Stranger looks undisturbedly. Which of the two will be its foster-mother, which one claim it as her own?

[Hindi Punch, September, 1904.]

A TUG AND A PULL.

South African Indian—This way, if you please, Mr. Leo. *S. A. White*—No—o—o—o! Just come up to me, will you? *Leo*—(Aside)—A plague on both of ye! I can't please the black and the white at once! Between the two; I really don't know which way to go. H'm! In the end, I'm afraid, the white will win.

[An important Blue Book relating to the Indian Question in South Africa is issued in England. From its pages we find that the British Government quietly assented to the rigid immigration law proposed in respect of new-comers from India and the segregation of those who could not fulfil certain tests.]

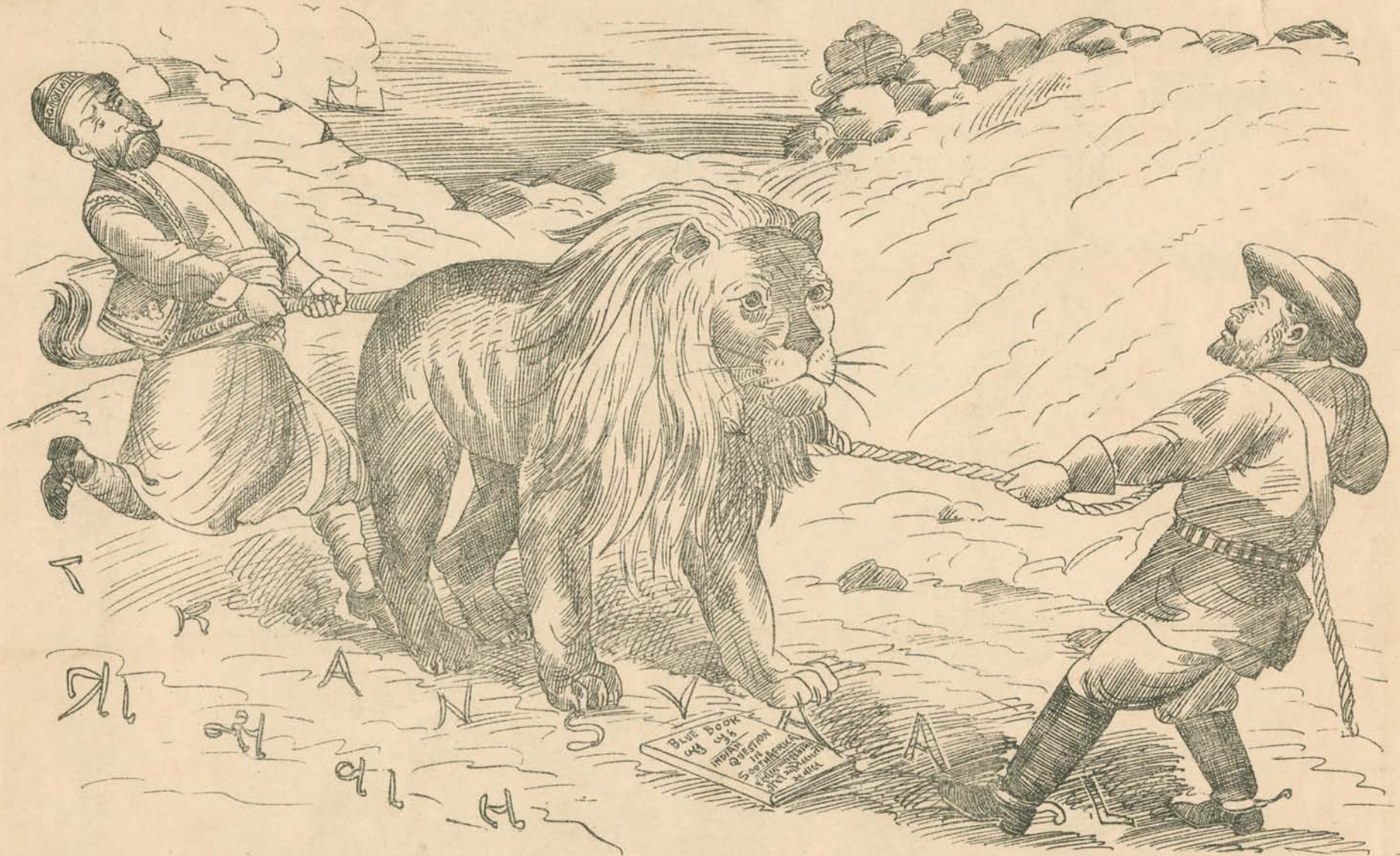
[Hindi Punch, September, 1904.]

WHICH?

The Czar has had his wish gratified. The long-expected heir to the Throne has come. By the side of its cradle are two figures on which the Illustrious Stranger looks undisturbedly. Which of the two will be its foster-mother, which one claim it as her own?

[Hindi Punch, September, 1904.]

A TUG AND A PULL.

South African Indian—This way, if you please, Mr. Leo.   *S. A. White*—No—o—o—o! Just come up to me, will you?   *Leo*—(Aside)—A plague on both of ye! I can't please the black and the white at once! Between the two; I really don't know which way to go. H'm! In the end, I'm afraid, the white will win.

[An important Blue Book relating to the Indian Question in South Africa is issued in England. From its pages we find that the British Government quietly assented to the rigid immigration law proposed in respect of new-comers from India and the segregation of those who could not fulfil certain tests.]

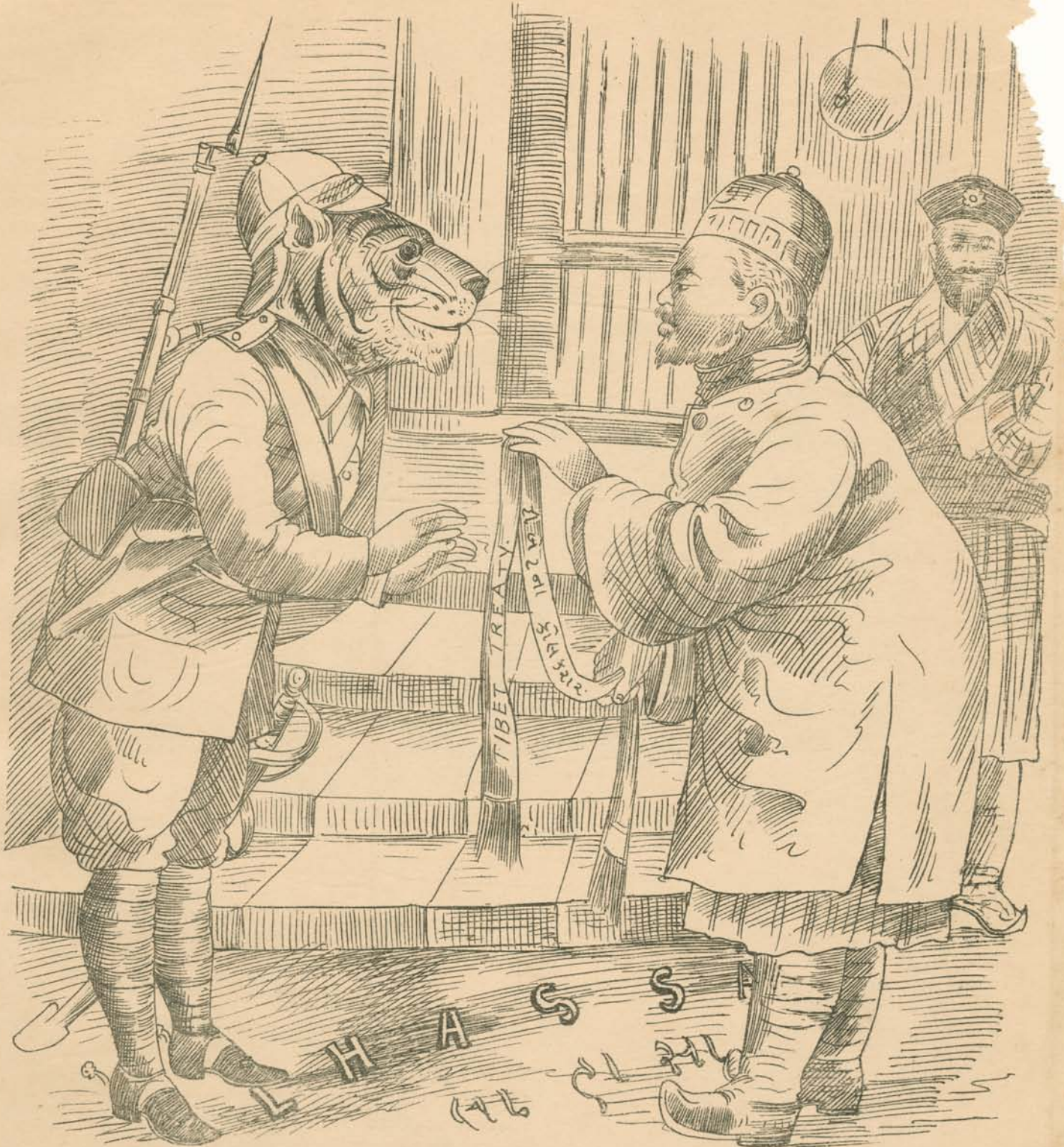
[Hindi Punch, September, 1904.]

THE COCONUT FAIR: INDIA, 25TH AUGUST, 1904.

Hindi Punch—Hail, mighty Ocean! Be propitious! Give freely of thy bounty, and save thy afflicted suppliants!

[Hindi Punch, August, 1904.]

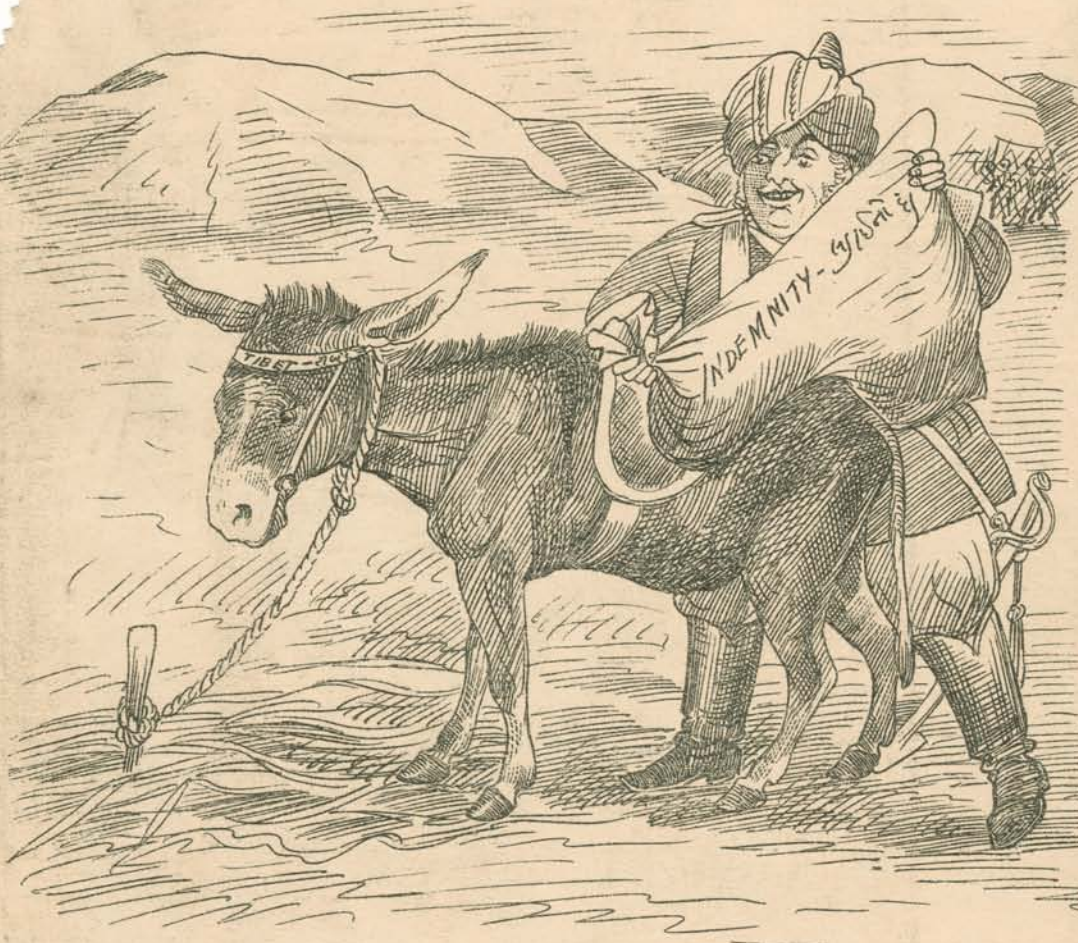

THE TIBETAN "KATA" FOR GENERAL STRIPES OF BENGAL.

LHASSA, Sept. 7:—"The formal treaty was signed today in the Po-Tala, in the Dalai Lama's apartments."

[In Tibet a "Kata," or the scarf of love and friendship, is a long piece of thin silken gauze, the ends of which are cut into a fringe. The high Lamas sell them to devotees, and one or more of these scarves is presented to those who leave a satisfactory oblation after visiting a lamasary and temple.—From "In the Forbidden Land."]

[Hindi Punch, September, 1904.]

THE TIBETAN DONKEY.

Docile now as a lamb,
Allows all the burden to
be piled on his unmur-
muring back. His
kicking and biting days
are over.

[*Hindi Punch*,
Sept., 1904.]

THE VOICE OF PEACE.

Peace—Hold! Enough!

[The Japanese have beaten the Russians at Liaoyang, and have forced them to fall back on Mukden. In the battle fought at Liaoyang both the combatants have lost heavily, the total in killed and wounded being estimated variously from fifty thousand to one hundred thousand.]

[*Hindi Punch*, Sept., 1904.]

A HAPPY NEW YEAR.

(A hearty exchange of the Parsee New Year Greetings between the two Grand Old Men of India.)

[Hindi Punch, Sept., 1904.]

THE PATIENT INDIAN BULLS.

Sir M. M. Bhowndree—Now, madame, I ask if you call this humane treatment?

[Following Sir Henry Fowler, Mr. Chamberlain, and Sir Charles Dilke in the House of Commons discussion on the Colonial Office vote, Sir Muncherjee M. Bhowndree said:—"Time after time, in spite of pledges which the right hon. gentleman had willingly given, determined attempts were made in South Africa, even with the countenance of the responsible administrators there, to oppress and tyrannise over British Indian subjects and trample under foot their feelings and rights." Sir Muncherjee also moved a resolution to the effect that the British Exchequer should pay a share in the Tibet Mission Expenditure.]

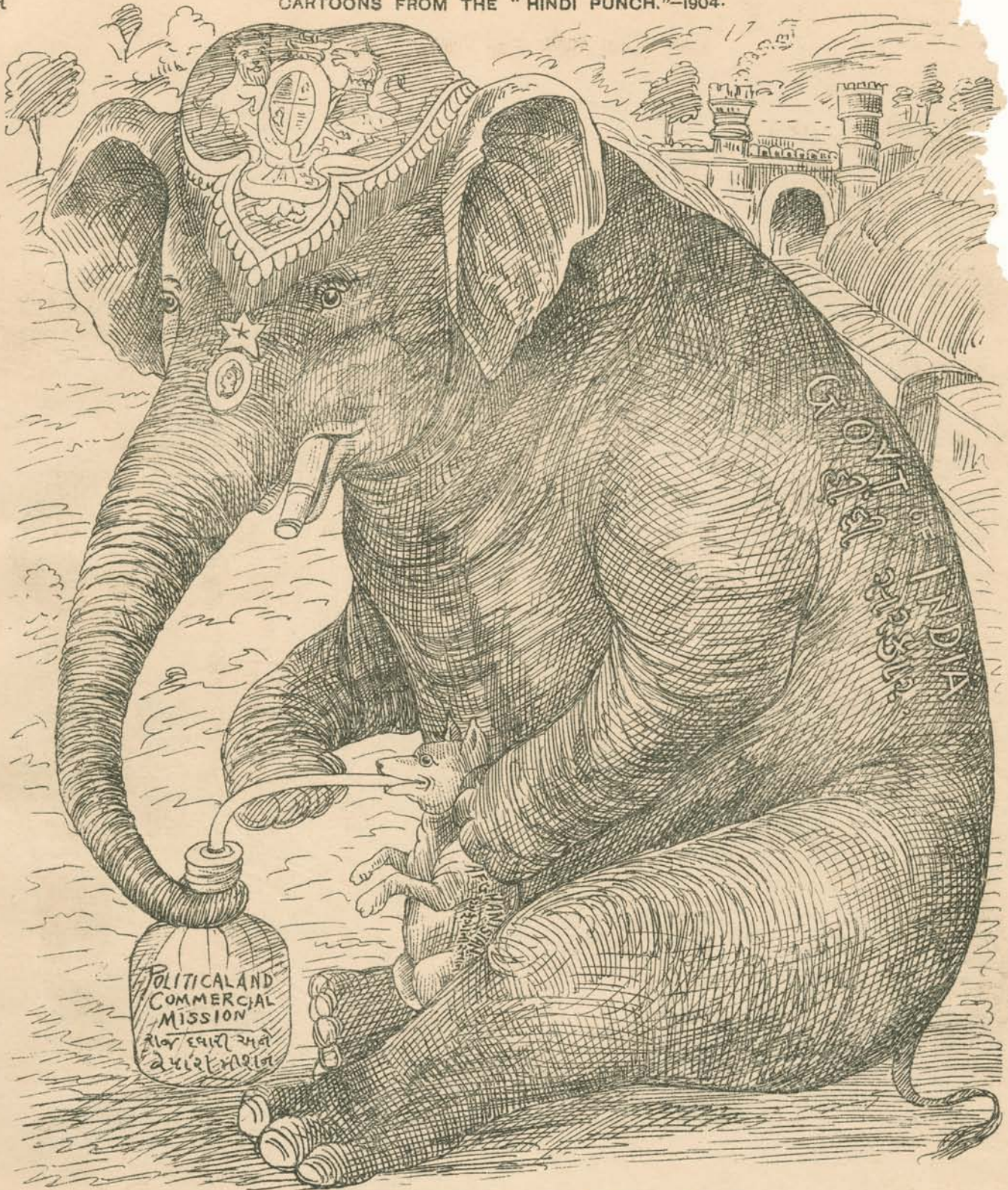

HOW HAPPY COULD I BE WITH—WITH—BY MYSELF!

LHASSA'S LASS—O these tormentors! A plague on'em all!

[The terms of the Tibetan Treaty seem to have caused irritation in the Russian and Chinese official circles, who think that Tibet has now become a vassal of England.]

[*Hindi Punch*, Oct., 1904.]

PARENTAL REGARD.

Elephant—I expect it to agree with you, my dear! Take a full dose of it, and drink it to your heart's content, and mine, and let me hear you say that you're simply delighted with it!

[Arrangements for the despatch of a Mission to Kabul are being pushed forward actively at Simla. Mr. Louis Dane, the Secretary to the Government of India in the Foreign Department, is selected as head of the Mission, which will leave Peshawar about the 25th November and arrive at Kabul on the 10th December.]

[*Hindi Punch*, Oct., 1904.]

OUT OF TEMPER!

Jack Tar Leo—No mincing of matters this time, sir! Ample apology, full compensation, and no stamping on my tail in future!

[The Baltic Fleet, on its way to the Japanese Waters, fired on British trawlers in the North Sea, injuring and killing several of them. The event has caused immense sensation in England, and Lord Lansdowne, the Foreign Minister, has demanded of Russia due apologies and compensation for the sufferers and a prompt enquiry and punishment of the responsible parties.]

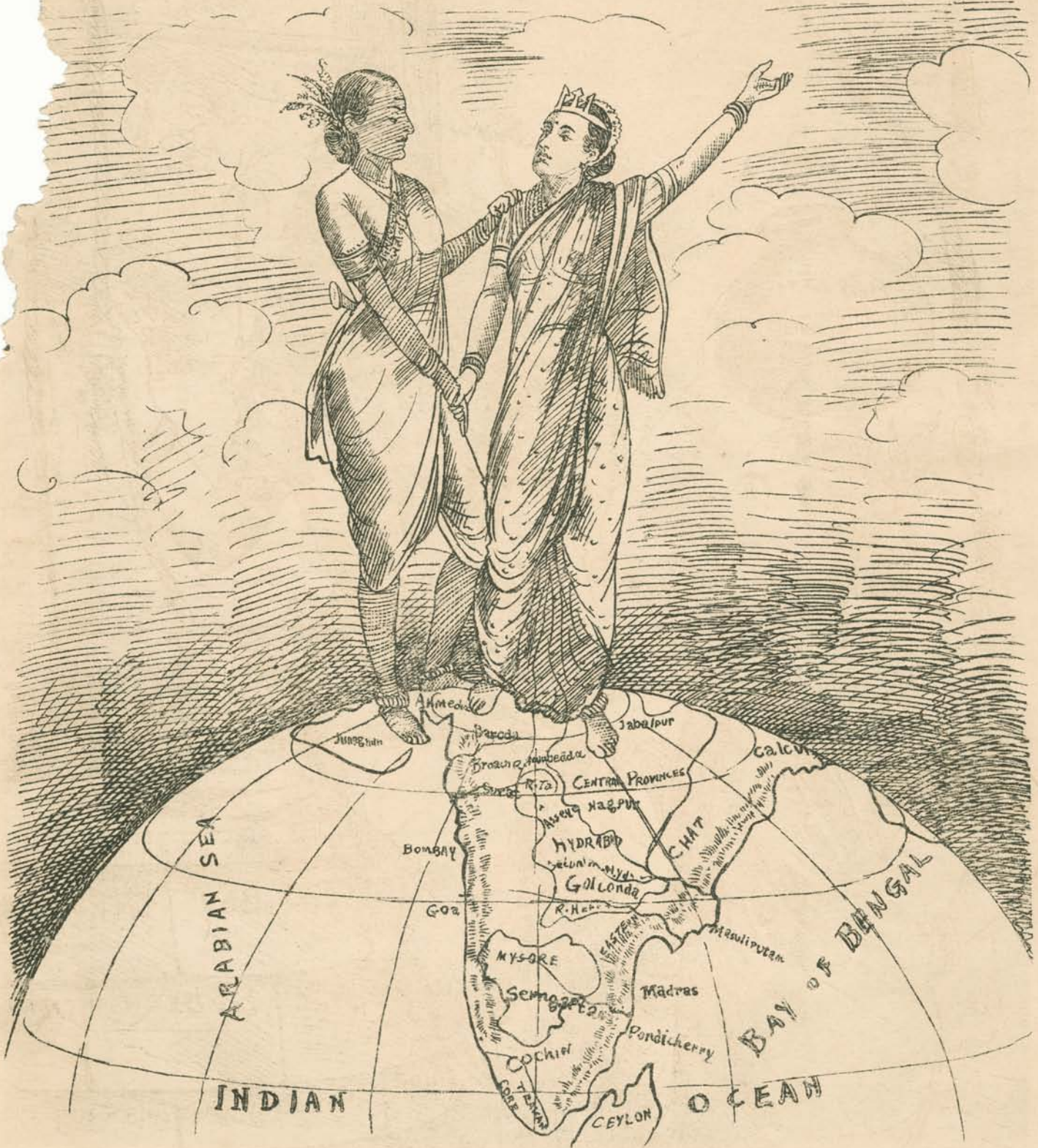
[*Hindi Punch*, Oct., 1904.]

DIYALI IN EXCELSIS!

"All the joy and merriment on earth to you, the dear, beloved children of Mother Hind!"

[Hindi Punch, Nov., 1904.]

ADVANCE AGRICULTUREA!

[A DESIGN FOR THE COMING INDUSTRIAL AND AGRICULTURAL EXHIBITION.]

[The Committee of the Exhibition is glad to be able to announce that special efforts directed to the Agricultural Section have borne fruit and the section promises to be a complete success.]

[Hindi Punch, Nov., 1904.]

THE PANIHARANS (WATER-MAIDS) AT THE WELL.

PANIHARAN CONGRESS—The well is deep, and we won't suffer from drought, that's certain!
[Nearly Rs. 80,000 have been subscribed in the Bombay Presidency for the Congress and Exhibition Funds, and more are expected.]

[Hindi Punch, Nov., 1904.]

**DIVALI MUSIC.
LOUD ENOUGH TO AWAKE THE HEAVIEST SLEEPER.**

[THE Committee of the Bombay Industrial and Agricultural Exhibition state that further satisfactory progress has been made in every direction, since the publication of their first progress report about a month ago. Applications for permission to exhibit have been received in very large numbers and more are pouring in. Thanks to the co-operation of friends and the strenuous endeavours of Committees and Sub-Committees in different parts of the country, particularly in the Madras Presidency, supplemented by the work of the Agents, specially sent out by the Committee, the Arts, Industries and the Manufactures of almost every part of India will be fairly represented.]

[*Hindi Punch*, Nov., 1904.]

THE MAHA MELA IN BOMBAY.

RISHI MAHRAJ PUNCHOBA COLLECTING ALMS FOR THE COMING GRAND PILGRIMAGE TO THE SHRINE OF DEVI CONGRESS IN BOMBAY.

[In the Bombay Presidency Districts sums, even the smallest, are being collected for the coming session of the Indian National Congress and thus make the masses take a keen, personal interest in the great Indian political movement of the day]

મુંબઈ માં મહા મેલો .

કાનગ્રેસ દેવીનાં હેલુરાંની આવતી મોટી જાત્રા માટે રૂપી મહારાજ પંચોબા રૂપાદાન એકઠું કરે છે.

[આવતાં હોંદી નેશનલ કાનગ્રેસ માટે મુંબઈ ઈશાકાના શુદ્ધ શુદ્ધ જાત્રાઓમાંથી નાનામાં નાની રકમો વતીક એકઠી કરવામાં આવે છે, અને તેમ કરીને પ્રજાના મોટા ભાગને હોંદની આ મહાન રાજદવારી હોલવાલમાં અંગત વાલ લેતા કરવાનો રસ્તો ઉઘાડવામાં આવ્યો છે.]

[Hindi Punch, Dec., 1904.]

[હોંદી પંચ, ડીસેમ્બર, ૧૯૦૪.]

“હીંદી પંચ” માંના કારતુન્સની

ગુજરાતી સમજ.

દો સ્તો (?)

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૧ જી.]

પ્રુઈન-કેમ દોસ્ત, થું કહેય, આપણે બંને સાથે સુલેહ શાંતીલું બોજન લઈયે ?
જેપ-સેવક તઈયાર છે, દોસ્ત !

[રથોયા અને જપાન વચ્ચે પરોલા વાંધાઓનો નીકાલ આવી ગયો છે, અને બંને વચ્ચે કોલકરાર નક્કી થયા છે, એવી ખબર ન્યુ યોરક ખાતેથી મળી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” દીસેમબર, ૧૯૦૩.]

જાનવરો કેળવનાર મહાન ખેલાડી.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨ જી.]

[તીબેટમાં યુમખી ખીશુ તરફ મોકલવામાં આવેલી ચઢાઈના સંબંધમાં “ રાઈમસ ” પત્ર ટીકા કરતાં જણાવે છે કે, લોઈ કરજન જેવી કરકી રીવાજો એક મોટો સરકારી અમલદાર હીંદી સરહદ ઉપર કાંઈ પગલાં ભરવાની જરૂરયાત જોય છે ત્યારે વકી રાખી શકાય કે ઈંગ્લેન્ડ માંના ખીનજો મમદાર ટીકાકારો કરતાં એ ખાખતમાં તે વધુ જાણુતો હોવો જોઈયે. ઉપજું પત્ર ઉમેરે છે કે આ ચઢાઈ જરૂર કરતાં જલદી મોકલવામાં આવેલી નહીં ગણાયે, તથા હવે જે કાંઈ પણ બને તે તીબેટનોએ બાર વરસ સુધી સુલેહને લગતા કોલકરારતું ઉલંઘન કરવાનું તથા અંગ્રેજી મુલકમાં ચાલુ હુમલાઓ કરવાનું તથા સેવટે હીંદી સરકારને કરવામાં આવેલાં અપમાનતું પરીણામ ગણાવું જોઈયે. “ નેશનલ ઝીતંગ ” નામનું એક જરમન પત્ર સેટ પીટરસબરગ ખાતેથી મળેલો એક તારનો સંદેશો પ્રગટ કરે છે, જેમાં જણાવવામાં આવે છે કે તીબેટ રથયાના રક્ષણ હેઠળ છે એવું જાહેરનામું બહાર પડતું અટકાવવા માટે આ ચઢાઈ તદ્દન કટોકટ વખતે ઉભી કરવામાં આવી છે. તેમાં ઉમેરવામાં આવે છે કે સને ૧૮૭૮ પછી કાંઈ પણ વખતે નહીં પરોલો એવો મજબુત દ્વંકે રથયન રાજદવારી બાજીને આ ચઢાઈથી ભાગ્યો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” દીસેમબર, ૧૯૦૩.]

ધરમ માતાઓ

અને તેઓનું માનીતું મનમોહન ખાળ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩ જી.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

કોનગ્રેસ બાઈનો નવો કુવો.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૪ થું.]

હુનર ઉદયોગના પાણી વીના ટવલતાં તરથયાં લોકો માટે બંધાવેલો અને નામદાર માઈસોરના મહારાજાએ ઘટતી ક્રીયા સાથે ખાલ્લો મેલેલો.

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

મુઝલીમ બેગમ સાહીબા આગળ ચાલતું મીઠું મધુર ગાણું.

[જીએ ચીત્ર, પાનું ૫ સું.]

મેહામેદન કેળવણી કૌનફરન્સ: સુંબઈ, સોમ, મંગળ, બુધ, ગુરૂ, અને શુક્ર, તાં ૨૮, ૨૯, ૩૦ અને ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૩, અને તાં ૧ લી જાનેવારી ૧૯૦૪.

[“ હિંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

એક્સપથી આપણે સાથે ઉભા રહીશું; કુસંપથી આપણે તુટી પડીશું.

[જીએ ચીત્ર, પાનું ૬ હું.]

[“ મને જાણવાની બાબતે જરૂર છે કે આ મોટા દેશમાં વસ્તી બંને મોટી કોમો મોહામેદનો અને હિંદુઓ સાથે જોડાઈને એ ખલાસથી અને સામાન્ય બાબ માટે કામ કરવાને તઈયાર નહીં થાય ત્યાં સુધી સુધારા વધારામાં ઘણા આગલ વધારો કરવો બની શકે એ મ નથી. હું તમને આ ઇલાકાના સંબંધમાં ખાતરી આપું છું કે અહીંની બંને કોમો વચ્ચેના એખલાસ ઈચછીએ તેવો સારો છે, અને દરેક દેશાભીમાની નરની ફરજ છે કે ‘ એક્સપથી આપણે ઉભા રહીશું, પણ કુસંપથી તુટી પડીશું ’ એ કેહેવત હમેશા યાદ રાખવી. ”—મદ્રાસ ખાતે મળેલી કાનગ્રેસની આયકાર દેનારી કમાટીના પ્રમુખ દાખલ આનરેબલ મીં સર્જન મહમુદ ખાહાદુરે આપેલું બાધણ.]

[“ હિંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

માગવા આવી ભાખરી ત્યારે મળ્યો પથર !

[જીએ ચીત્ર, પાનું ૭ સું.]

[“ મને બધા ભાગે છે કે સરકારની કેળવણી સંબંધી રાજનીતીની સામેના આપણા પોકારને યુનીવરસીટીના બંધારણ સામે આપણે પોકાર ઉઠાવતા હોઈએ એમ ગણવાની નામદાર વાઈસરાયે લુલ કરી છે. મેં બતાવ્યું છે તેમ એ બંધારણ પ્રત્યે તો આ ઇલાકાના સરવથી ઈંચો અનુભવ ધરાવનારા સતવાળાઓએ પોતાની મજબુત પથંદગી જાહેર કરી છે. તેટલા માટે આપણે માગેલી રેટલીને બદલે પથર આ પવામાં આવે અને તે આપણે ગળી નહીં શક્યે ત્યારે આપણને અપશબ્દો કહેવામાં આવે, તે વેહેવાર કે તરકશાએ અનુસરતું કામ નહીં ગણાય. ”—સુંબઈ યુનીવરસીટી સેનેટ આગલ આનરેબલ મીં મેહેતાએ યુનીવરસીટીએને જગતા ખરડાના સંબંધમાં આપેલું બાધણ.]

[“ હિંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

સુલેહ ?

[જીએ ચીત્ર, પાનું ૮ સું.]

ડોક્ટર વલ્ડ—તમને ઘણીજ સખત તાપ ચહડીય, પાવુ. આએ હમણાની રુતુજ ઘણી ખરાબ છે: તોફાન થયા કરે છે, વાદળો ચહડી આવે છે, અને પુરવ તરકથી પવનના ઘણાજ સપાટા ને અપાટા ચાક્યા કરે છે: તેની એ બધી મોહકાન છે. પણ હું આશા રાખું છું કે, વાદળો વીખેરાઈ ગીયાં કે બધી તમારો તાપ ઉતરી જશે, ને દરદમાં કંઈ ગંભીર વધારો નહીં થશે !

[રશીયા અને જપાન વચ્ચેના મામલાને બીધે હુનયાની પ્રબળો વચ્ચે ઘણી બચેનોની લાગણી જોવામાં આવે છે.]

[“ હિંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

પંડીતા કાંગ્રેસના આશ્રમમાં !

[જીએ ચીત્ર, પાનું ૯-૧૦ સું.]

આગણીસમી હિંદી નેશનલ કાંગ્રેસ: મદ્રાસ, તાં ૨૮, ૨૯, અને ૩૦ મી ડીસેમ્બર, ૧૯૦૩.

હિંદી પંચ—અહો પંડીતા, અમેને જાણ કર ! અમેને ખપરદાર કર ! અમારી આશાઓ અને ઉમેદો, અમારી હાજતો અને માંગણીઓ, અને અમારાં કામો અને ફરજો વીધે અમેને સંપુરણ માહીતગાર ખનાવ !

[સારવજનીક સભા તરફના એક માનપત્રના સંબંધમાં મીં ગોખલેએ એકવાર મીં રાનાદેને પુછ્યું હતું કે, “ સરકાર જ્યારે આ પછી અરજીઓના જવાબમાં એટલું જ જણાવે છે કે તેમાંની બીના તેણે નોંધી લીધી છે, ત્યારે આટલો બધો મેહેનત ભઈ અરજીઓ તઈયાર કરી મોહલામાં બાલ શો ? ” મીં રાનાદેએ જવાબ વાદ્યો : “ આપણા દેશના ઈતિહાસમાં આપણી સ્થીતી યું છે તેનો ખીઆલ ત

મો નથી કરતા. એ અરજી. નામને ખાતેર સરકારને કરવે છીયે: ખરેખર તો તે આપણે આપણા લોકો ભેગ તે કરવે છીયે, નથી કોઈ પાપનોમાં કેમ વીચાર કરવે. તે તેઓ શીખે. બીજા કોઈ પણ પરીણામની આશા રાખ્યા વીના એ કામ ઘણું વરસો સુધી કરવું ને કેમકે આ જાતની રાજદવારી હીલચાલ આ દેશને માટે નવી છે. વળી આપણે જે કહ્યું તેની નોંધ સરકાર લે તે પણ બનીમત છે.”

[“ હીંદી પંચ, ” દીસેમબર, ૧૯૦૩.]

જલસા-એ-એલમમાં મીસ સુસી સૌરાખજના સુંદર સીતાર.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૧ સું.]

શમસ-ઉલ-એલમા પંચ-ઉદ-ઉલા કલમ જંગ બહાદુર-ખલોત વચ્ચે સીતાર હય ! આપ બાતુ ઓઠર આપકી દુસરી બહીનો હર દરે હમારે સુઝલીમ ખીરાદરોકુ અએસા ગાના સુનાનેકી તકલીફ ઉઠાવોગે, તો આપકી ખરી મહેરબાની હોઈગીજી !

[“ ગમે એવા શયાણા કુતરાને એક હરકે પણ શીખવી શકાય નહીં જ્યારે એક નહાના બાળકને સડસડાટ વાંચી જતાં સહેલાઈથી શીખવી શકાય; અને તોપણ આપણને દલગીરી સાથે જોવું પડે છે કે હીંદીની છ કરોડની મહોમેદન વસ્તીમાંથી માત્ર ચાર હજાર મહોમેદન બાળાઓ શાળાઓમાં ભણવા જાય છે. મહોમેદન સ્ત્રીઓને અજ્ઞાનપણાના અંધકારમાં સખરવા દઈ ધનશાનને બદલે ઉતરતી પેશાના પ્રાણીઓ માફક તેમની સાથે વસ્તવામાં આવે તે ઘણું શરમ્ બરચું છે. આવી જાતની વસ્તુક સુધારાના કામમાં એક મોટી નડતળ બેવી છે, અને તેને લીધેજ પશ્ચીમ તરફની પ્રજાઓ પુરવ તરફની ફીલસુફી. પુરવ તરફના એલમા અને તેમની યુનીવર્સીટીઓ અને કોલેજો તરફ ખરું કહ્યું તો વાજબી રાહે તીરસ્કારથી જીવે છે. હીંદી યુનીવર્સીટીઓનો દરેક ગ્રેજ્યુએટ કેળવણીનો ફેલાવો કરવાને ગંભીર સોગંદથી બંધાયેલો છે અને પોતાની સ્ત્રીઓને તે જ અલબ રાજે તે પોતાની યુનીવર્સીટીને તેણે દગો દીધેલો કહેવાય. માટે ગ્રેજ્યુએટોએ પોતાના વખત અને જમાનાને બરની કરીને અને જોખમગરીઓ અદા કરવાને હીમતથી બાહર પડવું જોઈએ. તેમની મફત હાલના જમાનાની સ્ત્રીઓ આવતા જમાનામાં હમેશાની ખાખમાં ગીરકતાર થશે, અને તેણીઓની હાલત સુધારવા માટે કાંઈ પણ નહીં કરનારાઓ અલાતબાલાને ધું મોહડું દેખાડશે.”-સુંબઈ ખાતે મળેલી મહોમેદન ગ્રેજ્યુકેશનલ કોનફરન્સ હજુર મહોમેદન સી કેળવણી વીધે મીસ સુસી સૌરાખજ એ વાંચેલો નીબંધ.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

હીંદુ સંસાર સુધારાની ઉદ્યોગી મધમાખ-ચોખા ચુંટવા બેઠેલી બાઈ સુધારક.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૨ સું.]

હીંદી સંસાર સુધારા સમાજનો ૧૭ મો વારસીક મેળાવડો: મદ્રાસ, તા. ૦ ૩૧ મી દીસેમબર, ૧૯૦૩.

[સંસાર સુધારા માટેનાં હીંદી સોશીયલ કાન્ફરન્સને વારસીક મેળાવડો ગઈ પરમ દીને મદ્રાસના એન્ટરસન હોલમાં કરવામાં આવ્યો હતો. રૂઠું સુબી ગઈ હતી અને ઉભીગેટો અને તમાશગીરોથી આપું દીવાનખાતું ચીકાર બન્યું હતું. રા. બા. કે. વીરેસલાંગાએ એક ટુંક બાવણમાં ઉભીગેટોને આવકાર દઈ કાન્ફરન્સનું કામ શુરુ કર્યું હતું. તે બાદ કાન્ફરન્સના પ્રમુખ આનરેબલ મી. કે. વેનકટરાવે એક અસરકારક અને સુબાષીત બાવણ આપ્યું હતું. બીજા બોલનારાઓમાં સુંબઈવાળા આનરેબલ મેથરસ ઠીકરીત, ગોકલદાસ કાઠાનદાસ પા રેખ, ભાલકર અને કોઠાકર ઉપરાંત ચાર હીંદુ બાતુઓ પણ હતી. પુનરવીવાહની તરફેણની દરખાસ્ત ઉમંગ સાથે પસાર કરવામાં આવી હતી, તથા બીજા ઠરાવો પણ એકમતે થયા હતા. કામ ઘણું જ ફેટફેટ નીવડ્યું હતું. કામ પુરું થતાં નામદાર જડજ મી. અંદાવરકરે એક સુબાષીત બાવણ આપ્યું હતું.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

કુત્રા આગળ નવાલો.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૩ સું.]

પ્રુધન-યું ? એટલાથી નહીં ધરાતો ? ખચીત, તુંબી જખરો ખાધરો દેખું ! પણ સારે હું કેવો સરસ કે જરાક જેટલાંમાં બસ ધરાઈજ જાઉંચ !

[જપાનને જે છુટ રશીયાએ મેલી છે તેને જપાન પુરતી ગણતું નથી, અને તેણે કોરીયા અને મંચુરીયાને જગતી પોતાની આગળી માગણીઓ પાછી રજી કીધી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

દ્રમ-દ્રમ-દ્રમ-દ્રમ-દ્રમ-દ્રમ-દ્રમ ! દ્રમ ! દ્રમ ! દ્રમ !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૪ સું.]

જે ચાર ભલા ઈસ્લામી ખીરાદરો બદરુદીન સાહેબ, આગાખાન સાહેબ, મોહસીન-ઉલ-સુલક સાહેબ, અને કાઝી કપીરુદીન સાહેબની ભલી ચોકડીએ એસ્લામી જલસા-એ-એલમની ફેટફેટનો ડંકો વગાડ્યો છે, તે ખીરાદરોનાં નેક અને ભલાં કામ

દે મીયાં હીંદી પંચ તેમનો ડંકો વગાડે છે ! હુરરેચ્ચેચ્ચે ! ત્રણ વાર પીટ પીટ હુરરેચ્ચેચ્ચેચ્ચે ! અલ્લા તઆલાની રહેમ બખ્શીસ એ ભલા અને નેક એસ્લામીઆની મોહબતની મેહેનત ઉપર સદા વરસતી રહે, અને તેઓની મેહેનતનો નેક મ જોવાને તેઓ જુગ જુગ જીવે !

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

હીંદ માતના ઘરમાંનાં એ તોફાની પોરીયાં.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૫ સુ.]

હીંદ-નખોડ જાય રે એ પોરીયાંઓતું ! કેવા બરાડા પાડેય ! જાણે આપું ઘેર ગાધીયારું કરી મુક્યું ! એ પોરીયાંન આયા એ લોકને બરાબર મુંગાં રાખે તો સારું !

[વડી સરકારની ધારાસભા મધે દાખલ કરવામાં આવેલા ધારાના જે જે ખડી વીધે પ્રજામાં ભારે ખળભળાટ ચાલી રહ્યો છે તેમની વીરૂધ્ધ જાહેર પ્રજા તરફનો ઠીકાનો વરસાદ વરસવો રોજનો ચાલુ છે. મુ'બઇની પ્રેસીડેંસી એ સોસીએશન હમણાંજ એ બંને ખડીઓ વીરૂધ્ધ વડી સરકારને અરજી કરી પરવારી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

સ લા મ ત !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૬ સુ.]

હીંદ-આવો સુકાની આપણને મળેલો છે, એટલે આપણું બારકસ સલામત હાથમાં છે, પંચ ડીયર !

[“ આનરેબલ મીં મેહેતા સાથે કેટલીકવાર આપણે મળતા થઈ નહીં શકતા, પણ આ તકરારના સંબંધમાં જે બાહર આવ્યું છે, તે પછી વીશિષ્ટ કરીને એમ કહ્યા વીના નહીં ચાલતું કે કાનગ્રેસ હમણા હાલના મામલાની ખરી સ્થિતિથી વાકેફગાર અને તે બાબતમાં સતા સમાન ગણી શકાય એવા એમના જેવા એકજ પ્રતિષ્ઠિત અહસ્થની આગેવાની ધરાવે છે. મદ્રાસવાળી કાન્ગ્રેસ સદનતર નીપકુંજ નહીં ઉતરી તે માટેનું માન એમનેજ ઘટે છે. તેઓને એશક વગર હંસભતું કામ કરવાનું હતું, પણ મક્કમ કરાવથી સરદારની માફક સુકાન તેઓએ પકડી રાખ્યું હતું, અને તોફાની અને હંગમડા વગરના દરયામાં કાન્ગ્રેસનાં બારકસને ઝોંકાવવાની સઘળી તુકસાનકારક તજવીજને મજબુત દલીલોનો અને હીંદી રાજદવારીઓ વચ્ચે ઘણીવાર જોવામાં નહીં આવતી એવી અજીત હીંમતનો કેટલીકવાર ઉપયોગ કરી તોડી નાખી હતી.”-ટાઈ મસ આફ ઈંડીઆ.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

એક જાનોજગરની બંદગી.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૭ સુ.]

એસ્લામી કેળવણી, એસ્લામી સુધારા વધારાનો મુ'બઇમાં સદાનો યાદગાર સ્તંભ.

મોલવી પંચમીયાં—અલ્લા તઆલાકી રહેમસે, પાક પરવરદેગારકી મદદસે, એહી આલીસાન મકાન જાવેદાન તુલીક મુસ્તકીમ ખડે રહે !

[મુ'બઇની અનજુમને એસ્લામ હાઈ સ્કુલમાં ભરવામાં આવેલાં કેળવણી સંબંધી પ્રદરશનને લીધે હીંદી એસ્લામી કેળવણી કાનફર નસના ઠીવસોમાં એ સ્કુલ ઘણીજ ખેંચાણુ કરનારી થઈ પડી હતી.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

જેપાન માટે એક ઘણાજ બારીક સવાલ: કીયું રાખું ?

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૮ સુ.]

[“ રશીયાએ જેપાનને તદન એખલાસ ભરેલી રીતે જવાબ વાળ્યો છે, અને કોરીયાની સ્વતંત્રતા અને અખંડપણું સ્વીકારીને તે રીતે કોરીયાન સવાલનો ફંડો કરવા, તથા મંચુરયા ઉપર ચીનની અભતનત તથા અખંડપણું સ્વીકારનારી યાદી બધાં રાજ્યો ઉપર ભખી ચોકભવા રશીયા તદ્યાર થયું છે. પણ જેપાન રશીયા અને જેપાન વચ્ચેના એક ખાસ ભખત મારફત બીજા બાબત નકી કરવા ઇચ્છે છે.”-રોઇટરને તારનો સંદેશી, જાન, તાં ૨૧ મી જાનેવારી.]

[“ હીંદી પંચ, ” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

“કાનકરન્સ”નો કીસ્તી—તોફાની હુવામાં પણ પોતાનો રસ્તો કેવો સરસડાટ કાપો જાય છે.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૧૯-૨૦ સુ.]

કમકે તેના નાખોદા બદરૂદીન સાહેબ જેવા બાહોશ માણસ છે, અને તેના વડા માલમ આગાખાન સાહેબ છે, સુકાની તરીકે મોહસીન—ઉલ—ચુલક કામ બજાવે છે, અને તેના સરંગનું કામ કાઝી કપીરૂદીન જેવા મેહેનતુ ખલાસી કરે છે.

[મેહોમદનો માટે એક અબાહોદી યુનીવર્સીટી સ્થાપવાના સવાબ ઉપર મોટો મતકેર છતાં અને પરદાની રૂદીના સંબંધમાં મેહોમદને બાઈઓ બહુજ સખત બાગણી ધરાવતા હોવા છતાં, એસ્લામી કેળવણી કાનકરન્સનું કામ તેના આગેવાનોની કુનેહ અને બાહોશીથી રૂંટે મંદી સાથે પાર પડ્યું છે.]

[“હીંદી પંચ,” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

આળસુ દુધાળી ભેંસ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૨૧ સુ.]

ભેંસવાળો—જે અને આ બધું ખવાડી દઈ થકું ને એ બધું જરવી નાખે તો,—તો—પછી દુધ તો એવું સરસ આપે,—એવું સરસ આપે—કે હોયને ખરું. તે પીતાંજ શરીરમાં કઠિવત ને તનદરોસ્તી વધ્યા વગર રહેજ નહીં. પણ—પણ—એ નખાડ ગેધને હું એ બધું ખવાડી થકીશ કે?

[“તમે હજુર જે ઠરાવો લાવવામાં આવનાર છે તેમને ખરડો તો તમેએ વાંચ્યો હશે. હીંદીના જુદા જુદા પ્રાંતોના પામતખતો ખાતે અને ત્રણ વખત ખુદ આ શહેરમાંજ મલી બરાયલી આગલી સોળ કાનકરન્સોએ એકમતે અથવા બહુ વધુ મતે પસાર કરેલા ઠરાવો સાથે એ ઠરાવો તમે સરખાવી જોશો તો જણાશે કે, જેનરબ સેક્રેટરી અને તેમના સલાહકારોએ સુધારાનું પ્રેગ્રામ બહુ ઠુંકું કરી નાખ્યું છે, અને વીધયોની સંખ્યા પચીસ ઉપરથી ઘટાડી અગચારની કરી છે. તેમ કરવામાં તેમને હેતુ જુદા જુદા બાલનારાઓને પુરતો વખત આપવા અને પ્રજના જયાના લોકો ઉપર હાલની ખરાબી અને તે દુર કરવા માટે કરવા જોઈતાં સુધારાઓની જરૂરયાત દેશી બાપણો આ પી ગંભીરાઈથી ઠસાવવાની તેમને સગવડ કરી આપવાની છે.”—મદ્રાસ ખાતે મળેલી સોશીઅલ કાનકરન્સ હજુર આનરેબલ મીં ટી. વેંક ઠરાવે કરેલું બાપણ.]

[“હીંદી પંચ,” જાનેવારી, ૧૯૦૪.]

ગ્રાંડ ઈંડીયન સરકસમાં હીંદી હાથીના ખેલ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૨૨ સુ.]

જરાક હાથીનો પગ વધારે વાંકો થયો, જરા તે વધારે નીચાણમાં વળ્યો, જરા તેનાં પેટે ભોંધપર સુતેલાં ટીપેટન “યાક” ને વધારે દબાવ્યું, તો પછી જોઈ લેઓ તમાશો! હું ધારો છું વાર્, —પછી “યાક” તું શું થયો?

[ટીપેટ ખાતે મોકલવામાં આવેલી ચહડાઈ સામે પ્રોટેસ્ટ કરવાને ઈંગલંડ ખાતે વેસ્તમીનસ્તરમાં એક જાહેર સભા ગઈ તાં ૨૭ મી જાનેવારીએ મળી હતી, જે વેળા પારલામેન્ટના બે ત્રણ સભાસદો, સર વીલીયમ વેલરબરન, મીં દાદાભાઈ નવરેજ અને સુલેહને આહવાર આ તથા ઈંગલંડ મધેના હીંદીઓ હાજર થયા હતા. તે વેળા ટીપેટ ખાતે મોકલવામાં આવેલી ચહડાઈને નાપસંદ કરવાનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.—રોઈટરનો તાર]

[“હીંદી પંચ,” જાનેવારી, ૧૯૦૪]

કલકત્તાના વાઈસરોયલ થીએટરમાં “હુમલેટ.”

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૨૩ સુ.]

હુમલેટ (લોઈ કરઝન) :—વખત ઘણો કફોડો છે:—અરે મારી કાંઈ કમખખતી લાગી કે હું આ બધી પીડામાં પડ્યો!

[જે કેટલાક મોટી અગતના સવાલો પ્રજ સનખુખ હમણા પડેલા છે, તે સવાલોના સંબંધમાં નામદાર વાઈસરોય લોઈ કરઝન ઉપર વીરૂધ ટીકાઓના બાણ છાપા તેમજ પ્રજ તરફથી હમણા પુષકબ છોડવામાં આવે છે.]

[“હીંદી પંચ,” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

સુલેહનું મોહોત—ગમગીનીમાં ગરક ડાકટર વલ્ડ!

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૨૪ સુ.]

સઉથી છેલ્લા બયુલેટીનમાં ડાકટર વલ્ડ જણાવે છે કે:—“સુલેહ મરણ પામી છે. એ મહીના કરતાં વધુ દીવસની માંદગી ભોગવી સોમવાર, તાં ૮ મી ફેબ્રવારી ૧૯૦૪ ને દને તેણીએ પોતાનો છેલ્લો દમ ખેંચ્યો છે.”

[તાં ૭ મી ફેબ્રવારીને દને જેપાને રશીયા સાથેનો બધો રાજદવારી વેહેવાર તોડી નાખ્યો હતો, અને સ્ટેટ પીટરસબરગ ખાતેના પોતાના એલચીને તેના રસાલ સહીત બોલાવી લ ધો હતો. આ ઉપરથી રશીયાએ ટોકીએ ખાતેના પોતાના એલચીને પોતાના રસાલ સાથે તુરતજ એ શહેર છોડી આવવાનો હોકમ કીધો હતો.]

[“હીંદી પંચ,” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

કોણ પર મોહીત ?

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨૫ સુ.]

રૂસ—એઈ, એને મુંગો મુંગો તું છોડી દે! એ તો મારી ને મારી ને ખસ મારીજ છે!
હીંદી જાન પુલ—તે તો જોવાતું છે! એ કોણની છે તે તો જોવાતુંજ છે!

[ટીપ્પેટ ખાતે મોકલવામાં આવેલી ચહુડાઈના સંબંધમાં રશયનો શો વીચાર ધરાવે છે તેને લખતો યોનાસો પાહેર મેલતાં લંડન મ ઘેના રશીયન એલચી કાઉંટ એકનડોરકે જણાવયું હતું કે, ટીપ્પેટ ખાતેની ચાલતી આવેલી રથીતીમાં સેજ પછુ ખલલ કરવામાં આવશે તો એશીયામાં ખીજી તરફ પોતાના લાભોની જાળવણી કરવાના ઉપાયો લેવાની રશયાને ફરજ પડશે. ચહુડાઈ સાથે ગયલું લશકર ટીપ્પેટ ભ ચી આગલ વધયું કે કાઉંટ એકનડોરકે પરદેશ ખાતાના પ્રધાન લોર્ડ બેનસડાઈન ઉપર રશયાનો તે સામેનો મજબુત વાંધો મોકલો આપ યો હતો, જેના જવાબમાં તેણે જણાવયું હતું કે, પોતાના પરોશીયાના સુલક ઉપર ત્રાપ મારવાની રશીયા કદી આનાકાની કરતું નહી હો વા છતાં ટીપ્પેટના સંબંધમાં આવા વાંધાઓ ઉઠાવવાને તે પાહેર પડયું છે; એટ ધ્રોટન ટીપ્પેટના સુલક ઉપર ચહુડાઈ મોકલાવે તે સામે ફરયાદ કરવાનો રશયન સરકારને જો હક હોય તો પછી મનચુરયા, તુરકસતાન અને ધરાનમાં રશયાએ કીધેલા પગપેસારા માટે એટ ધ્રોટન કેટલી સ ખત ભાષામાં ફરયાદ કરવાનો હક ધરાવે ?]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

રસો—જેપાનીસ કુસ્તી.

(જેપાનના કોસ્ટા પર જોવામાં આ વેલી.)

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨૬ સુ.]

કોણ જીતશે વાઈ ?

[તા. ૮ મી ફેબ્રવારી ૧૯૦૪ ને દને રશીયા અને જેપાન વચ્ચે લડાઈ ફાટી નીકળી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

“ ગરીબ નાચારપર દયા કરો ! ગરીબ નાચાર જોપને મદદ કરો ! ”

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨૭ સુ.]

“ જે કમનસીમીએ પોતાના પાલનકરતાઓને હાલની ખુનખાર લડાઈમાં જોડયા છે, તે કમનસીમીના દુખમાં, એ સખી ખાઈ, તું સહાય થા! તે નાચારોનાં દુઃખ ઓછાં કરવામાં, એ ભલી મુખ્યાઈ, તારી તરફની નાની સરખી, સેહેજ સહજ મદદ વટી ક ઘણીજ, ઘણીજ કીમતી થઈ પડશે! હું દયાને નામે, માણસાઈને નામે, તારી આગલ હાય ઓણું છું; એને એક પુનવંતા, પ વીત્ર કામમાં તારા સખી દસ્તને લંબાવવાની ચરજ ગુજરું છું! મને પુર ઉમેદ છે, એ ખાઈ, કે મારી એ ચરજ તરફ તારા કા ન કદીખી તું બંધ રાખશે નહી, કદીખી મારી ચરજ સાંભળયા વગર તું મુંગી પેસશે નહીં, પણ તારા સખી નામ અને કીરતીને છાજતોજ તું મને ધીરજ અને દીલાસા ભરયો જવાબ વાળશે ! ”

[મુંબઈ મઘે વસ્તા જેપાનીસોની મંડળીએ હાલની લડાઈથી નાચાર થઈ ગયલાં કમનસીમી કુટુંબોને મદદ કરવા માટે મુંબઈની પ્રજાને ચરજ કીધી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

ઈન્ડીયન સરકસ અને મીનેઝરીમાં.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨૮ સુ.]

રીંગ માસ્ટર સીનાર કરગોનો—ચાલ ચલાવ, ગખડાવ! ઉભો શાનો રેહ્યે? ખીહેચ શાનો? ખખડેચ શાનો? ફફડેચ શાનો? મુંગો મુંગો ગખડાવ! જે આએ ચાણુક, ને ગખડાવ, જોઈ !

[કરનલ યંગડસખંડનાં વડપણ હેઠળ લાહસા ખાતે મોકલવામાં આવેલાં ટીપ્પેટન મીશનની મજબુતીથી સામે થવાનાં ચીનહો ટીપ્પેટને દેખડાવા લાગયા છે, અને જહાઈ જામતાં મીશનનાં સેવટને ખરચ ખહુ વધી જઈ ખાપડા ગરીબડા હીંદી કર ભરનાર ઉપરનો યોજો ખહુ ભા રે ખનાવો મેળશે એવી ચીંતા રાખવામાં આવે છે. આમની સભા હજુર ૨૪ તા. ૪ થી ફેબ્રવારીને દીને ભાણુ કરતાં હીંદુસ્તાન ખાતાના પ્રધાન મી. ઓદ્રીકે ચહુડાઈનો સઘળો ખરચ એકલાં હીંદને માથેજ નાખવામાં આવશે એમ જણાવયું હતું. તે પાછલનો અત્યાર સુધીનો ખરચ ૧,૦૮,૪૦૦ પાઉંડ જેટલો અડસટવામાં આવયો છે, પણ નક્કી ખરચ તે અડસટાની ઘણું કરીને ઉપર જશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

મુખ્યધની આર્ટ સ્કુલમાં.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૨૯ સુ.]

પંચીમીયા-જરા વધારે ઉલટ ઉમંગ પકડ, મીયાં લેમીંગટન, અને પછી જો કે તું કેવું સારું કામ કરી દેખાડે છે તે!

[સર જ. જી. સ્કુલ ઓફ આર્ટના વાર્ષિક ઈનામના મેળાવડામાં નામદાર ગવરનર લારડ લેમીંગટન પ્રમુખસ્થાને બીરાજવા હતા. તે ઓ નામદારે ભાષણ કરતાં પશ્ચીમ હીંદુસ્તાનના પડી ભાગેલા હાથના હુનરકામને આર્ટ સ્કુલ ખીલવવાની જે કોશિશ કરે છે તે તરફ પોતાની દીક્ષણ દેખાડી હતી.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રુવારી, ૧૯૦૪.]

કરમાઈ ગયલું ઝાડ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૦ સુ.]

તીડોનાં એક ટોળાંએ મુલાકાત આપ્યા પછી વાઈસરીગલ લોકપ્રીયતાનાં ઝાડની દેખાટી હાલત.

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રુવારી, ૧૯૦૪.]

રંગરાગમાં ખરોડા !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૦ સુ.]

હીંદી પંચ-હીંદીની મહોબતભરી મુખારકપાદી અને ભલી ઇચ્છાઓનો આ હદીઓ, પ્રીન્સ ફેલ્ડર્સીંગરાવ, તમે નામદાર અને તમારી પ્રીય પત્ની માટે તમારી હજુર ધરતાં આજના શુભ દીવસે મારી એટલોજ અંતરની પ્રાર્થના છે કે, તમારા નામવર પીતાનાં રૂડાં પગલે સદા તમે ચાલજો !

[વડોદરાના ગાદીવારસ પ્રીન્સ ફેલ્ડર્સીંગરાવનાં જનમ સુરવાર, તાં ૪ થી ફેબ્રુવારીને દીને સતારામાં આવેલા ફલતનવાલા સરદાર શ્રી મંત મુદાજીરાવ નાયક નીમખાલકરની પુત્રી રાજકુંવરી રઘુમાઈ વેરે કરવામાં આવ્યાં હતાં.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રુવારી, ૧૯૦૪.]

“ લોહીની નીખ ને આતશનો માર ! ”

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૧ સુ.]

(જોવાન તરફ ઉડી જતાં બે માથાંના ગરૂડે પોતા માટે નક્કી કરેલો મુદ્રાલેખ.)

[રશીયાના શેહેનશાહે એક જાહેરનામું કહાડી તેમાં જોવાન સામે કડવા શખ્તો વાપરયા છે, અને જણાવ્યું છે કે રશીયાના દરજબ અને બળને માન ભરેલા યદ પડે તેવા કૃતકા લગાવવા માટે જોકે ઘણા વખત જોઈશે, પણ જોવાને કીધેલી ફગલમાજી અને આપેલા ખીજ વાટના કારણને હજી પણ સો ગણો બહુલો મેળવી શકાશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રુવારી, ૧૯૦૪.]

માછીમારે પકડેલી મછી.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૨ સુ.]

કોલો કરજો-કેમ, કેવી સરસ મછી છે ?

કોલણુ કેલવણી-જરા કોલેલી ને વાસ ભારતી લાગે છે ! ખરૂં કેની !

[યુનીવરસીટીસ ખીલ ઉપરનો સીલેક્ટ કમીટીનો રીપોર્ટ ગઈ પરમ દને વડી ધારાસભા હજુર રજુ કરવામાં આવ્યો છે, અને હવે ચાર અડવાડયામાં એ ખીલ ધારાસભામાં પસાર કરવા માટે લાવવામાં આવશે. આ રીપોર્ટ લખાણુ છે, અને તેની સામે આનરેબલ ડાક્ટર અસુ તોશ મુકરજી અને આનરેબલ મીં ગોખલેએ જુદી મીનીટો કીધી છે. વળી કમીટીપરના ત્રણ સરકારી મેમબરો મીં રાલે, સર દેનઝીલ ઈએ ટસન અને મીં પેદલરે પણ છુટી નોખ કીધી છે, કેમકે એનસેલર તરફથી સેનેટમાં નેમવામાં આવનારા ગ્રહસ્થોમાંના અરધો અરધ ભાગ કા લેજોના પ્રોફેસરોને નેમવાને લગતી બાબત ઉપર કમીટીમાં તેઓની વીરૂધ વધુ મત પડ્યાં હતાં.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રુવારી, ૧૯૦૪.]

હેરત ! જખરી હેરત !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૩ સુ.]

હેરત ! જખરી હેરત ! કેવી અજબ શક્તી, અજબ બળ ! એકી વેળાએ આટલાં બધાંનો ભાર ખભાં પર ઉંચકવાનું અને આટલાં બધાંને ટેકાવવાનું આ કેવું જોર !

[લોઈ કરઝનના બે માનીતા કાયદા, બંગાલના ભાંગલા કરવાનો સવાલ, અને ટીપ્પટ મીશનને લગતી બાબતો, દરરોજ સરકાર સામે સખત ટીકા કરવાનો ધોરણ આસ કરીને બંગાળી છાપાને યુરો પાડે છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

લહાસા ખાતે જતો એલચી.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૪ સુ.]

ટીપ્પટન થાક-એઈ, પાછો ફર, પાછલ હક ! હું તુંને આગળ વધવા દેવાનો નહીં. પણ તુંને અટકાવવાનો ને આડો પડવાનો !

[ટીપ્પટ મીશનના વડા કરનલ થંગહસબંડ સાથે ટીપ્પટન બંધકરના એક સરદારને સુભાકાત થઈ હતી, જે વેળા તેણે કરનલ થંગહસબંડ ને હીંદી સરહદ તરફ પાછું ફરવા જણાવ્યું હતું, નહીં તે ગંભીર મુશકેલી ઉભી થવાનો ભય દેખાડ્યો હતો. વળી તેને ઉમેર્યું હતું કે, ટીપ્પટનું પાયદલ અને ઘોડેસ્વાર લશકર મીશનની સામે લડવાને આવ્યું છે, અને વધુ શીગતથી અને લહાસાથી આવનાર છે. દારૂખીંગ ખાતે સમાનય રીતે એવું માનવામાં આવે છે કે, મારચ માસની અધવચમાં લડાઈનું કામ ઘણું કરીને ચાલુ થશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” ફેબ્રવારી, ૧૯૦૪.]

મસાલો કુટવા બેઠેલી બાઈઓ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૫ સુ.]

બાઈ કરઝોના—દીવસો અને મહીનાઓ થયા મસાલો કુટયા કરું છું, ને હજી જોવો જોઈએ તેવો તઈયાર થતો નથી !
બાઈ લેમાંંગટોનીયાના—તો લાવની હું જરા તુને કુટયામાં હાથ લાગી જઈ !

[સુખઈ તથા કલકતા યુનીવર્સીટીઓના એનસેલરોએ તેમના ગયા વારસીક મેળાવડાઓ મધે આપેલાં બાપજોનો મોટો ભાગ, ઉંચકે જાવણીના સંબંધમાં વડી ધારા સભા મધે લાવવામાં આવેલા યુનીવર્સીટીસ બીલને વાજબી ઠરાવવા માટેના બચાવમાં રોકાયો હતો આ બીજા આવતા શુકરવાર તા. ૧૮ મી મારચે વડી ધારાસભામાં રજુ કરવામાં આવશે, અને તે ઉપરની તકરાર બે દીવસ સુધી ચાલશે, એવી વડી રાખવામાં આવે છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” મારચ, ૧૯૦૪.]

યુરોપાને ભડકાવનારો એક સ્વપનો.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૬ સુ.]

[જો હાલની રસો-જેપાનીઝ લડાઈમાં જાપાન ફતેહમંદ ઉતરશે તો યુરોપને ખીજા ભયમાં મુકી દેશે, એવા બાહુઓ યુરોપનો ખીસ્તી પ્રબલો પોતા સનમુખ ઉભા કરતી રહી છે. તેઓ એવી ફીકર રાખે છે કે જાપાન અને ચીન સાથે મળીને યુરોપને માટે એક ભય સમાન થઈ પડશે.]

[“ હીંદી પંચ ” મારચ, ૧૯૦૪.]

રી છ, મધ મા ખો અને મધ પુ ડો.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૭ સુ.]

(શખદો વીનાની એક રાજદવારી વારતા.)

[“ હીંદી પંચ, ” મારચ, ૧૯૦૪.]

“પેલીકન” પક્ષી માટે સોળું સોળું મીઠું મીઠું ભોજન.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૮ સુ.]

[૧૯૦૪-૦૫ નાં વરસ માટેનું હીંદીની આવક ખરચનું બજેટ ગયા બુધવારે બાહર પાડવામાં આવ્યું છે, જેમાં એક વાર ફરીથી ટી ફાઇલ પુરાંત દીસે છે. ખજાનચી ચર એડવર્ડ લો એ પુરાંત ૬,૧૮,૭૦૦ પાઉંડની ગણાવે છે. લશકરી ખરચ એ વરસમાં કુદકા ને ૯ કા મારતો વધ્યો છે. ગયે વરસે તે એક કરોડ સાડ લાખ પાઉંડનો હતો; આગતાં વરસે તે એક કરોડ હેંસી લાખ પાઉંડનો ગણવા આવ્યો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” મારચ, ૧૯૦૪.]

હવામાં એક તોફાન !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૩૯ સુ.]

[ગઈ તાં ૧૦ મી મારચની રાતે પોર્ટ આરથર ઉપર તોષાનો મારો ફરીથી ચલાવવામાં આવ્યો હતો, જે વેળા એક જપાનીસ ટોર પીડો બોટે રશીયન ટોરપીડોઅરને ડુબાડી દીધી હતી. વળી ગઈ તાં ૨૨ મીએ જપાનીસાએ ફરીથી તેપર ગોળા ફેંક્યા હતા.]

[“ હીંદી પંચ, ” મારચ, ૧૯૦૪.]

સુખી સુખીયારી માતા.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૪૦ સુ.]

કેનાં માતાનાં હૃદયં હરખાઈ જાય છે !

[વાઈસરોયની ધારાસભામાંથી સોમવાર, તાં ૨૧ મી મારચને દીને યુનીવરસીટીસ ખીલ સેવટનું પસાર કરવામાં આવ્યું છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” મારચ, ૧૯૦૪.]

દલગીરી અને આફતમાં ગીરફતાર સુરત.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૪૧ સુ.]

[ગઈ તાં ૨૮ મી મારચ અને સોમવારે સુરતના નવાપુરાના ભતામાં એક બચંકર આગ ભાગી હતી, જેથી આસરે છસો ઘરો બળી ગયાં હતાં અને લગભગ પાંચ હજાર માણસો ઘરખાર વીનાનાં નીરાધાર થયાં હતાં.]

[“ હીંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

કસોટી પર તપાસ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૪૨ સુ.]

સોની શીયાણરાવ—એ તો સોનાનીજ ખાંગડી છે, પારસી ખાતુ. હીંદુ ને મેહોમેદન પાધખ્યાના દાગીના જેવા કહીલના છે, તેમાં જેવો મેલ ને ક્યરો ભરેલો છે, તેવો તમારામાં દીસતો નથી.

[અલેકઝાંડરા ગરબસ સ્કુલના ગયા બુધવારે અત્રેના ટાઉન હોલમાં થયલા ધનામના મેલાવડા વેળા પ્રમુખસ્થાનેથી બાપણ કરતાં વડોદરાના નામદાર મહારાજ શીયાણરાવે જણાવ્યું હતું કે, “ કેટલીક રીતે હું ધારું છું કે પારસીઓ ઘણા નસીબવાંત છે, અને હીંદુસ્તાનની સંસારી જીંદગી હાલના કરતાં વધુ પ્રકાશીત બનાવવામાં તેઓ આગેવાની લે એવી આપણે ઉમેદ રાખીશું. એ કોમ હીંદુસ્તાનમાં બીજી બધી કોમો કરતાં સુધરા વધારાની નકલ કરવામાં તથા બાહોશીમાં ચઢે છે, અને એ કોમ સુખય કરી આ મોટાં શહેરમાં રહેતી હોવાથી, તેની સ્થિતિ યુરોપીયન સ્થિતિને વધુ મળતી આવે છે. તેના એક પરીણામ તરીકે આ અલેકઝાંડરા સ્કુલ ઉભી થઈ છે, જે સ્ત્રી કેળવણીનો વધારો, જે માટે હું ઘણો આતુર છું, તે વધારાની ઘણી સરજ આશા આપનારી નીધાની છે. હું ઈચ્છું છું કે હીંદુઓ અથવા એસલામીઓમાં પણ એવીજ હેતેન આપનારી નીધાની આપણે લેઈ શકીએ તથા તેઓની સંસારી જીંદગી આને જેવી પારસીઓની જેવામાં આવે છે, તેવીજ માલમ પડે.”]

[“ હીંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

ઉદ્યોગી મધમાખો.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૩ સુ.]

[યોમિ પ્રેસીદેન્ટી એસોસીએશનના પ્રમુખ જ્યોનરેબલ મી૦ શ્રીરોજશાહ મેરવાનજી મેહતાને અને તેના સેક્રેટરીશ્યા મેશરશ દીનશાહજી વાણા, સી૦ એચ૦ સીતલવાડ, અને અમીરદીન તખ્તખજીને, સુખદલાકાના લાખો લોકોના રાજદવારી લાભો જાળવવા અને વધારા જે આજ વરસે થયા તેઓ જે ઉપયોગી કામ બજાવે છે અને જે બીનસવારથી મેહનત ચલાવે છે તે મટે ખરેખર મોડું માન ઘટે છે. હું શુના ભારે અગતના અને પ્રજના મોટા લાભો સાથ સંબંધ ધરાવનારા જે સવાલોએ પ્રજા વચે બહુ ચચાને જનમ આપ્યો છે તે સવાલોના સંબંધમાં એસોસીએશને પોતાના પ્રમુખ અને સેક્રેટરીશ્યા મારફતે બીધેલી મહેનત અને ઉઠાવેલી તસ્દી ખરેખર સ્તુતીપત્ર છે.]

[“ હોંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

પાણીની નળી લઈ ઉભેલો ખેડુત.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૪ સુ.]

સીપ, ખાપુ સીપ ! સારી રીતે પાણી સીપ ! તોજ કંઈક વેરાન જમીન આપાદ થશે, અને બીજાં કાંઈક મારવા નહી પડશે !

[“ આવતા જનળામાં નેહરોને લગતો સવાલ પણ અમો ઉપાડી લેવાર છીએ. નેહરોના વધારા માટેની અમારી દીક્ષાઓ વપકવાર પુરાવે. હીંદુસ્તાનમાં મારા આવવા પછી તે માટેના ખરચમાં વરસે વરસ વધારો કરતાં ચાલીને અમોએ આપ્યો છે. આવને વરસે તે પાછલ આગ - કદી નહી કરવામાં આવેલો એટલો મોટો એટલો સવા કરોડ રૂપયા જેટલો ખરચ કરવા અમોએ ઠરાવ્યું છે. * * * * * એશક તે માટે મોટા ખરચની જરૂર પડશે અને તેનો મોટો ભાગ આવક નહી ઉપજાવે એવાં કામો માટે કરવો પડશે. પણ અમારી નેમ એવા પાંધકામેથી મહેસુલ જાળવવા કરતાં ટીપણી સામે રક્ષણ મેળવવાની વધારે છે, અને હું હીમતથી જણાવું છું કે ધારાસભાઓમાંથી પસાર કરવામાં આવતા ગમે એવા ખરડાઓ અથવા તો ખજાનચી કરોમાં જે કાંઈ ઘટાડો જાહેર કરવાને શક્તીવાન થાય તે કરતાં એતીકાર વરગેવું વધારે ભલું કરે એવી બહોલી અને લાંબી નજર પહોંચાડી રાજગતી આખલાને અમો શક્તીવાન થઈશું. ”—પાંચ વરસના હોંદી રાજકારણ પર ઉપર લોરડ કરજને વડી ધારા સભામાં બજેટની તકરાર વેળા કરેલું બાણ્ય.]

[“ હોંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

આપાદીનો ઠઠેરો !—ભારે ઠાઠ સાથ તેની નીકળેલી સ્વારી !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૫-૪૬ સુ.]

[“ મારા વખતમાં હોંદી સરકારને ઘણી રસાકસીબરી તકરારોમાં ઉતરવું પડ્યું છે, અને તે દરમીયાન ઘણા સખત હુમલાઓ સામે ટકર ઝીલવી પડી છે. પણ એ તકરારની બડાઈનો ધુવો વીખિરાઈ જશે ત્યારે કદાચને એમ જોવામાં આવશે કે, એ મુશકેલી અને હોજતોજ નો સમો પુરો કરી પોતા સામે ઘણાક સવાલોનો નીવેડો બાવવા માટે વધારે સરસ સામગ્રીઓ સજીને તે તકરાર થઈ શકી છે, પોતાની સરહદોના બચાવ માટે તે વધારે મજબુત અને ચહડતી ગોઠવણ કરી શકી છે, દેશની એતી, ઉદ્યોગો, વેપાર, ઉજવણી, નેહરો, રેલવે, લશકર અને પોલીસ એ સઘળાને વધારે ચહડયાતી અને લાભકારક નીવડે એવી હાલત ઉપર લાવી શકી છે, તેમજ તેના રાજ વહીવટના સાંચાકામનો દરેક ભાગ વધારે સારી રીતે મરામત કરેલો દેખાડી શકી છે, તે સાથે દેશની નાજાં સંબંધો આંત પાછી સ્થાપી તેા અજણ ઉપર પાછો વીશ્વાસ એસાડી શકી છે, અને પ્રજની અપાદી વધારી તેમની વફાદારી મજબુત બનાવી છે. તે માટેનું સઘળું માન આ સરકારનેજ ઘટવું નથી, કેમકે આગમચની સરકારોની કોશીશોનો કોટલોક આખતો લાલ તેજી મેળવ્યો છે, પણ કદાચને અખને અમારો ઘટતો હીચ્ચે તેમાં લેવા દેવામાં આવશે, અને અમારી મેહનત ફોકટ ગઈ નથી એવો સઘપારા અમે લઈ શકીશું. ”—ગઈ તા૦ ૩૦ મી મારચે હોંદી બજેટ ઉપરની તકરાર વેળા પોતાના પાંચ વરસનાં રાજકારોખાર ઉપર લોર્ડ કરજને કરેલું બીવેચન.]

[“ હોંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

અનગમતુ—એસ્વાદીયુ !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૭ સુ.]

ખાખા કરજોના—(નાળીથરવાલો) લેઓ ખાઈ, લેઓ, ચાખી જુઓ. તમારા ખાપ જનમમાં પણ એવું તો ચાખ્યું નહી હશે ! ખાઈ—હા. તે તો તદનજ ખરૂં. પણ ખાખા, માફ કર ! મને નહી જોઈવું !

[યુનીવરસીટીસ બીખ ઉપરની તકરારની સેવટે બાણ્ય કરતાં નામદાર વાઈસરોયે જણાવ્યું હતું કે.—“ અમે જે નમુનાને ધયાનમાં રાખ્યો છે તે, પોતાનો કારોખાર પોતાને હાથે ચલાવે એવી નમુનેદાર યુનીવરસીટીઓ ઉભી કરવાનો અને તેમની પાછળ રહી સરકારે તેઓ ઉપર માખાપ સખન તકેદારી રાખવાનો છે. જે એ ખાતાઓ પોતાનો ભાગ સંપુરણ રીતે ભજવી ખતાવશે તો તેઓ ઉપર સરકારનો આકોસ માન નામનો રહેશે. પણ જે તેઓ તેમ નહી કરશે તો સરકાર તેઓ પર હાખ મેલવાને હાજર રહેશે ”]

[“ હોંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

હીંદી હાથીની સેહેજ રમતગમત !

(ટીબેટના પાહાડની સપાટ જમીન ઉપર.)

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૮ સુ.]

[“વળી એક બીજી લડાઈ થઈ છે અને બીજા બંને ટીબેટનો મારવા ગયા છે—મારવા મથલાઓ બાપરાએ માંનાં ઘણા ખરા ખેડતા, અને તેમને તેમના બાપડી છોકરાં માટેનો ખોરાક મેલવવાના ઉપયોગી કામમાંથી કઢાવી બંદુકના ખોરાક માટે ખેતી લઈ જવામાં લઈ વધ્યા હતા. કોઈ પણ દેશી રાજવંસીએ લોઈ કરજને કે કરનલ યંગલુસુમનદ ઉપર આ લડાઈ માટે સુખારકપાદીના રંગામ મોકલ્યા પછી એમ આપો માની શકતા નથી, કેમકે આવા વગર કવાયદી માણસો સામે તેઓ ફોડવાના પરીણામ વીધે સુખારકપાદી મેળવવાની દરકાર છે. ઈ પણ નહીં કરે. લોઈ કરજને એલચી ખાતાને હુમાલય ઉપરથી અને સરદ તથા રહી નહીં શકાય એવા મુલકમાંથી પસાર થવા સામેની કુદરતી મુશકેલીઓ વટાવવા માટે સુખારકપાદી મથકી છે. એ જુદી જુદી જગ્યાઓએ ને પાહાડીની નમુના કરતાં નહીં દુર થઈ શકે એવી નાપસંદ જરૂરયાત તરોકે ગણાવવામાં આવશે. ”—વોઈસ ઓફ ઈન્ડિયા, તા. ૨૩ મી એપ્રિલ.]

[“હીંદી પંચ,” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

ચાલ, તારે વાસ્તે કંઈ નથી !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૪૯ સુ.]

ગરીબ બળદેયો—અરે સાહેબ, મને એક તુકરો તો નાખો ! મને પુરતું ખાવાનું મળતું નથી, ને હું ઘણાજ ભુખ્યો થઈ ગયો છું ! કુત્રો તો જરાવાર થોભી શકશે ! અને સારી રીતે, પેટ ભરાય તે કરતાંબી ઘણુંજ, ઘણુંજ વધારે ચાંપવાનું મળતું જ રહ્યું છે ! પણ મને તો એક તુકડાનાબી વાંધા છે !

ડોગ બોય—નહીં, તુને નહીં મળશે ! પેહેલાં કુત્રાનેજ ખવાડવાનું ! અને ખાવાનું પુરતું કે તેથીબી વધારે મળે, તે છતાં બી પેહેલાં એનેજ બધું આપવાનું ! એનાં ખાતાં કંઈ વધેલું સધેલું, કંઈ કકડા બુકળા હશે, તો તે તુને મળશે—હા, હવે પછી—કદાચ, આવતે વરસ—કે પોર ને વરસ કે પરારને વરસ—કોઈ વખતેબી તુને મળશે !

[૧૯૦૪-૫ ના વરસ માટે લશકરી ખર્ચમાં રૂપયા ૨,૧૪,૦૦,૦૦૦ નો ગંભવર વધારો કરવામાં આવ્યો છે, પણ કરોમાં એક પાઈને પણ ઘટાડો કરવામાં આવ્યો નથી, તો જોકે સરકારના હાથમાં ઘેટી ફાળવે પુરાંત બચેલી છે. વડી ધારાસભાની ગઈ તા. ૩૦ મી મારચને દીને કરવામાં આવેલી એક વેળાએ અલ્ટ ઉપરની તારારમાં ભાગ લેતાં લોઈ કરજને જણાવ્યું હતું કે:—“પાંચ વરસ થયાં દર વર્સે સરકાર સાડા ચાર કરોડ રૂપયા જેટલી ફાળવે પુરાંત એમો સીલકમાં દેખાડતા આવવા છીએ. ગયે વરસે વીસ વરસ પછી પહેલવેલું કરોના ઘટાડાને લાભ હીંદને એમોએ આપ્યો હતો .....જે આમારો મહેસુલનાં સાંધેનાં ખીલતાં ચલુ રહ્યાં તો કર વધુ ઘટાડવા માટેનો દી ંસ આવી લાગેલો જોવાને હું ખચીત સુશી થઈયા. પોતાનો કારકીરદીમાં બે વાર કરો ઘટાડવાની તક તો કોઈ ઘણો ભાગ્યવંત વાઈસરોયને મેળવી શકે, પણ હું જો તેટલો નસીબવંતો નહીં નીવડું તો મારી પછી આવનાર વાઈસરોયને તેવી તકનો વારસો આપી જતાં મને ખચીત મુશકાલી ઉપજશે. ”]

[“હીંદી પંચ,” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

ગ્રાંડ ઈન્ડિયન પેનારામા !—દેખો તમાશા ! દેખો ખેલ !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૫૦ સુ.]

“આવ, મીયાં ગલોબ—ત્રોટર આવ; સખ લોક આવ, આર દેખો મેરા અજબ ખેલ !”

[હીંદી અને બરમાના અસલી વખતનાં ખંડીયેરો જેવાં કે ઈમારતો, મસ્જીદો, મંદીરો, ગોશ્તાઓ, કાતરકામો, આકરૂતીઓ, સુરતીઓ, લેખો અને તેવીજ બીજી ચીજોનું રક્ષણ કરવા માટેનો કાયદો પસાર કરવામાં આવ્યો છે, તે વાંચનારા જાણે છે. આ અસલી ઈમારતો ના ખુલ્લાને અને યાદગાર ઈતીહાસીક ઈધાનીઓને જાલવવા તેજ ગોશ્તાઓ અને અસલી ચીજોના વેપાર ઉપર અંકુસ મેલવા, અને નમાજ, પુંજ વગેરેની અસલી જગ્યાઓનો ગેરઉપયોગ નહીં થાય કે તેમને અપવિત્ર નહીં કરવામાં આવે તે માટે એક ડીરેક્ટર—જનરલને આધી હોલો કરી તે ઉપર મી. મારશલની નેમણુંક કરવામાં આવી છે. ફેટલીક જાણીતી અસલી ઈમારતોને સમારવા પાછળ મોટી રકમનો ખર્ચ ન મહાર સરકારે અત્યાર આગળનો કર્યો છે, અને ફક્ત આગ્ર ના તાજ મહાલ પાછળજ સાડા સાત લાખ ખર્ચી નાખવામાં આવ્યા છે. દર વરસે આ અસલી ઈમારતો વગેરેને જાળવવા અને સમારવા માટેનો ખર્ચ જાડા પાંચ લાખનો થવા જશે.]

[“હીંદી પંચ,” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

બેવડી યાદગારીના સ્તંભ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૫૧ સુ.]

લોરડ કરઝન-વાહ ! શું સરસ નમુનો છે ! ખચીત, તારાં ઘરનો એ સજુગાર, તારા ઘરની શોભાજ થઈ પડશે, અને મર મ ભલી વીકટોરીયાની એક લાયક યાદગારી તરીકે તે સદાકાળ ઉભો રહેશે !

હીંદ-અને-અને-અ-અ-અ-મારા લોરડ કરઝનનીની સાથે સાથે !

[મરહુમ મહારાજી વીકટોરીયાની યાદગારીમાં કલકતા ખાતે બાંધવામાં આવનારા વીકટોરયા મેમોરીયલ હોલમાં જે જલુસો ગોઠવવામાં આવનાર છે તેનું પ્રદર્શન બોર્ડ મેલવાની કીચા નામદાર બોર્ડ કરઝને યુરુવાર, તા. ૩ જી મારચને દીને એક બાવજુ સહીત કરી હતી. એ હોલ સફેદ સંગેમરમરનો અને ઘટેલી મુધારાની ચહડતી કળાએ પહોંચ્યું હતું તે જમાનની શીલપકળાને અનુસરતો બાંધવામાં આવશે. તે સફેદ સંગેમરમરની સાડી ચારસો ફીટ લાંબી અને ત્રણસો ફીટ પહોળી આગાસી સહીતનો થશે અને તેના પાયાની ભરણી કલકતાનાં મેદાનની સપાટીથી પાંચ છ ફીટ જેટલી ઉંચી થશે. દીવાનખાનામાં પહોંચવા માટે સફેદ સંગેમરમરની અને ફરતા સુંદર કટોરા સહીતની એક મસ મોટી સીડી પણ બાંધવામાં આવશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

યુરોપા શાથી બીહું છે.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૫૨ સુ.]

યુરોપા-શું, શું ! શું મને ગળી જવાની તારી બધી ગત છે કે, હું ? ઠીક, ઠીક, જોઈશું, જોઈશું !

[“ યલ્લો ફીવર ! યલ્લો ચેઈલ ! ” ને નામે રશયા અને જોપાન વચ્ચેની લડાઈ શરૂ થઈ ત્યારથી ચીન જોપાન વચ્ચેની એકસંપીને બાહુ આખા યુરોપમાં ભારે ખળભળાટ કરાવી રહ્યો છે. બાઈબંધ ટાઈમસ એક ઈડયા પોતાના શુકરવાર, તા. ૬ ડી મેના અંકમાં લખે છે કે:—“હુલની લડાઈનો કંઈપણ અર્થ થઈ શકતો હોય તો તે એજ કે એશીયા ઉપર યુરોપનું વડપણ અને સરવોપરીપણું આગલ વધાર વાના દહાડા ભરાઈ રહ્યા છે. અલબત્તે તેથી યુરોપ ઉપર સામે ધુજારો લાવવામાં આવે એવી કશી ધાસ્તી રહેતી નથી; તોપણ આટલું તો નીશ્રય છે કે યુરોપીઅન ધુજારાની હદ હવે આવી રહી છે, અને આ વીસમી સદીની શરૂઆત સાથે જે કેટલાક વીચારો આપણામાં જડ થાલી એકા હતા તે ફેરવવાનો વખત આવી લાગ્યો છે. ”]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

“ શું ! છેક અનીપર આવી લાગી ? ”

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૫૩ સુ.]

[પ્રીટીથ એલચી ખાતું હાલમાં ગયાનતસે ખાતે ચીનાઈ એલચી તથા લાસાહ ખાતેના ચાર અમલદારોની રાહ જોતું બેઠું છે. તેઓ કરનલ યંગહડસબંડ સાથે મસલત કરવાને ઉપડી ચુકેલા જણાવવામાં આવે છે. ગયાનતસે જવા પેહેલાં ટીમિટનો સાથે એલચી ખાતાને એ વાર લડાઈમાં ઉતરવું પડ્યું હતું, જેમાં આસરે ૭૦૦ ટીમિટનો મારથા ગયા હતા. મીં લેખખરે આમની સલા મધે પુછેલા એક સવાલનો જવાબ વાળતાં હીંદી પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે ગયાનતસે ખાતેના સંદેશાતું છેવટ નહીં આવ્યું તો લાસાહ ખાતે ચહડી જવામાં આવશે કે કેમ તે વીશેના સરકારના એરાદાની ખખર બાહર મેલવી પ્રજના લાભનું નથી.]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

યાક અને વાઘ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૫૪ સુ.]

રખિવાલ મીં બાલફૂર-સખર, આઈમ્સ, સખર ! એ કંઈ તારાં પેટાખાતામાં હોઈયાં કરવાનો નથી ! પણ કોણને ખખર ?

[આમની સભામાં ગયે મહીને ચાલેલી તકરાર દરમીઆન વડા પ્રધાને સભાને જણાવ્યું હતું કે, “ ટીમિટના મુલકને હમેશને માટે જોડી નાખવાતું કામ હીંદી સરકાર અને આ દેશને માટે એક મોટાંમાં મોટું આફત થઈ પડશે.....અમારી ઈછા ટીમિટ સાથે મુલે હથી રહેવા, ટીમિટને સ્વતંત્ર રહેવા દેવા, અને તેના સ્થાનીક કારોબાર માટે કોઈપણ જોખમદારી માથે નહીં લેવા અને ત્યાં કોઈપણ રેસીડેંત ને નહીં રાખવાની છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

ચાકી પેહેરા ઉપર ઉભેલો હીંદી પેહેરેગીર.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૫૫-૫૬ સુ.]

[“ આપણા પરદેશી સાથના સંબંધને લગતે સવાલ બહુ બાહ્ય છે. પણ તેના વીસ્તારના રૂપમાં હું તે ઈંગ્લાંધથી તપાસવા તો નથી. ગયે વરસે એથયા ખંડમાં આપણી વધતી જતી જોખમદારીઓ વીધે હું બોલ્યો હતો, અને તે પછીથી તે ટીકાએ તું વાં પાણું દેખાડનારા ઘણાક બનાવે બન્યા છે. હીંદુસ્તાનની સ્થિતિ વીધેના મારો અંગત અભીપ્રાય આ પ્રમાણે છે: હીંદુ એક મેટા કીલ્ડ મીસાલ છે જેને બે પડખે મહાસાગરોની મસ મોટી ખાઈઓ લાગેલી છે, જ્યારે બાકીને પડખે પહારોની ગંભીર ફીલામ આવેલી છે; હીંદીવાલ જે પહોંચી નહી શકાય એટલી ઉંચી નથી અને જે સહેલાઈથી આળંગી શકાય એવી છે, તેની પેલી મેર વધતી ચાકી પેહેરા સાથનું ઢળવદાર મેદાન લંબાયલું છે. આપણે તેના કબજે લેવા માગતા નથી, પણ આપણા મુદ્દેઓ તેના કબજે લે તે પણ આપણે શક્યે એમ નથી. આપણા ગોઠવા અને મીત્રોના સલામમાં તે રહેવા દેવાને આપણે પુરીની સાથે તથ્યાર છીએ, પણ આપણા હરી ક અને આપણી તરફ મીત્રાચારીથી નહી જોનારાઓ ત્યાં ચહી આવી આપણી એ વીવ લોની એકમાં ધામે નાંખવા માગે તો પછી આપણને વચ્ચે આવવા વીના ચાલશે નહી, કેમકે, તેમને કાવવા હીંદીથી આપણી સામે એવો બચ ઉભો થવાનો સંભવ છે, કે જે એકાદ હીં વસ આપણી સલામતીને જોખમમાં લાવી શકે. અરબસ્તાન, ઈરાન, આફઘાનીસ્તાન, ટીબેટ અને પુરવે છેક સીઆમ સાથના આપણા સંબંધના ખાતેનમાં આજ બચ સમામલો છે. હીંદુ માટે તે સેનાપતી ખરેખર બહુ ડુંકી નજરનો કરેવાય. કે જે હીંદુસ્તાનની અંદર જ કીલ્ડ કરીને બેસી રહે અને તેની પેલી મેર શું બને છે તે ઉપર નેગાહ પુગાડે નહી; અને તેથીજ જેલાં પાંચ વરસ દરમીયાન આપણે આપણી રાજનીતીને એવી વળાણ આપી છે કે જેથી આપણી સરવોપરી સત્તા જળવાઈ રહે, અને જે ઉપર વરજીવેલા વસ્તર બહી આપણા મુદ્દે ધ્યાનો પગપેસારો થતો અટકે. * * * * * હું તો એમજ માનું છું કે મારા અમલ દરમીયાન ઉતર પશ્ચીમ બહીની સરહદ તરફના મામલાની જે નેધ હું ફક્તરે ચહીવા શક્યો છું, તે પછી કોઈ પણ તરફ હીંદી સરહદ વધારવા જવાની નુકશાનકારક અથવા ઉષા છળી રાજનીતી અખતયાર કરવાનો આરોપ મારે માથે ચહીવા શકાય એમ નથી. કોઈ પણ તરફ આગળ ધરવા જવાની જે ખાલેથી રાખી નથી; અને જેલાં પાંચ વરસનો ઈતીહાસ દેખાડે છે કે જેને કાંઈ કરવું છે તે સામે હુમલો લઈ જવા જેવું નહી પણ જે આપણું પોતાનું છે, તેને સંગીન હાલત ઉપર ભાવવા, અને આગળ ધરવા જવાની વળણ ઉપર આકાશ મેલવા સારું છે. હું એટલુંજ જોવા માનું છું કે કાંઈ પણ વધુ મેલવવાના અવસ્યાં મારવા વીના જે આપણું પોતાનું છે તેટલાનુંજ આપણે રક્ષણ કરશે; પણ તેમ છતાં ખાલેથી ધુળરો ભઈ આવનાર, જેની મતલબ વીધે કશો શક હોયજ નહી, તેને પગપેસારો કરવા દેઈ આ દેશની ભવંવની સુદેહ જોખમમાં નાખવા સરખે એક નીમકહરામ પેહેરેગીર કહેવાવા કરતાં બીજું ગમે તેવું આજ મારા ઉપર મેલાયલું સાંભળવાનું હું વધારે પસંદ કરું.” — હીંદી બનેટને લગતી તકાર વેળા લોઈ કરજને પાંચ વરસના હીંદી રાજકારોખાર ઉપર કીધેલું બાપણ.]

[“ હીંદી પંચ, ” એપ્રિલ, ૧૯૦૪.]

સ્તેજ મેનેજરની તમાસગીર ચાલમ આગળ છેલ્લી સલામ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૫૭ સુ.]

“ પાનુઓ અને ગ્રહસ્થો, તમે જાણો છો તેમ, સેવક સ્તેજ ઉપરથી થોરો વખત સુધી ખસતો થાય છે, અને તેની સધાળી મેનેજમેંટ મારા બદલીને હું સોંપી જઈ છું, જે હું—અ—અ—ખાતરી રાખું છું કે, તમોને દરેક—અ—અ—સંતોષ આપશે. ”

[નામદાર વાઈસરોય લોઈ કરજન ત્રણ મહીનાની આધાએસ ભોગવવા માટે ગઈ કાલે (શનીવાર તા. ૩૦ મી એપ્રિલ) મુંબઈથી હીંદુનો કીનારો છોડી ગયો હતો. તેની જગ્યાએ મદ્રાસના ગવરનર લોઈ એમ્પટહીલે કામચલાઉ વાઈસરોય તરીકેનો અખત્યાર તપાસ લીધો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

મીં પંચના ફેનસી પોરનેટ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૫૮ સુ.]

લોઈ એમ્પટહીલે, હીંદુસ્તાનનો કામચલાઉ વાઈસરોય.

“ એંહ, આએ કરજનનો જભો છે તો હીંક; પણ મને એ ખરાખર ફીટ થશે કે ? ”

[મદ્રાસના ગવરનર લોઈ એમ્પટહીલેને ગઈ કાલે સીમલા ખાતે વાઈસરોયલ લોજમાં હીંદુના કામચલાઉ વાઈસરોય તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૫૯ સુ.]

હેડ મેનેજર કરજન—હું તમોને સલામ કરવા આવ્યો છું, ખાઈ. હું થોડા દહાડાની રજા પર જરા મોજ કરવા જઈ છું અને સાંથી પાછો ફરીથ સારે તમે ખાઈની પસંદગી માટે ઘણું ઘણું ગંભીર કામ તમારી હજુર રજુ કરીથ !

હીંદુ—મારી પસંદગી માટે ! આહ ! તે બધાં મને પસંદજ આવે એવાં હોય તો—તો—કેવું સારું !

[લોઈ કરજન જે ગઈ કાલે ઈંગલંડ રવાને થયો હતો તે હીંક ખાતે પાછો ફરવા પછી રેલવે અને પોલીસ સુધારાઓ તથા નેહેરોને લગતો સવાલ શેવટના ફંડ્યા માટે હાથ ધરશે. તે નામદારે પોતાની પાંચ વરસની હીંક મધેની કારકીરદીની તપાસ લેનારાં બાપણમાં જણાવ્યું હતું કે: “ આવતાં વરસોમાં હજી કેટલાંક કામો તાકીદે હાર પાડવાનાં મારે માટે બાકી રહ્યાં છે, અને તે પુરાં કરવા પહેલાં મારા આધ્યા ઉપરથી ફારેગ થવામાં હું સંતોષ લઈ શકું નહી, એ કામો મહિલા ત્રણ તો એકસરખી અંગત ધરાવનારાં છે.”]

[“ હીંદી પંચ, ” મે, ૧૯૦૪.]

જખરી ચાંચ—જખરૂં “બીલ” !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૦ સું.]

[હિંદી પ્રધાન મીં પ્રેદરીકે આપની સભામાં જણાવ્યું હવે કે સીસ્તાનની સરહદ નકરી કરવા મારેનાં કમીશનનો ખરચ મહીને પાંચ હજાર પાઉંડો થવાનો અડસટો કાવામાં આવશે છે, જે હિંદી તીજરીમાંથી લેવામાં આવશે. આ બાબતમાં “વે ઇલ ઝોક મુચા” પત્ર ગઈ તા. ૭ મીના પોતાના અંકમાં જણાવે છે કે:—“મહીને હહાડે પાંચ હજાર પાઉંડો! અને તે કેટલા મહીના સુધી? સ્તાનની સરહદ નકરી કરવાનો ખરચ હિંદી તીજરીને માથે પડશે. પાણી ભેરું કરી રાખવાના સવાલની મુશકેલી કશી નથી, પણ પુષ્ટા ન કરવાના સવાલની મુશકેલીનો કસ્યો કોણ ભાવશે? દેશની જીજ હોલત હવામાં ઉડી જાય છે, જમીનમાંથી ઝરફી જાય છે, ઝટના એક મહાપાગરમાં ઘસાઈ જાય છે, અને કોઠાણીના ઝાડપાન વીનની સુકી ટેકરીઓ માફક દેશને સુકકો મેળી જાય છે.”]

[“હિંદી પંચ,” મે, ૧૯૦૪]

ગરીબ ખીચારૂં કબુતર !—ગરીબ બાપડું માનીતું પંખેરૂં !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૧ સું.]

[તીખેટ ઉપર ચહડાઈ કઈ જનારાં અંગ્રેજી લશકરને ટીખેટનો સાથે ત્રીજવારની ઝપાઝપી કારો પાસની ખીણ નજદીક થઈ છે, જેમાં ટીખેટનોનાં ૩૦૦ થી ૪૦૦ માણસોની યુદ્ધવારી થઈ છે અને અંગ્રેજી લશકરનો એક અમલદાર અને ત્રણ સેપાહો મારયા ગયા છે અને એકવીસ જખમી થયા છે. ગીયાનટસે તરફનો મામલો બાઈક બનયો છે, અને હિંદી સરકાર ટીખેટનો સાથે હવે ખરેખરી લડાઈમાં ઉતરી છે. હિંદુસ્તાનથી ખીણું વધારાતું લશકર બહુ ઝડપથી તીખેટ તરફ રવાના કરવામાં આવે છે.]

[“હિંદી પંચ,” મે, ૧૯૦૪.]

બરોડાબાઈના નવા દીવાન.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૨ સું.]

બરોડાબાઈ—દાદા—ચાનજી ! એ નામમાંજ કાંઈ ચમતકાર છે ! આજના આખા હિંદના દાદા અગાઉ એકવાર મારા દાદા હતા, અને હમણા આ ખીજ દાદા—(ચાનજી) મને મળ્યા છે ! તે દાદાને તમારા નમુના તરીકે તમારી નજર સામે સદા રાખ લે, દીવાન દાદા—ચાનજી: તેવો નમુનો ચોખ્ખાં સોના કરતાં પણ વધારે ચોખ્ખો, વધારે કીમતીજ મને થઈ પડશે !

[વડોદરાના કામચલાઉ દીવાન મીં કેરશાસ્પજી શ્રતમજી દાદાચાનજી, એમ. એમ, એલ એલ. બી. ને નામદાર મહારાજ શીયા જરાવ ગાયકવાડે દીવાનગીરી ઉપર કામમ કીધા છે.]

[“હિંદી પંચ,” મે, ૧૯૦૪.]

ટીખેટની લડાઈની એક કાહાની.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૩ સું.]

શેકારી કુત્રો ગરીબ બાપડાં હાંસતું ખાવાતું બધું પોતે ચપાટી જાય છે, જેથી તેઓ ખીચારાં જીવ જીખાતી નાખે છે, અને પ્રોટેસ્ટ પર પ્રોટેસ્ટ કરે છે ! ગરીબ ખીચારાં !

[હિંદી તીજરીમાંની બધી કાજબ પુરાંત ટીખેટની ચહાઈના ખરચમાં ઘુસી જવાની દરેક વકી રાખવામાં આવે છે.]

[“હિંદી પંચ,” જુન, ૧૯૦૪.]

એક હિંદી રાજદવારી કથા.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૪ સું.]

એકવાર ટીખેટનાં પહાડી મેદાનમાં શેકારની શોધમાં એક બંગાલી વાધ નીકળયો. એક યાક ઉપર તેની નજર પડતાંજ તે જી તેની પીઠ પર છલાંગ મારી તેનો ટેંટો પીસી નાખયો. તેમ કરતાં તે બોલયો કે: “તુને ગરપ કરી જવાનો પ્રથમ મારો ધરાદો નહી હોતો, પણ સંલેગ ફેરવાયા છે. અને સંલેગને ખેસતું કામ મને કરવું પડે છે.”

[હિંદી પ્રધાન મીં પ્રેદરીકે કેનલી ખાતે બાવજી કરતા જણાવ્યું છે કે ટીખેટ સામેની ચહડાઈની નેમ ટીખેટના મામલામાં વધુ વચ્ચે પડયા વીના જરૂરી બદલો અને જામોનગીરી મેળવવાની છે; અને હું આશા રાખું છું કે એ ચહડાઈને લીધે લાંબા વખતની કેઈ જહાઈમાં અપજીને ઉતરવું પડશે નહીં. તેજી વધુ ઉમેરું કે ટીખેટના મામલાથી વાકેફ હોય તેવા ત્યાંના સ્થાનિક અમલદારોની સલાહ ઉપર સરકારે મોટો આધાર રાખવોજ જોઈયે]

[“હિંદી પંચ,” જુન, ૧૯૦૪.]

કૌનગ્રેસ દેવીનાં મંદીરમાંના ગોંસાઈ બાવાનો તંબુરો.

[જુઓ ચિત્ર, પાનું ૬૫ સુ.]

પ્રજ્ઞાબાઈ—બાવાજી, કેવો સરસ તંબુરો તમે વગાડો છે ! તેનો મીઠો અવાજ સાંભળતાં કાન ખુશ થઈ જાય છે !

[આનંદેશ્વર મીં શ્રીરોઝશાહ મેરવાનજી મહેતાની એમ્પરમાં કાનગ્રેસના સંબંધમાં ભરવામાં આવનારાં હુનર ઉદ્યોગનું પ્રદર્શન કરી ડીની કેટલીક સભાઓ મળી હતી, તે વેળા પ્રદર્શનનાં કામકાજની એવી એવી રીતે વેહુંચણી તેઓએ કરી આપી છે કે, જેથી ઘણાં ઉપરીજામ નીવળવાની પ્રજા વડી રાની શકશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુન, ૧૯૦૪.]

કાચા ! કાચા-કાચા !

[જુઓ ચિત્ર, પાનું ૬૬ સુ.]

ડાક્ટર બાધરા—મારી ફી ફક્ત —અ—અ—અ—એએક કરોડ જેટલી થવા જશે, માસ્તર કાઢડાજી !

માસ્તર કાઢડાજી—કાચા ! કાચા ! કાચાચા !

ડાક્ટર બાધરા—જો બા, એમ કાચા કાચા કરીને માથું ના ખાઈ જા ને લેજી ના ફેરવ ! તારી “ચેસ્ટ” ને કંઈ અલવલ આવેલી દેખાતી નથી ! તે તો જેવી જોઈએ તેવી તનદરોસ્ત ને ઘણી મજબુત છે !

[હીંદી તીજીની ઉપર ટીએટનો સાથની લડાઈના ખરચનો જે બચાંકર જાણે આવી પડયો છે તે હીંદી કર ભરનારનાં મનમાં અચારથી ભારે ચીંતાની ભાગણી પેદા કરે છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુન, ૧૯૦૪.]

જખરા આંકડા.

[જુઓ ચિત્ર, પાનું ૬૭ સુ.]

મીં પ્રોટ્રીક —(હીંદોનો સેક્રેટરી)—ખાઈ સાહેબ, આએ આંકડા તમોને પગાર કરવાના છે જી !

હીંદ-હંચ ! કેવડા મોટા આંકડા ? પણ હવે તે વધારે જખરા વધી નહી જાય તો સારું ! એ નખોડગીયા આંકડાએને વધી જતાં કંઈ ખરખાંચ લાગતીજ નથી, મીં સેક્રેટરી, તે તો તમે ને હું સારી પેઠે જણુએ છીએ !

[લંડન, તાં ૨૧ મી જુન—આમની સભામાં હીંદો પ્રધાન મીં પ્રોટ્રીકે જણાવ્યું હતું કે તીએટ ખાતે મોકલવામાં આવેલી ચઢાઈ નો ગઈ તાં ૩ મી મરચ વધી અડસટવામાં આવેલો ખરચ ત્રણ લાખ નવ હજાર પાંચસો પાઉંડ છે, અને તે પછી માત્રીક ખરચ પચાસ હજાર પાઉંડનો છે મીં પ્રોટ્રીકે વધુ જણાવ્યું હતું કે તીએટ ખાતેલું લખકર આવતી તાં ૨૫ મીએ અને નરી કે તાં ૨૭ મીએ લડાસા તરફ ઉપડશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુન, ૧૯૦૪.]

મુંબા સુંદરીના સોહામણા સીંહરામ.

[જુઓ ચિત્ર પાનું ૬૮ સુ.]

“ જંગલના રાય જ્યારે થતા તખતનશીન, ન પેહેડતા તે જભો, ન ચોલતાં અંગે તેલ ;

ગરજના તેમની જખરીથી ખુદ થતા જાહેર રાય આખા રાજના—કેવો એ ખેલ ! ”

[સર એદવીન આરનોલ્ડ—સંસ્કૃત ઉપરથી.]

[નાઈટ કમાનડર એફ ધી ઇનડીયન એમપાયરનો માનવંત ખેતાબ મુંબઈના આગેવાન શેડરી આનંદેશ્વર મીં શ્રીરોઝશાહ મહેરવા નજી મહેતાને આનાયત કરવામાં આવ્યો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

બંગાલનો નવો સર નાઈટ બહાદુર.

[જુઓ ચિત્ર, પાનું ૬૯ સુ.]

મીસ ઉંચી કેળવણીબાઈ—મારે ખાતર તમો સાહેબ ઘણી બહાદુરીથી લડયા છો, અને ઉમેદ રાખું છું કે આ સર નાઈટ નાં બખતર સાથ તમો હજી ઘણી વધુ લડાઈઓમાં કીરતી અને નામના મેલવો અને મને વધારે સુરખરૂ બનાવો !

[ડાક્ટર ગુરુદાસ બાનરજી, જેઓ કલકત્તાની હાઈ કોર્ટની બેંચ ઉપરથી ગયા જાનેવારીમાં સીટાયર થયા છે, અને જેઓએ યુનીવર્સી ટી કમીશનના એમખર તરીકે ઉંચી કેળવણીના સંબંધમાં બહુ ચીવટ લડતો ચલાવી હતી, તેમને ન મદાર શાહનશાહે સર નાઈટ બનાવ્યા છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

“હીંદી પંચ” માંના “કારતુન્સ.”

૧૧૪

ખાટલીમાં ભરેલો પોર્ટ !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૬૯ સુ.]

પોર્ટને ખાટલીમાંથી બહાર કહાડવાનું કામ બહુજ સખત થઈ પડ્યું છે, અને જે પ બીચારો મથી મથીને જેર વાપરે છે પણ જોડ ગીચો બુચ ઉઘડતાં ઉઘડતો નથી !

[પોર્ટ આરથર ઉપર જેપાનીઝા તરફથી કરવામાં આવેલો હુમલો હજી ચાલુ છે. પણ તેઓ હજી તે શરણે લાવી શક્યા નથી.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

ભુખ્યા ગીદરાનું ભોજન !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૭૦ સુ.]

[“આ લડાઈનો ખરચ હીંદી તીજેરીમાંથી પગાર કરવાની ઈંગલંડની સરકાર ભલેને ફરમાવે, પણ તેથી કાંઈ જોઈતાં નાણાં સેહેલાઈથી ઉભાં કરી શકાવાના નથી. નેદેરોનાં બાંધકામો માટે મંજૂર કરેલા ખરચ અને કર ભરનારો પ્રજાને આપવાની રાહતને ભોગે તે નાણાં પગાર કરવાં પડશે.” — ડેલી ન્યુઝ પત્રમાં મીં એફ એસ એલે દરશાવેલો અભીપ્રાય.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

પહાડ અને વેહેંત્યું.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૭૧ સુ.]

સુખેદાર મેજર બુલસીંગ—થું ! મેં તુને આટલી આટલી ચેતવણી આપી તે છતાં મારી સામે થવા નીકળ્યો, હેંએ બચાવેલો ? પછી આખ સવાદ !

[જનરલ મેકડોનલે બુધવાર તા. ૬ હી જુલાઈને હીને ગયાંતસીના કીલ્લા ઉપર હુલ્લા કરી તેના કબજે મેળવ્યો હતો. તે વખતે થયેલી લડાઈમાં ટીમેન્ટોની બારે બુવડારી થઈ હતી જ્યારે પ્રીટીશ લશ્કરને એક અમલદાર અને ત્રણ સીપાઈ માર્યા ગયા હતા. અને ચાર અમલદાર અને ત્રેવીસ સીપાઈો ઘાયલ થયા હતા.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

ખેતીને લગતા સરવેથી છેલ્લા રીપોર્ટ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૭૨ સુ.]

સુખેદ ઈલાકામાં ખેતીને લગતું કામ તેા હુમલાકાર ચાલુ થઈ ચુક્યું છે.

[હીંદી પ્રજાકીય કનગ્રેસ તરફથી સુખેદ મધે દીસેમ્બર ૧૯૦૪ માં ભરવામાં આવનારાં હુનર ઉદ્યોગ તથા ખેતીને લગતા પ્રદરશન સંબંધી મહેલનજર બાહેર પડી ચુકી છે. તેના પ્રમુખ એનરેબલ મીં વેળનાસ દામોદર કાકરશી, ઉપ-પ્રમુખ મીં મનમોહનદાસ રામજી અને સેક્રેટરીઓ તે સંબંધી કામે લાગી ગયા છે અને તેઓ આશા રાખે છે કે “ આ દેસની આબાદી અને તેના સુધારા વધારા માટે કાળજી રાખનારા સઘળા અશામીઓ એ પ્રદરશનને જેમ બને તેમ ઉપયોગી અને કીમતી બનાવવામાં હીજોજનીથી મદદ કરશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

લાહાસાના રસ્તાપર—એકાએક આવી પડેલો એક અનગમતો સરપાવ.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૭૩-૭૪ સુ.]

સંપુરણ લશ્કરી સનગાર સાથે લાહાસા ભણી કુચ કરી જતી હીંદ બાલુ ઉપર જન બુધ-લાઈ લામા ઈંચી ટેકડી ઉપરથી જબરા પથરા નીચે ગબડાવી દેય છે !

[લાહાસા જવાના માર્ગમાં સીખ લશ્કરની એક ઘોડેસ્વાર ટુકડી તીમેન્ટોના “ બુબી-ત્રેપ ” સટકામાં ચપડાતી સેહેજમાં બચી ગઈ હતી. આજણા માણસો જ્યારે નીચેથી પસ ર થતાં હતાં ત્યારે પહાડની ટોચ ઉપર મેલેજા પથરા અને ખડકો નીચે ગબડાવવામાં આવ્યા હતા.]

હીંદી પ્રધાન મીં પ્રીટીશ આબની સભામાં કરેલા એક યોલાસા મુજબ તીમેટ સામેની ચહાઈને સઘળો ખરચ હીંદુસ્તાનને માથે પડશે, અને પ્રીટીશ તીજેરી એક પાઈનો પણ ફાળો આપશે નહીં.]

[“ હીંદી પંચ, ” જુલાઈ, ૧૯૦૪.]

ગભરાવી મારનારો બદલુજમી ભરયો સ્વપનો.

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૭૫ સુ.]

(ઈંગ્લંડનાં હાઉદાસીયા ઇમપીરીઅલીસ્તની શાંતી અને ઉદ્ધમાં વખતે અને કવખતે ખલલ કરનારો બાહુ.)

[જનરલ કુરોપિતકીનના હાથમાં હાથ તુરત પ્રવૃત્તિ કામ છે, જેથી હીંદ ઉપર હુમલો લાવવાની તેની યોજના બાહર પડવાથી ઈંગલંડ હીંદુસ્તાનમાં કોઈને ચીંતા ઉપજનાર નથી. * * * * * રશીયનેની યોજના અને લશ્કરી ગોઠવણો પછી તે ખરી હોય કે ખીઆ હોય તેપણુ જે પત્રમાં તે આવે તેને લોકપ્રીય બનાવવામાં ઠીક કામે લાગે છે. પણ ઈંગલંડમાં અને બીજી તરફ રહેનારા મુલક વધારને “ઇમપીરીઅલીસ્તો” અને લડાઈ ચલાનારા લશ્કરીઆનું બળ જ્યારે વધેલું છે તેવા વખતમાં એવી વાતો બાહર પાડવી આપણા દેશ માટે તે ભારે ખરચાણ થઈ પડવાનો ભય રહે છે. —યુજરાતી.]

[“ હીંદી પંચ, ” જીઆઈ, ૧૯૦૪.]

સીંહરાજનો મીઠાસ હાથથી જવાની અની પર !

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૭૬ સુ.]

પ્રીટીશ સીંહ—જે રે એઈ રીંછ, સુંગો સુંગો ચેડાં કહાડવાનાં છોડી દે, નહીં તો—નહીં તો—

[રશીયન વોલનટીયર કાફલાના થીકારી બારકસોએ કેટલીક અંગ્રેજ સ્ત્રીમરો પકડવાથી અને વલાદીવોસ્તોકવાળા રશીયન કાફલાએ સ્ત્રીમર “નાઈટ કમાનડર” ડુબાડી દીધાથી પ્રીટીશ પ્રબળો યુસ્સો ઉથકેરાયો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” જીઆઈ, ૧૯૦૪.]

પંધરપુરથી આવેલો એક જાત્રાળુ.

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૭૭ સુ.]

[પંધરપુરથી આવેલા જાત્રાળુએ સુંબઈ શહેરમાં કોલેરા દાખલ કીધો છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” આગસ્ટ, ૧૯૦૪.]

આ રોશની જોઈને આગળ ચાલો !

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૭૮ સુ.]

ફી ગોખલે—આ રોશની, આ પ્રકાશ આપણને રસ્તો દેખાડશે ! તે જોતાં જઈશું, તેપર નજર રાખી આપણા મારગપર હીંડયાં જઈશું, તો આપણે સીધાં આપણા ઠેકાણે પુગી જઈશું, ખેટીજી કાનગ્રેસ !

[“ હીંદી પંચ, ” આગસ્ટ, ૧૯૦૪.]

ચાંચીયો ચોર ધુઈન.

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૭૯ સુ.]

ચાંચીયો ચોર—શું ! એ પોતાના બંદરેથી મને કોલસો લેવા નહીં દેવાનો ? અને એનાં વાહણોપર ચાંચીયા ચોરી ને હુટ ચલાવવા નહીં દેવાનો ? આહાઆઆ ! શું મારી સામેની દુશ્મની ! શું થતુવટ !

[અંગ્રેજ સરકારે એક ઢંઢેરો બાહર પાડીને જાહેર કર્યું છે કે રશીયા કે જપાનનાં કોઈબી બારકસોને પ્રીટીશ બંદરો ખાતેથી કોલસો લેવા દેવામાં આવશે નહીં. આ ઢંઢેરોથી રશીયનો ઘણા અસંતોષી થયા છે, અને તેઓ તેને રશીયા સામે પુલ્લી થતુવટ દેખાડનારો ગણે છે, કેમકે જપાનને તેથી કશી પણ અસર થવાની નથી.]

[“ હીંદી પંચ, ” આગસ્ટ, ૧૯૦૪.]

બંગાલના જનરલ આઈર્સ અને લાહાસાની સુંદરી.

[જીઆ ચીત્ર, પાનું ૮૦ સુ.]

જનરલ આઈર્સ—નહીં, નહીં, તુને હું કંઈ એમની એમ જવા દેવાનો નહીં ! તારી મહોબતની ઇધાનીમાં તારા (ખાલના) થોડા “ લોક ” (લાખ) તો હું લેવાનો ને ફર લેવાનોજ !

[ટીબેટનો ખાસ જે દેડની રકમ કરનામ યંગહુસબંડે અંગ્રેજ સરકાર તરફથી લેવા માંગી છે તે રકમ આપવાને તેઓનો દેશ તદનજ અશક્ત છે એમ તેઓ જણાવે છે. પણ કરનલ યંગહુસબંડે તો દેડની રકમ લેવાનીજ હુક લીધી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

કોણ ધરમ માત ?

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૧ સુ.]

રશીયાના નામદાર ઝારની ઈચ્છા પાર પડી છે. તેમની ગાદીનો વારસ આખરે જનમ્યો છે. તેનાં પાળણું આગળ ખે દેવીઓ ઉભી છે, જેની તરફ એ બાળ રાજકુવર ટગર ટગર જોયા કરે છે. એ બેમાંથી કંઈ તેની ધરમ માત થશે, અને કોણ તેને પોતાનાં તરીકે ગણશે ?

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

ખંચાખંચી અને તાણાતાણી.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૨ સુ.]

દક્ષીણ આફ્રીકાનો હીંદી-આએ બાણુએ આવો, મીં લીયો !

દક્ષીણ આફ્રીકાનો ગોરો-નહી-ઈ-ઈ ઈ ! ખખરદાર મારી તરફ જ ગસડાઈ આવ ! સમજ્યો કે ?

લીયો-(મનમાં) નખોડ જાયરે એ લોકોનું ! હવે એ કાળા ને ગોરા બેઉને તે એકજ વખતે હું કેમ રાજી રાખી શકું ! એ બેઉની વચે હું તો અટવાઈ ચાલ્યો, ને મને કંઈ સુખનું નથી કે હું કાંઈ ગસડાઈ ને કાંઈ તણાઈ ! હંચંચં ! પણ-પણ-મને તો લાગે છે કે અંતે સરવાલે ગોરાની તરફ ઘસડાવા વગર છુટકોજ નથી ! તે નખોડ ગીયો છતી જવાનો.

[દક્ષીણ આફ્રીકામાં રહેતા હીંદીઓના સવાલને લગતા એક અગત્યનો સતવાર હેવાલ ચોપડીના આકારમાં ઈંગ્લેન્ડમાં પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે. તે ઉપરથી માલમ પડે છે, કે હીંદુસ્તાનથી નવા આવનારાઓને દાખલ થતાં સખતાઈથી અટકાવવાને લગતા કાયદાને તથા એક સ કસોટી જે કોઈ પસાર નહી કરી શકે તેઓને અલાહેદા રાખવાને લગતા ત્રાનસવાલની સરકારે ઘડેલા કાયદાને અંગ્રેજ સરકારે ગુપચુપ ખલાશી આપી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

નાળીયરી પુનેમ : હીંદી, તાં ૨૫ મી આગસ્ટ, ૧૯૦૪.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૩-૮૪ સુ.]

હીંદી પંચ-અહો રત્નાગર ! અહો મહાસાગર ! પ્રસન્ન થાઓ અને આ દુખી પુળરીઓપર દયાળુ થઈ તેમના દુઃખમાં સહાય કરો !

[“ હીંદી પંચ, ” આગસ્ટ, ૧૯૦૪.]

ખંચાખના જનરલ સ્વાઈપ્સ માટે ટીપ્પેટન “કટા.”

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૫ સુ.]

લાહાસા, તાં ૭ મી સપ્ટેમ્બર :-દાલાઈ લામાના પોટાલાના મેહલમાં આજે ટીપ્પેટનો સાથના કોલકરાર ઉપર સેવટની સહી સાખ કરવામાં આવી હતી.

[ટીપ્પેટમાં ‘કટા’ ને નામે આજ્યાતો ખેશ મહોખત અને મીત્રાચારીની ધધાણી લેખાય છે. એ ખેશ કોતરેલી ધાદી સાથના રેશમનાં જેવી બારીક ગાજના એક લાંબા દુકડાનો ખનેલો હોય છે. મોટા લામાઓ તે પોતાના મુસદ્દીને વેચે છે તેમજ જેઓ મઠ અથવા મંદીરની મુબાકાત વેળાએ સંતોષકારક હકયો ભેટ આપે છે તેમને તેઓ એક અથવા વધુ ભેટ આપે છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

ટીપ્પેટન ગધેડો.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૬ સુ.]

હવે આગળથી કરડવા અને પાછળથી પછાડી ઝાડવાનું એ ગધેડો લુકીજ ગયો છે. તેમ કરવાનાં એના દહાડા પુરા થય છે. અને હવે તો ગરીબ ઘેટું થઈ જઈને ગુપચુપ પોતાની પીઠ ઉપર બધા બોલે લાધવા દેય છે.

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

“હીંદી પંચ” માંના “કારતુન્સ.”

સુલેહનો અવાજ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૭ સુ.]

સુલેહ દેવી—સખર ! હવે ખસ કરો !

[લીપાઓયાંગ ખાતે જપાનીઝીએ રશીયનેને એક ખીજી સખત હાર ખવાડી છે, અને તેથી રશીયનેને મુકદ્દન તરફ પાછળ હટકે પડ્યું છે. લીપાઓયાંગ ખાતે થયેલી જડાઈમાં બંને બાજુએ જબરી પુવારો ખમી છે, અને તેમાં મારખાં બચલાં તથા ધાવલ થયલાંએ સંખયા પચાસ હજારથી એક લાખ સુધીની અડસટલામાં આવે છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

સાલ મુખારક !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૮ સુ.]

હમાજ્જેર ખાદ, હમા આશો ખાદ, દરાઝીઓ શાદ ખાદ !

[હીંદીના બે મહાન ભુઝાગ દાદાઓ વચ્ચે મુખારક નવાં પારસી સાલની હમાજ્જેર.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

ગરીબ ખચારા સખુરીવંતા હીંદી બજાદયાઓ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૮૯ સુ.]

સર મંચેરજી ભાવનગરી—ખોલો, મેડમ, ખોલો ; અને તમેજ કહો કે આ ખીચારા બજાદયાઓ સાથે ચલાવવામાં આવતી આવી વરતણક શું દયાળુ છે ? શું ધનસાનયતભરી છે ?

[સંસ્થાનો ખાતાના ખરચને લગતી તકરારમાં સર ફેનરી ફાઈલર, મીં. ચેમખરલેન અને સર ચારલસ ડીલકની પુઠે બોલતાં સર મનચેરજી ભાવનગરીએ પારલામેન્ટમાં જણાવ્યું હતું કે, “ વખતે વખત, પ્રધાને ખુશી સાથે આપેલી કલુલાતો છતાં, ફક્તીણ આફ્રીકામાં ત્ય ના બે વખદાર અખતદારોના ટેકા સાથે પ્રાંટીશ હીંદીસ્તાનમાંની પ્રજા ઉપર જુનમ તથા સખતાઈ યુજારવામાં તથા તેમના થોડા રહેલા હક પણ ખગ તળે કચડવાની તબવીજ ડરાવ સાથે કરવામાં આવતી રહી છે. ” સર મનચેરજીએ વળી ટીપ્પેટના ખરચને થોડો હીસ્સો પ્રાંટીશ તીબે રીમાંથી અપાવવાની દરખાસ્ત પણ મેલી હતી.]

[“ હીંદી પંચ, ” સપ્ટેમ્બર, ૧૯૦૪.]

મારા એકાંતમાંજ જો હું ગગડી રેહું, તો કેવી હું સુખી થાઉં !

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૯૦ સુ.]

લાહાસાની લાડલો—અરે તમારા સીતમગારોને તે શું કેહું ! નખોડ જાયરે તમારું !

[ટીપ્પેટના કોલકરારોની ધરતે એ રશીયન અને ચીનાઈ રાજદવારી મંડળોમાં કાંઈક ખળખળાટ ઉભો કીધેલો લાગે છે, કેમકે તેઓ ધારે છે કે એ કોલકરારથી ટીપ્પેટ ઈંગ્લંડના હાથ નીચેનું રાજ જાણે થઈ ગયું છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” અક્ટોબર, ૧૯૦૪.]

પીતા સમાન હેત અને વહાલ.

[જુઓ ચીત્ર, પાનું ૯૧ સુ.]

હીંદી હાથી—લે, મારા વહાલા, આએ દુધ લે, તેથી તુને ફાયદોજ થશે ! ખરાખર પેટ ભરતું પી લે, કે તારા ને મારા ખેઉનાં કલેજે ઠંડક વળે ! અને પી રહીને પછી મને કહે કે એથી તારો દેમાગ ખુશ ખુશ થઈ ગયો છે કે નહીં તે !

[કાલુખ ખાતે એક મીશન મેકલવાનું નકી થયું છે, અને તેને લગતી ગોઠવણે સીમલા ખાતે સંપુરણ કરવામાં આવે છે, હીંદી સરકારનાં પરદેશ ખાતાના સેક્રેટરી મીં. હુઈ દેનને એ મીશનનો વડો ડરાવવામાં આવ્યો છે. તે પેશાવરથી તાં ૨૫ મી નવેમ્બરે ઉપડશે અને કાલુખમાં તા ૧૦ મી ડીસેમ્બરને સુમારે આવી પુગશે.]

[“ હીંદી પંચ, ” અક્ટોબર, ૧૯૦૪.]

મીઝસ હાથથી ગયો છે !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૯૨ સું.]

જેક ટાર લીઓ—કંઈ આ વખતે તારાં હીંદી પીલવાં ચાલવાનાં નથી હં ! મુંગો મુંગો સંપુરણુ માફી માગ, પુરેપુરે બદલો આપી દે, અને ફરીથી મારી પુછડીને તારા પગ તળે દાખવાની સોખાઈ કરશે નહી, એવા સોગંદ લે ! નહી તો—નહી તો—

[રશીયાને બાલટીક સમુદરમાંનો કાફલો જવાન ખાતે જવા ઉપડયો છે, તેણે મારગમાં કેટલાક અંગ્રેજ માછીમારોના મછવાઓ પર તોપના ગોળા છોડયા હતા, અને કેટલાકને મારી નાંખ્યા તથા કેટલાકને ઘાયલ કર્યા હતા. આ બનાવે ઈંગ્લેન્ડમાં બારે દિવસેરણી ફેલાવી છે, અને પ્રદેશ ખાતાના પ્રધાન લાઉ લેનસડાઉને તે માટે માફી માગવા, મુકશાન પામેલાઓને ઘટતો બદલો આપવા અને એ બનાવ માટે જોખમદાર હોય તેમને સજા કરવાની રથીયા પાસે માંગણી કીધી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” અક્ટોબર, ૧૯૦૪.]

મહીમાવંતી દીવાળી !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૯૩ સું.]

“ હીંદ માતાનાં વહાલાં બાળકો, આનંદ અને રંગરાગમાંજ સદા પોતાનો કાળ નીરગમન કરો ! ”

[“ હીંદી પંચ, ” નવેમ્બર, ૧૯૦૪.]

આગલ વધ ! ખેતીવાડી, આગલ વધ !

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૯૪ સું.]

[આવતાં હુનર ઉદ્યોગ અને ખેતીનાં પ્રદરશન માટે એક “ દીઝાઈન ”.]

[હીંદી હુનર ઉદ્યોગના પ્રદરશનમાં ચાલવામાં આવનારા ખેતીના વીભાગ માટે ખાસ કોશિશ કરવાઈ ફલ મન્યું છે અને તે તદન ફતેહમંદ થવાનો સંભવ છે, એમ જાહેર કરતાં પ્રદરશન કમીટીને ખુશહાલી ઉત્પન્ન થાય છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” નવેમ્બર, ૧૯૦૪.]

કુવા આગળ પાણીહારણા.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૯૫ સું.]

પાણુ હારણુ કોન્ગ્રેસ—આ કુવો ઉંડો છે, અને આપણને પાણીની ટીપણી તો ભોગવવી નહીજ પડશે, એમ હું ચોક્કસ માતું છું.

[સુંબઈમાં ભરવામાં આવનારાં કાનગ્રેસ અને પ્રદરશનનાં ફંડોમાં લગભગ હેંસી હજાર રૂપયા ભરાઈ ચુક્યા છે, અને બીજા ભરાવાની વકી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” નવેમ્બર, ૧૯૦૪.]

દીવાલીનાં વાળાં અને ઢોલ તાશા.

[જીઓ ચીત્ર, પાનું ૯૬ સું.]

વાળાં અને ઢોલ તાશા એવા જબરાં જોર સાથ વાગે છે કે ગમે તેવું ઉઘનસીખી જાગી ઉઠે.

[આવતી હીંદી પ્રજાકય કાનગ્રેસના સંબંધમાં ભરવામાં આવનારાં હુનર ઉદ્યોગનાં પ્રદરશનની કારોબારી કમીટીએ પ્રજાની જાણુ માટે પોતે અત્યાર સુધી કીધેલાં કામનો બીજો રીપોરટ પ્રગટ કીધો છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે, પ્રદરશનમાં વસ્તુ મુકવાની અરજીઓ ઘણી મોટી સંખ્યામાં મળી છે અને વધુ આવતી જાય છે. હીંદના જુદા જુદા ભાગની અને ખાસ કરી મદ્રાસ ઇલાકાની કમીટીઓ, તથા કમીટીના આડલાઓના પ્રયતનથી હીંદના લગભગ દરેક ભાગના ઉદ્યોગ હુનરની વસ્તુઓ સારી રીતે તેમાં પ્રદરથીત થવાની વકી છે.]

[“ હીંદી પંચ, ” નવેમ્બર, ૧૯૦૪.]

Under the Patronage of His Excellency Lord Curzon
of Kedleston, Viceroy and Governor-General of India

FOR CASH OR ON HIRE.

Over
20 000 000
have been
made & sold.

None
genuine
without the
name
'Singer'
on the arm.

Machines re-
paired & taken
in part ex-
change.

Instructions
free.
Price list free
on application

130 Depots
in
India,
Burmah,
and
Ceylon.

Grand Prix
Highest
Award at
Paris
Exhibition
in 1900.

Machines
work by
hand, foot or
steam power.

Machines
Sew from
thinnest
muslin to
thickest
leather.

THE SINGER MANUFACTURING CO.,
5, Church Gate Street, BOMBAY.

ભીખા કલ્યાણજીની કંપનીની બક્ષીશ! બક્ષીશ!

બક્ષીસ લેવાની ધરજાવાળાએ લક્ષ દર્શ વાંચવું.

પર્ધસા ખરચી ખુવાર થયલા અને દવા વાપરી કાયર થયલાઓને સ્પમારી દવા અજમાયશ તરીકે વાપરવા ભલામણ કરીએ છીએ.

દવાનું આપેલું વજન અથવા માપ યુક્ત ઉમરના માણસ માટે સમજવું.

ત્રણ વરસની અંદરનાં બચ્ચાંને દવાનો ચોથો ભાગ, અને ત્રણથી દશ વરસની ઉમ્મર સુધીના છોકરાંઓને દવાનો અરધો ભાગ આપવો. ચાવી ન શકે તેવાં બચ્ચાંને ગોળી વીગેરે થોડા પાણીમાં પીગળાવીને પાવી. દવા સાથે વાપરવાની રીત આવશે.

તાવની ગોળીઓ.

તાવને માટે અકસીર ઈલાજ. આ ગોળીઓ એકાંતરીયા, ચોથીયા, ઠાઠીયા, ઉના, વીગેરે તમામ જાતના જવર (તાવ) ઉપર રામપાણ ઈલાજ છે. કુકત દીવસમાં ચાર ગોળીઓ લેવાથીજ તાવ ઉતરી જાય છે. દુધ અથવા પાણી સાથે ગોળી ત્રણ ત્રણ કલાકના અંતરે લેવી. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૧-૦-૦

જુલાબની ગોળીઓ.

આ ગોળીઓ ચમત્કારીક છે. આ ચાર ગોળીઓ રાતે સુતી વખતે થંડા પાણીમાં લેવાથી સવારે ઉઠતાંજ પેટ સાફ આવે છે, કબજાત દુર થાય છે અને પેટમાં થતાં દરદ મટી જાય છે. કાયમની કબજાતવાળાઓ રાતે હમેશાં એક ગોળી લેવી. આ ગોળીથી મળમુત્ર શુદ્ધ થાય છે, લોહીનો ખીગાડ મટે છે, જઠરાગ્ની પ્રદીપ્ત થાય છે, વાયુ, અજીરણા માથાનો દુખાવો, હાથ, પગ, કમરના સાંધામાં અકડી જવું, કળતર વીગેરેનો નાશ થાય છે. કીમત પાટલી ૧ ના રૂ. ૦-૮-૦

દાદરનો મલમ.

બકાલ એઈન્ટમેન્ટ—આ મલમ જુની હડીલી કાળી તેમજ લાલ દાદરનો એકદમ જડમુળથી નાશ કરે છે, દવા બળતી નથી, ચામડીને ડાઘ પડતો નથી, તેમજ વળી ખુશખોદાર છે. દાદરવાળા ભાગ ઉપર આ મલમ આંગળી વતી ચોપડી ખુબ મસળવો. આંખમાં ન જાય તેને માટે સંભાળ રાખવી. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૪-૦

વાનો મલમ.

ગાંડીવ એન્ટી રૂમેટીક પામ—આ મલમ જાડુની પેઠે અસર કરે છે, ખુશખોદાર છે તથા બળતો નથી. દરદવાળા ભાગ ઉપર ચોપડી ખુબ માલેસ કરવું. આ મલમ સંધીવા, પક્ષઘાત, શરીરનું કાંપવું, ધનુરવા, હાથ પગનું રહી જવું, કોઈ ભાગ ઉપર આવેલો સોજો, માથાનો દુખાવો, સ્ત્રીઓને સુવાવડ પછી સોજો ચહડેલો હોય તે, હાથ પગ અકડાઈ ગયું, હાથ તે, વીગેરે ઉપર અકસીર છે. આ મલમવાળાને વળી મેન્થોલની પણ જરૂર રહેતી નથી. કીમત નાની સાઈઝની પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૮-૦ અને મોટી સાઈઝની પાટલીના રૂ. ૦-૧૨-૦

દાંત તથા પેઢાના દુખાવાનો અકસીર ઈલાજ.

આ દવા દાંતના દુખાવાને તથા કળતરને આરામ કરે છે, કોહી જતા ભાગને અટકાવે છે, સોજાને ઉતારે છે, લોહી નીકળવું બંધ કરે છે, મોઢાની ખરાબ વાસને દુર કરે છે, અને છેવટે દાંત તથા પેઢાઓને મજબુત કરે છે. રૂ (કાપુસ) થી દુખતા ભાગ ઉપર લગાડવું. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૮-૦

સંજીવન મીઠકચર.

કોલેરા કે જે વીસુચીકા, માહામારી, પટકી, કેગળીયું વીગેરે નામોથી ઝાળખાય છે તેને માટે આ ઝેકલ ખ બરેલો ધલાજ છે. વળી આ દવા સંઘ્રહણી, ઝાડો, અતીસાર, વીગેરે પેટના દરદોને મટાડે છે તેમજ પેટમાંના દુખાવ નાશ કરે છે. પેટના આક્રમ વગેરેને બેસાડી દર્દ જરારાગની પ્રદીપ્ત કરે છે. દવા પાણીમાં મેળવી લેવી. વજન પા ઉપર લખેલું છે. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૧૦-૦

તાવનું અકસીર મીઠકચર.

આ મીઠકચર મેલેરીયા, તાદીયા, ઝેકાંતરીયા, ચોથીયા તથા ખીજી જાતના ઝેરી તાવ ઉપર જાદુઈ ઉપાય છે. ઝેકલ દીવસ દવા પીવાથી આરામ થાય છે. દવા પીધા પેહેલાં પાટલીને ખુબ હલાવવી. દવા લેવાની રીત પાટલી ઉપર લખેલી છે. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૧૨-૦

કફ પીલસ.

આ ગોળીઆ તમામ જાતની નવી તેમજ જુની ખાંસીને જડમુળથી કાઢી નાખે છે, સજેખમને દુર કરે છે. ગળાંની દરદો તથા સોજાને મટાડે છે. ઉધરસ સાથે શ્વાસ હોય તેને પણ આરામ કરે છે અને કંઠને સારો કરે છે. બે ત્રણ ગોળ મોઢામાં રાખી તેનો રસ ગળામાં ઉતારવો. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૪-૦

વિચ્છીના ડંખ માટે તાત્કાલીક અને ચોક્કસ ધલાજ.

ગમે તેવી જાતના ઝેરી વીચ્છીના ડંખ ઉપર આ દવાના બે ત્રણ ટીપાં લગાડવાથી તરતજ આરામ થાય છે. દરેક કુટુંબમાં આ દવા રાખવાની ખાસ જરૂર છે. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૮-૦

પ્રમેહ માટે અકસીર દવા.

પ્રમેહ એટલે ગરમીના રોગ ઉપર આ દવા એટલી બધી અસરકારક નીવડી છે કે એક વખત વાપરનાર ખીજાને બલામણુ કરયા વગર રહેશે નહીં. આ દવાથી નવો તેમજ જુનો પ્રમેહ જડમુળથી નાશ પામે છે, પેસાબમાં થતી ખજતરા, પેસાબનું અટકવું, પેસાબમાં નીકળતી સાકર, રસી વીગેરે પદાર્થ, ઈત્યાદી સરવ દરદને જડમુળથી મટાડે છે. બધે ગોળીઆ દીવસમાં ત્રણ વખત પાણી અથવા દુધમાં ગળવી. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૧-૦-૦

વેજટેબલ હેર ટોનીક.

આ શુદ્ધ કરેલું વાળને પુષ્ટી આપનારું પુશ્યોદાર તેલ અમુલ્ય વનસ્પતીના તત્વનું બનાવ્યું છે. મગજ તેમજ જ્ઞાન તંતુને નુકશાન કરનારી કોઈ પણ ચીજ નાખી નથી. આ તેલ વાળને સુંવાળા અને ચળકતા કરે છે, ખરી જતા વાળને અટકાવે છે, વાળને મોટા કરે છે અને સફેદ થઈ ગયલા વાળને પણ ધીરે ધીરે કાળા કરે છે. (મુળ રંગ ઉપર લાવે છે.) માથાના દુખાવાનો નાશ કરે છે, આંખને ઠંડક આપે છે, અને મગજને પુષ્ટી આપે છે. દરેક સ્ત્રી પુરૂષ અને છોકરાને ઉપયોગી છે. વીદ્યાર્થીઓને આ તેલ ઘણું જ ઉપયોગી છે. કીમત પાટલી ૧) ના રૂ. ૦-૧૨-૦.

રેડ જેમીકા સારસાપરેલા.

આ ખગડી ગયલા લોહીને દરેક રીતે માફ કરે છે, અને લોહી વીકારથી થતા રોગો જેવા કે ખસ, દાદર, ફેડા, ખુજલી, ખીલ, ગડગુમડાં, ચાંદા, ધારાં વીગેરેનો નાશ કરે છે. ગરમી વીગેરેથી લોહી ખગડી ગયું હોય તેને માટે આ ચોક્કસ ધલાજ છે. લોહી શુદ્ધ થાય નહીં ત્યાંસુધી આવા રોગો મટે નહીં તેથી ત્વચાના રોગવાળાને આ વાપરવાની ખાસ બલામણુ છે. લોહી ઉપર આખા શરીરનો આધાર છે તે સઉ જાણે છે તેથી તેને માટે કાંઈ લખવાની જરૂર નથી. કીમત પાટલી એકનો રૂ. ૧-૮-૦ દોઢ રૂપયો તથા ૨-૮-૦ અઢી રૂપયા.

અમારી દવા વાપરનારને પર્યાયા તથા વખતનો ખ્યાવ થાય છે. અમારી દવા રોગનો જડમુળથી નાશ કરી નીરોગી તંદુરસ્ત બનાવે છે તેજ બક્ષીસ મજે છે. આથી તમારે કઈ મોટી બક્ષીશની ખાએશ છે !!!

એકલા બનાવનાર

ભીખા કલ્યાણજીની કંપની. ડૂગ્રીસ્ટ-ઈંગ્લેન્ડ દવા બનાવનાર તથા વેચનાર,

બહારકોટ-જીમા મસજીદ, તથા ખાન્થ-કાફેઈ મારકેટ, ન્યુ બીલ્ડીંગ, મુંબઈ.

ગોલ્ડ ટોનીક પીલ્સ.

નવા સુધારાથી બનાવેલી

આયુ:વરધની અને મન હુલ્લાસીની ધાતુ ચોષટીક સોનેરી ગોળીઓ.

ધાતુ માત્રમાં જેમ સોનું સરવ શ્રેષ્ઠ અને અગણ્ય છે તેમ શક્તી વરધક સરવોત્તમ આપઘોમાં આ ગોળીઓ પ્રાધન્ય એટલે મુખ્ય છે. તેના ગુણ અવરણનીય છે, એટલે જેનું વરણન થઈ શકે નહીં તેટલા અસંખ્ય છે. બાળ, યુવા વરધ ગમે તે અવસ્થાનું માણસ એક વખત આ ગોળીઓનું સેવન કરવા પછી શક્તી વધારવા ખીજ કોઈપણ દવાને હાથ ધરશે નહીં; એવી તે રામબાણ તુલ્ય સમતકારીક છે, તથાપી જેમ કોઈ વસ્તુમાં ગમે તેવા ગુણો હોય તે તેના પુરતો પ્રચાર થતાં સુધી અપ્રકાશીત રહે છે એ સ્વભાવીક છે, તેમ આ ગોલ્ડ ટોનીક પીલ્સના ગુણો પણ અપ્રકાશીત છે, સખખ, જનસમુહ (જનરલ પબ્લીક)ની જાણને માટે તેના મુખ્ય મુખ્ય ગુણોનું આ જગે વીવિચન કરવું જરૂર છે.

આ ગોલ્ડ ટોનીક પીલ્સ લેતાંનીજ સાથે જઠરાગ્ની પ્રદીપ્ત થાય છે અને લુખ લાગે છે, રૂચી ઉત્પન થાય છે, ગમે તેવો પરીશ્રમ કરવાથી પણ થાક લાગતો નથી, મગજની તરાવટ થાય છે, જ્ઞાનતંતુ સખખા થઈ સ્મરણ શક્તી વધે છે, મન પ્રકુદીત થાય છે, અને આંખની રોશની વધે છે તે સાથે મન્દાગ્ની અને અશક્તીનાં કારણે લુખનું આહું થવું, પેટનું ચઢી આવવું, ખાટા ઓડકાર આવવા, પેડુમાં અને મગજમાં દુખાવો થવો, ચક્કર આવવા, થોડા પરીશ્રમે ઘણું થાક લાગવો, આંખે આંખ આવવી, તીમીર એટલે આંજવા જેવું દેખાવું, શરીર હુટવું, આળસ આવવું, અને ચીત્તનું ઉદાસ થવું, વગેરે જે દોષો ઉત્પન થાય છે તેનો જેમ સુરચના ઉદય માત્ર થવાથી અંધકારનો નાશ થઈ જાય છે તેમ નાશ થાય છે.

ખાટલી એકની કીમત રૂ ૧-૮-૦

એકલા બનાવનાર

બીઆ કલ્યાણજીની કુંપની.—દ્રગીસ્ટ, ઈંગ્રેજી દવા બનાવનાર તથા વેચનાર.

બાહરકોટ—જુમા મસજીદ, તથા એન્ચ, કાર્ફર્ડ મારકેટ, ન્યુ બીલ્ડીંગ, મુંબઈ.

THE GRAEFENBERG VEGETABLE PILLS.

CANNOT BE EQUALLED IN THE MEDICAL WORLD FOR ALL DISEASES OF DIGESTION CAUSING

Bilious Complaints, Asthma,
Constipation, Dyspepsia,
Erysipelas, Low, Nervous and Simple Fevers,
Gastric Fevers, Gripes,
Heartburn, Headache,
Indigestion, Hysterics,
Liver Complaints,
Rheumatism and all diseases arising from want of action in
the Digestive Organs,
Neuralgia, Boils, Catarrh,

Difficult Breathing,
Acid Stomach,
Dyspeptic Consumption,
Determination of Blood to the Head,
Flatulency,
Frequent Bleeding at the Nose,
Fainting, Nightmare,
Inflammation of Vital Parts,
Inflammation of the Stomach,
Jaundice &c.

A pill that is mild and pleasant in its action, and at the same time searching and thorough in its work, is a pill that is desired above all others. This virtue is the chief qualification of the Graefenberg Vegetable Pills.

THE GRAEFENBERG MARSHALL'S UTERINE CATHOLICON

Should be used in all cases attended with ANY of the following symptoms:—

Deranged Monthly Periods, Weakness, Faintness, Deranged Appetite, Sallow Complexion, Cold Hands and Feet, Pain in the Back and Kidneys, Bloatings, Chills, Feverishness, Neuralgia, Dizziness, Burning or Irritation in the Uterine Organs, Hysterics etc.,

Agents:—Messrs. EDULJEE BROTHERS,
Wholesale and Retail Chemists, Druggists and General Merchants.
Nos. 158-160, Opposite the Jooma Musjid, Baherkote, Bombay.

B. MAGANBHAI & CO.,

Engineers and Machinery Importers.

ENGINES

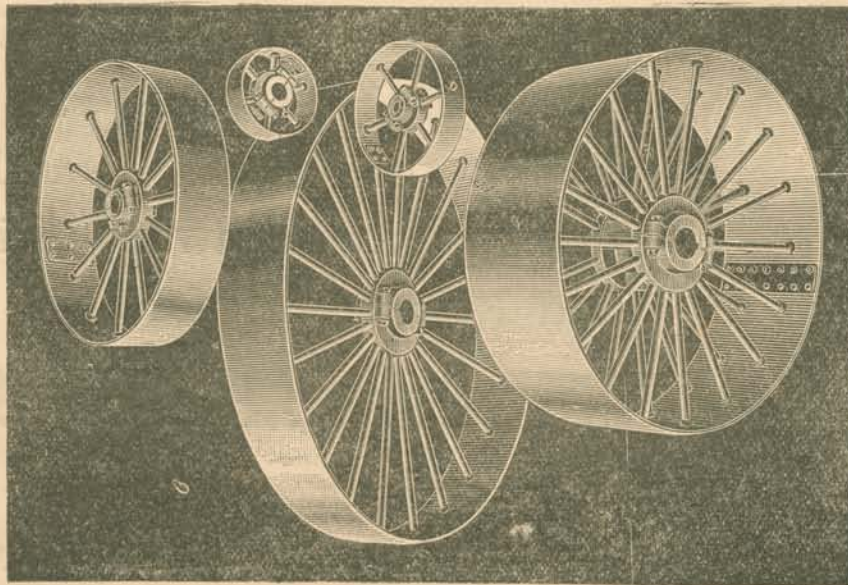
BOILERS

LATHES

DRILLING
MACHINES

DEEP-WELL
PUMPS

HORIZONTAL
SPN.
DONKEY
PUMPS

RUBBER
BERTING

LUBRICATING
OILS

COTTON
AND
MANILLA
ROPES

RUBBER LINED
DELIVERY FIRE.
HOSE.

RUBBERCOVER
AND RUBBER
LINED SUC.
HOSE.

Platt's Gins and spare parts.

Large stock of Machinery and stores always in stock
for immediate delivery.

Price lists sent free on application.

OFFICE AND SHOW ROOM:—

18, Elphinstone Circle,

FORT, BOMBAY.

DEWJEE KANJEE AND CO.,

ESTABLISHED 1861.

NO. 1-16, CHUCKLA BAZAR, BOMBAY.

Cabinet-Makers and General
Merchants.

Large Show of PLAIN, CARVED and ARTISTIC FURNITURE of LATEST PATTERN, suitable for Drawing, Dining and Bed Rooms, and for

CLUBS and MESSES.

Tapestries and Cretonne in Handsome Varieties,

Show Rooms:—No. 6, Chuckla Bazaar, and
No. 1, Carnac Road.

Photos of the articles will be sent for approval on application.

Among the well known houses, furnished by us some are as follows:—

Taj Mahal Hotel (BOMBAY.)
Watson Hotel Annexe ,
Wilson College ,
The Secretariat ,
C. P. Club NAGPUR,
Civil and Military Hotel, LUCKNOW,
The Metropolian Hotel, AGRA,
H. H. The Maharaja of Mysore's Palace, MYSORE.
H. H. The Maharaja of Alwar's Palace, ALWAR.

SWAN FOUNTAIN PENS.

PRESENTATION SETS.

A wide range for Selection at trade price.
 Agents and Wholesale Importers
J. A. KIRKBRIDE & Co.,
 60, Tamarind Lane,
FORT, BOMBAY.

ROYAL TONIC PILLS.

Prepared from Saffron, Musk,
 Amber and other Indian
 vegetables.

These Pills remove debility of every description. They give tone to the digestive organs and increase strength. They are of the utmost service to females in restoring regular menses &c. These Pills are astonishingly efficacious in reviving disturbed memory and removing any mental depression and are very useful to students. The aged can also derive great benefit as they are a all round tonic.

Please see the Registered No. 180 before purchasing.
 Price—per bottle Re. 1-4-0 containing 30 pills.

Govindjee Damodar & Co.
 57, New Hunaman Lane, Bombay.

TRISOLA.

A blood purifying Medicine.

Impurity of blood caused by youthful inprudence and folly or by taking mercurial medicines is removed within a short time by the use of this wonderful preparation. Trisola is a specific for blotches, pimples, boils, itch, black spots on the skin and other allied diseases. It not only purifies the blood but increases it. Trisola's wonderful curative power is displayed in the treatment of rheumatism, scitica, swollen glands and throat ailments.

Price per bottle Rs. 2-8.
Govindjee Damodar & Co.
 57, New Hunaman Lane, Bombay.

રોગ નાશક દવાઓ.

(પ્રોફેસર ત્રી. ક. ગજજરની)

પલ્લેગની ગુચવાણના ખુલાસો.

પલ્લેગ સોલ્યુશન, - કીમત ૮ આના.

સારા કરવાનું સરવેથી મોટું પ્રમાણ.

1 દવાનો ડાક્ટરો, ઈસ્પીતાલો, પલ્લેગના અમલદારો, મયુનીસીપાલિટીઓ તથા સાધરણ માણસો ઘણા બહોળા ઉપયોગ કરે છે. એ ઉપાય ઘણાજ લોકપ્રીય થઈ પડ્યો છે કારણકે એ દવાની સાથેનાં કાગળોમાં છાપેલી ઘણી સહેલી રીતથી ડોઝ સાધરણ માણસ પણ પલ્લેગના દરદીઓનાં ઘણાં મોટા પ્રમાણને સાંગ કરી શકે છે. એ બાબતમાં અભોપ્રાયે મંગાવીને વાંચો.

જરમીસાઇડ, - કીમત ૮ આના.

આ દવા જો બગડેલા અથવા ચેપી દવાવાળા બતામાં રહેનારાઓ અથવા ફરનારાઓ પીએ તો એ શરીરની અંદરના ભાગ એવા તેો આરોગ્ય તથા સાઈ રાખે છે કે તેથી (પલ્લેગ જેવા) રોગના જંતુઓને અંદર દાખલ થઈ વધવાની જગા મળતીજ નથી.

મરકીની ગાંઠનો મલમ, કીમત ૪ આના.

પલ્લેગના દરદમાં ગાંઠ ઉપર બહારથી ચોપડવાને સાઈ.

ડીસઇનફેક્ટીંગ ફ્લુઇડ, કીમત ૮ આના.

રોગીના આરડામાં, તેની આસપાસની જગામાં, ખાજો, સંડાસો, મોરીઓ, રોગીના ઝાડા, પીસામ, ઉભટી વગેરે પર છાંટવાને સાઈ વપરાય છે. ફેનીલ વગેરે બીજી સઘળી દવાઓ કરતાં એ સદીઆતી છે, કારણકે કઢોવરાણુ અટકાવી ખરાબ વાસના તે એકદમ નાશ કરે છે. બીજી દવાઓની માર્ક પોતાની જભરી વાસથી ફરગંધને ઢાંકી કે દબાવી દેતી નથી. પણ ફરગંધનો નાશ કરે છે.

બીજી તેટલીજ ગુણકારી દવાઓ.

ફીવર ડરોસ.

(જલદ ફીવર સોલ્યુશન.)

બધી જાતના તાવ ઉપર અકસીર દવા સરવેથી સસ્તી. -

કીમત ૪ આના.

કોલેરા સોલ્યુશન.

અણાણુ વીકાર, મરડો, કોલેરા વીગેરે પર અકસીર

ઉપાય. - કીમત ૮ આના.

બ્લડ પ્યુરીફીકેશન સોલ્યુશન.

(લોહી સુધારવાની દવા.)

શરીરમાંથી દરેક ઝેરી ચીજો નાશ કરી લોહીને સુધારે છે અને પોષણ કીયાને મદદ કરે છે. ઉપદેશ માને ટાંબીના રોગ ઉપર ખાસ બલામણુ કરવામાં આવે છે - કીમત ૧ રૂપીઆ.

દરાજનો મલમ - કીમત ૮ આના.

ફક્ત ડાક્ટરો માટે.

લીકર - આયોડીન ટરકલોરાઇડ.

મરકી, તાવ તથા બીજા જંતુ વીધજન્ય રોગોપર વાપરવા સાઈ, આઈસના ૧૨ આના, રતલના ૧૧ રૂપીઆ.

આયોડીન ટરકલોરાઇડનો મલમ.

સરવે પ્રકારના તવચા રીકાર પર અકસીર. - કીમત ૪ આના

એન્ટી સેપીક લોશન.

ધા ઘોવાને માટે તથા શરીરના અંદર તથા બહારના ભાગોપરના વરણ ધા વીગેરે પીચકારીએ ઘોવા માટે સરજનો તથા તેમના હુથ નીચે ના માણસોને ઘણું ઉપયોગી. કીમત ૮ આના.

પેકીંગ, ટપાલ તથા રેલવે ખરચ જીવો ખડશે.

સરવે દવાવાળાઓને સાંથી અથવા જથાખંધ નીચલે ઠેકાણેથી મલશે.

વેપારીઓ, ઈસ્પીતાલો, મયુનીસીપાલિટીઓ, અને જથાખંધ ખરીદનારાઓને સાઈ કમીશન આપવામાં આવશે. પછલા રોકડા મોકલ વાથી અથવા વેલથપેએક્સલ પારસલથી દવા મોકલવામાં આવશે. મંગાવનારાઓએ પોતાનું નામ કામ, ઠેકાણું પુલ્કી રીતે બખતું; દવા પીસ્ટથી કે રેલવેથી મોકલવી એને ખુલાસો બખવે. પોસ્ટનું કે રેલવે સ્ટેશનનું નામ વંચાય તેમ બખતું.

એકજ નામની ઘણી જગાઓ હોય છે માટે મંગાવનારે પોતાનું નામ કયા જલ્લામાં છે અથવા કઈ રેલવે લાઇનપર છે તે પણ બખતું, નહી તે દવા મળવામાં ગડબડ તથા ઢીલ થાય છે.

સરનામું - સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ, ટેકનો-કેમીકલ લેબોરેટરી, ગીરગામ, મુંબઈ.

શરમાની સાહીઓ.

આયાત થતી બીજી સાહીઓના જેવીજ.

લખવા માટેની ઈંડીયન બ્લુબ્લેક સાહી.

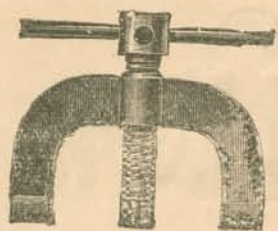
પથરની બાટલીમાં ૪ આ.	૧૦ આ.	૨૪ આ.	૪૦ આ.	કાચની બાટલીમાં	૧૪ આ.	૨૮ આ.
દરેકના આના	૩	૫	૯	દરેકના આના	૦-૪	૦-૬
ડબ્બાના રૂ.	૨-૦	૩-૦	૬-૦	ડબ્બાના રૂ.	૨-૦	૩-૦

ઈંડીયન બ્લુ બ્લેક અથવા વાયોલેટ બ્લેક કોપી લેવાની સાહી.

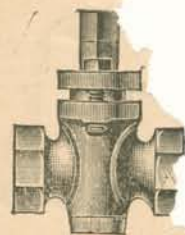
તેમજ બીજી સાહીઓ માટેની વીગતવાર નીચલે ઠેકાણે પુછવાથી મલશે. વેપારીઓ તથા મોટા જથામાં વેચનારાઓને ખાસ ભાવ આપીશું. અરજ કરવાથી નમુના મુફત મલશે.

ખનાવનાર, સી. ટી. શર્મા, - ટેકનો-કેમીકલ લેબોરેટરીનાં શીક્ષણ હેઠળ, ગીરગામ-મુંબઈ.

ABDEYALLY SAMSOODIN & CO

SHIPCHANDLERS, RAILWAY CONTRACTORS
AND
GENERAL MERCHANTS.

79, APOLLO STREET,
AND

Branch:-12-20, NAGDEVI CROSS LANE,

BOMBAY.

Dealers in Hardware of all Sorts.

IMPORTERS

OF PLATT BROS.

COTTON GINS & GINNING STORES,

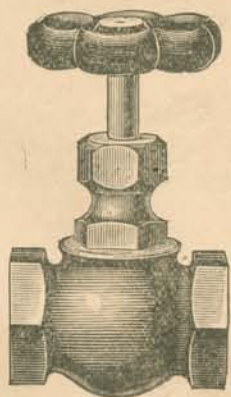
Best single and double leather
belting.

India Rubber

delivery and soction
hose, rubber sheets.

&c. &c. &c.

ધી ગીરગામ પેપર મીલ.

અંક

કુશલ જરમન પેપર મેકરની ખાસ દેખરેખ હેઠળ

તરેહવાર જાતનાં, જેવાં કે,

પ્રાઉન, કેસીંગ, બન્ડલીંગ, તોપ, ચોપડા, બલોટીંગ, બદામી પ્રીટીંગ પેપરો ઇલાદી બનાવવામાં આવે છે, જેની ઉત્તમ બનાવટ માટે અમને પુનાનાં નેટીવ આર્ટ એક્ઝીબીશનમાં ચાંદ મળ્યો છે.

નમુના તથા ભાવ તાલ વીગેરેને માટે

એસ. એન. શેકઆદમની કુાને

૩૨૭, અબદુલ રહેમાન સ્ટ્રીટમાં લખવું' યા જાને મળવું.

જનીંગ ફેક્ટરીઓના માલકોને પદ્ધતિ બચાવવાની એક ઉમદા તક.
આ વાંચવાની તકલીફ લેશો તો તમને લાભજ થશે !

રોલર

ટ્રેડ માર્ક.

જનીંગ ફેક્ટરીઓના માલકોને ખુશ ખબર.

અમેએ જનીંગમાં વપરાતાં ચામડાંનાં વાઈસરનાં રોલરોને બદલે એક પેટન્ટ રીતે તઈયાર કીધેલાં કાગલનાં વાઈસરન રોલરો બનાવવા માંડ્યાં છે, જે રોલરોને અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં લગભગ બે વર્ષ સુધી પુરતી તપાસ લેઈનેજ અમે બહુ ર પાડ્યાં છે, તેના અનેક ફાયદાઓમાં મુખ્ય ફાયદાઓ એ છે કે:—

એ રોલરો ફરવામાં હલકાં છે, છુરી સાથનાં દખાણથી બળતાં નથી, માલ વધુ કાઢે છે, માલ ઘણો સફાઈદાર અને સુદૃઢ નીકળે છે, અને ચામડાંનાં રોલરો કરતાં કીંમતમાં સસ્તાં અને વધારે ટકાઉ છે.

એ રોલરો કાંઈ પડ્યાં ખડ્યાં કાગલનાં ચીડાંનાં બનાવેલાં નથી, મગર, એક કુશલ જરમન પેપર મેકરની ખાસ દેખ રેખ હેઠળ અને બરનાં કાગલો બનાવી ભરવામાં આવે છે, માટે અમારી વીનંતી એટલીજ છે કે ફક્ત નમુનાવું એકજ રોલર વાપરી તમારી ખાતરી કરો અને તમને વીશ્વાસથી કહણે છીએ કે એકવાર અમારું રોલર વાપર્યા પછી ચામડાંનાં રોલર વું નામજ સુકી દેશો.

શાફ્ટીંગ સાથે તઈયાર ભરેલાં રોલરની કીંમત ફક્ત નંગે રૂ ૧૬.

વધુ વીગત માટે લખો:—

ઇબ્રાહીમ અબદુલઅલી મુછાળાની કુાને,

૩૨૯, અબદુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

J. S. POCHEE & SON.

MAKERS OF INCANDESCENT GAS, ACETYLENE GAS, PETROLEUM AND
ELECTRIC LIGHT MANTLES AND THEIR ACCESSORIES & FITTINGS.
365, Abdul Rehman Street, Near Alahibag—BOMBAY.
The Light of the Twentieth Century.

NEW PATENT
"DAN" BURNER.

The "Dan" Burner is as easy to manage as that of an ordinary kerosene lamp, and much cheaper to maintain a bright agreeable light. The most effective light for rooms, workshops and streets (without gas works.)
The "Dan" Burner fits any ordinary kerosene oil lamp and can be fitted to existing lamps. One Burner gives 80 to 100 Candle-power light, and the oil consumption is 1 quart in 13 hour. The cheapest kerosene oil obtainable can be used with safety.
The cost of operating the "Dan" Burner per hour is 1 pie only, which is much cheaper than an ordinary kerosene lamp.

Price.

The "DAN" Burner complete with Mantle and Chimney	...	Rs. 11 0
Extra Mantles	... per doz.	" 9 0
Extra Chimneys	...	" 9 0

Orders executed by V. P. Post.
DESCRIPTIVE BOOKLET FREE WITH EACH BURNER.
Special Rates to the Trade and Large Buyers.

"A MOST SUCCESSFUL NOVELTY."

PERPETUAL CALENDARS

FOR

WATCH CHAIN PENDANT

AS WELL AS MARVELLOUS

ORNAMENT.

Hall marked Silver Rs. 2
Silver Gold-Roled and en-
amelled Rs. 4.

9.15 & 18 Carat Gold Rs. 20.30 and 40.

FREE! FREE!! FREE!!!
TO

One who purchases one or more Watches, Clocks, Time-Pieces &c., any qualities and classes, whose price is not less than Rs. 10, one Silver Perpetual Calendar Pendant cost of Rs. 2, will be given Free.

A large variety in stock always to select of celebrated West End, Charpie, Roskopf Patent, Favrer-Leuba-John-Barrel, Zenith, Meridian, Courvoisier, Seth, Thomas, Ansonia, Waterbury &c. &c. Catalogue Free.

G. B. NAIK & CO.,

Sittaram Building, Bombay.

મોટા કદના ફેનસી પોસ્ટ કાર્ડ.

ડબલ કલરનાં—ફોટોગ્રાફિક બ્લોકપર છાપેલા, રાજ રવી વરમાના તથા ચાલુ લડાઈમાં ભાગ લેતા યોધાના

મનહર ચીત્રોવાળા. કીમત ૧૦૦ ના આના ૫ તથા ૧૦૦૦ ના ... .. રૂ. ૨-૮-૦

ડબલ કલરના—સાધારણ બ્લોકપર હીંદુ દેવો વીજેરેનાં ચીત્રોવાળાં ૧૦૦ ના આના ૩ તથા ૧૦૦૦ ના રૂ. ૧-૧૨-૦

સીંગલ કલરના—સાધારણ બ્લોકપર છાપેલા સુંદર ચીત્રોવાળા ૧૦૦ ના આના ૨-૬ તથા ૧૦૦૦ ના રૂ. ૧-૪-૦

રેશમી પંખા.

ફરીયા જપાનની ચાલુ લડાઈના આખેલુ દેખાવોવાળા રેશમી પંખા—એક ડઝનના પેકેટમાં બાર

જુદા જુદા દેખાવ આવે છે. કીમત ડઝનના ... .. રૂ. ૩-૦-૦

ચાંદીનું પરપેચ્યુઅલ કેલેન્ડર.—

રંગ ભેરંગી તારીખોની જમીનવાળું આ કેલેન્ડર ગમે તેવા હલકી કીમતના ઘડીઆળના છેડા માટે શરંગા રૂપ હોવા ઉપરાંત દરેક મહીનાનો મહેલી તારીખ તેવું નીચેનું ચક્ર ફેરવવાથી આખા મહીના માટે નીચમસર કેલેન્ડર થઈ રહે છે.

ડગલા માટે ચાઈના સોલ્ક, રેશમી તથા સુતરાઉ ખમીસ, પોલકા, ફરાક વીજેરે હમેશાં તથાચાર રહે છે.

ચાઈના સીલ્ક ઈમ્પોર્ટીંગ કમ્પની,

૧૪૪, કાલ્યાણેવી રોડ, મુંબઈ.

MAHOMED HOOSEN KARIM & CO

TOBACCO, CIGARETTE, CHEROOT, AND TEA MERCHANTS.

193, ABDOOL REHMAN STREET, BOMBAY.

BRANCH : Bunder Road, Kurrachee.

High Class

Royal

Bengal

Cigars

OLD RIP,

DIXIE QUEEN,

NAVY CUT,

GLASGOW MIXTURE, GOLDEN LIGHT, GOLDEN BIRD'S EYE, TOBACCO,
&c., &c.,

CIGARETTES! CIGARETTES!

Old Gold, Pin-head, Railway, Columbia, Pedro, Gunga-Sita, Tiger,
Richmond-Gem, Sweet Corporal, Nizam, Durbar, Khedevial &c.

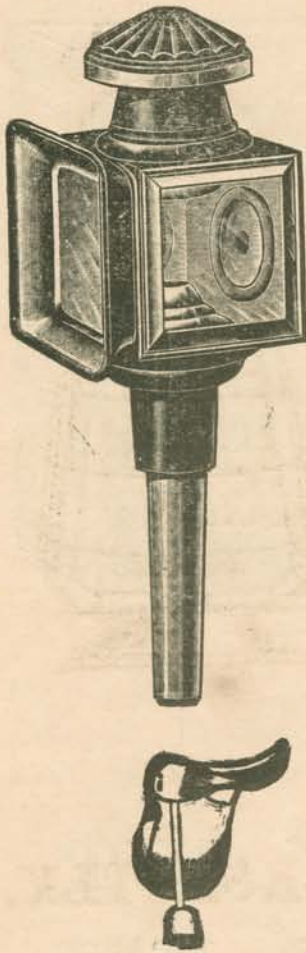
CIGARS! CIGARS!

Planters, Murties, Durbar, Manillas &c.

ER MAHOMED ALLARAKHIA
& CO.,

9, SHAIKH MEMON STREET.

MARKET, BOMBAY.

Best and most beautiful hanging, table and wall Lamps of Hinks, Hitchcock, Ditmar and other German Manufacturers.

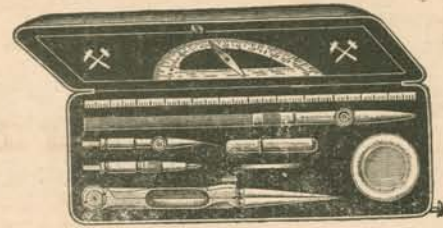
Enamelware and platedware, English saddles, reins, whips for riding, hunting and carriage, jools for horses for cold and hot seasons, filters, bottle-filters for use in travelling, carriage lamps, &c., &c., &c.

Hanging,
Table, and
Wall
Lamps, and
English
Saddles
&c.

May be had wholesale or retail from our establishment at the cheapest rates. Up-country orders receive prompt attention. A visit to our establishment will convince our constituents about the excellence and the low rates of all our goods.

PEER MAHOMED ALLARAKHIA & CO.,
29, Shaikh Memon Street,
MARKET, BOMBAY.

J. V. NAVLAKHI & CO.

CHEAPEST DEALERS

IN

STATIONERY, DRAWING

AND

PAINTING MATERIALS

FOR

ARTISTS, ENGINEERS,

ART-STUDENTS, ETC.

REQUISITES FOR MAKING

RUBBER STAMPS.

RUBBER TYPE BOXES

(by which one can print any name)

FROM

ANS. 12 TO RS. 15 PER BOX.

CHRISTMAS, NEW-YEAR
AND BIRTHDAY CARDS, ETC.

RUBBER STAMPS MAKERS, ENGRAVERS, &C.

KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

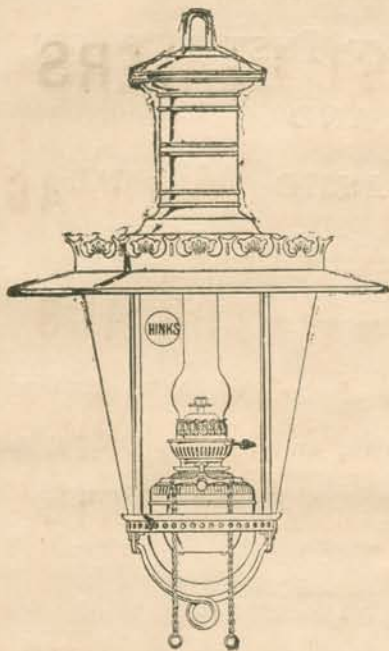
PRICE LIST

FREE ON APPLICATION.

SALEMAHOMED CASSUM NANJEE

NO. 88-90, CHUKLA STREET, BOMBAY

LAMPS.

ENAMELWARE,
PLATEDWARE,
GLASSWARE,
CROCKERY, &C., &C.,

HINKS'S, DITMAR'S AND GERMAN
MANUFACTURER'S LAMPS.

HANGING LAMPS,
TABLE LAMPS,
AND WALL LAMPS OF
VARIOUS SORTS AND SIZES.

UP-COUNTRY ORDERS EXECUTED PROMPTLY.

A VISIT TO OUR ESTABLISHMENT IS EARNESTLY
SOLICITED.

SALEMAHOMED CASSUM NANJEE.

No. 88-90, CHUKLA STREET, BOMBAY.

Up-country orders sent by V. P. Post.

**CURSETJI MUNCHERJI
BHESANIA,
SILK MERCER.**

OLD POLICE COURT BUILDING, HORNBY ROAD,
PORT, BOMBAY.

—
THE LARGEST, CHEAPEST
AND
BEST HOUSE
FOR
Chinese, Japanese, French
AND
English Silks.

Fresh stock of the latest
and most fashionable silks,
satins, crape, etc, etc.

Received by every Mail from China, Japan & France.

ALSO COTTON & WOOLEN CLOTH
OF EVERY KIND
ALWAYS KEPT IN STOCK.

Silver work for presentation to be
seen at my establishment.

Embroidery work in gold & silver
executed promptly by best hands.

SAMPLES SENT TO MY CUSTOMERS
UP-COUNTRY.

**CURSETJI MUNCHERJI BHESANIA,
SILK MERCER.**

**JAMSHEDJI, BOMONJEE
BHESANIA & CO.,
SILK MERCERS,
137, Hornby Road,
BHESANIA BUILDING.
(Next to SIR J. J. PARSEE
BENEVOLENT INSTITUTION)**

AND
JAKERIA MASJID, MANDVI,
BOMBAY.

—
As all the partners of the Firm have travelled
in China and Japan, and have stayed for a
long time in Hongkong, Canton, Shanghai
and at Kobe, Yokohama, etc., they
have obtained vast experience in the
selection of the best and most
durable Chinese and Japanese
Silks, Satins, Crapes,
Gauzes, etc, etc.,
WHICH THEY OFFER TO THEIR CONSTI-
TUENTS AT MODERATE RATES.

—
UP-COUNTRY CONSTITUENTS,
ON APPLICATION,
MAY HAVE SAMPLES OF VARIOUS
GOODS FROM THE FIRM.

—
Goods forwarded up-country by V. P. P.

ARDESHIR RUSTOMJEE & BROS.

SOLE PROPRIETOR,

ARDESHIR RUSTOMJI KAPADIA.

GINNING MACHINERY IMPORTERS.

CRAWFORD MARKET,

SHAIK ABDUL REHMAN STREET, BOMBAY.

TELEGRAPHIC ADDRESS:

ARDESHIR'S, BOMBAY.

PLATT BROS. GIN

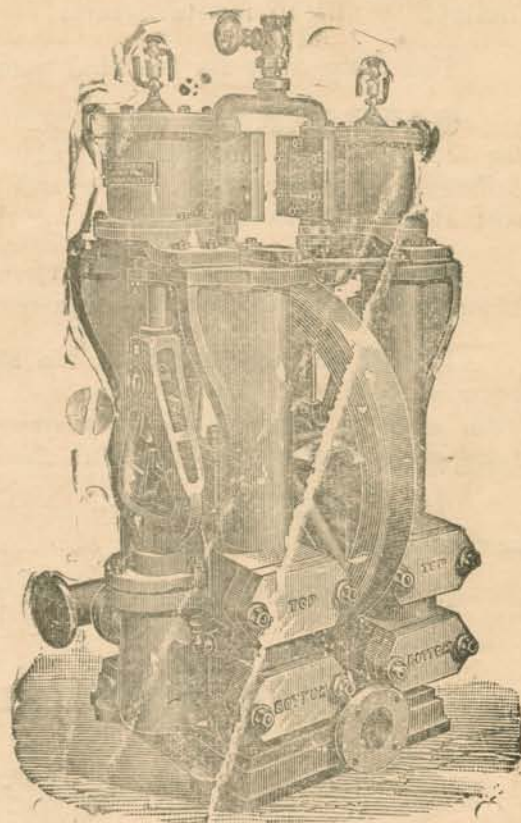
AND
OPENER.

DRILLING
MACHINES,
LATHES

AND
JOHN CAMERON
DONKEY
PUMPS.

CYLINDER OIL &c.,

Leather Belting and Rollers.

Dr. Dean's Pills.

DAMIANA COMPOUND.

These well known pills have long enjoyed the highest reputation for their valuable effect on the nervous system.

They contain six ingredients, blended in just the right proportions, and each one of which has a specific action of its own.

Phosphorus, Kola, Coca, Nux Vomica, Damiana and Iron are the constituents of these wonderful pills. Phosphorus is well-known for its powerful action on the enfeebled nervous system and is of peculiar value in aiding in the restoration of nerve tissue. The phosphorus in these pills is in a peculiarly active form, being in the elementary condition.

KOLA is of the greatest service for the relief of insomnia and mental depression. Only the finest extract of Kola is used in this preparation which is obtained from fresh nuts.

COCA possesses in high degree the property of toning up nerves under any special strain, mental or physical. It has been long used by the natives of South America as a remedy against the ill effects of over-exertion.

NUX VOMICA is a bitter tonic, restoring shattered nerves and soothing systematic irritability due to mental strain.

This drug owes its remedial value to the fact that it contains the alkaloid Strychnine.

DAMIANA is a drug which acts as a powerful Aphrodisiac. It has been in use for many years and has well sustained its reputation in this respect. There are many different qualities of this drug and it is well to note that only the freshest and most reliable sort enters into the composition of these pills.

The Iron is a very soluble form, thus insuring the full and immediate effect. As a blood tonic Iron cannot be surpassed.

It will be thus seen from the above description that only the very purest ingredients have been used in their manufacture and that care has been taken to insure that the effect of these pills shall be both quick and permanent. At the same time the combination has been so skillfully conducted that no harmful effects can result even from the prolonged use of these pills.

The dose is one pill once or twice daily **AFTER MEALS**; these pills *should on no account be taken on an empty stomach.*

The diet should be liberal, and fish and eggs are recommended to form a part of the same

---

PREPARED BY

The American National Drug Company,

NEW YORK, N. Y., U. S. A.

SOLE AGENTS IN INDIA,

EDULJEE BROTHERS,

Family and Dispensing Chemists, Druggists and General Merchants,

158, 160 Shaikh Memon Street, opposite Jumma Musjid, Market,—BOMBAY.

**NEW EMPORIUM
FOR THE SALE OF
RICH SILK CLOTH
AND
HIGH CLASS ARTISTIC
GOLD AND SILVER EMBROIDERY.
SORABSHA RUSTOMJEE & CO.,**

No. 125, Hornby Road, next to Sir JAMSETJI's House.

Rich and high class Chinese, Japanese, French and English silk cloth of every description can be had at the Emporium at very moderate prices.

NEW GOODS ARE ARRIVING BY EVERY MAIL.

Mr. Sorabsha's famous silver and gold embroidery of the most artistic design by numerous experienced artists can also be had at the Emporium. Up-country orders by V. P. P. Samples can be had on application.

MALTINE

WITH

COD-LIVER OIL,

AWARDED TEN GOLD MEDALS.

THE ONLY GOLD MEDAL AWARDED AT

The International Exhibition, London, for Malt Extracts was given for Maltine
By a Jury composed of the leading chemists of Europe; and nine other gold medals have been awarded for Maltine preparations by different International Exhibitions.

Maltine is perfectly pure, concentrated extract of Malted Barley, Wheat and Oats, containing all the digestive and nutritive principles of these three important cereals, with absolutely no syrup or sugar other than that of the malt itself. It also contains large proportions of Nitrogenous matter, Carbohydrates and phosphates, and is, therefore, rich in bone-producing, fat-making and strengthening elements.

It possesses from three to four times the power of any other extract of malt as a natural solvent to all farinaceous food and is an invaluable aid to establishing sound and healthy digestion.

Unlike other extracts of malt, it will not ferment or congeal in any climate, or at any season of the year.

THE MALTINE MANUFACTURING Co., Ltd,
24 & 25, HART STREET, BLOOMSBURY, LONDON.

Agents:—EDULJEE BROTHERS,
Wholesale and Retail Chemists, Druggists, and Merchants.
Nos. 158-160, opposite the Jooma Musjid, Baherkote, BOMBAY.

ANNI MALLI.

SMITH, JEWELLER, ENGRAVER, TESTER,

AND

DEALER IN ALL SORTS

OF

GOLD, SILVER AND DIAMOND JEWELLERY.

Abdul Rehman Street, Bombay.

Branch :—40-42, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

THE LARGEST ESTABLISHMENT

FOR

GOLD, DIAMOND, RUBY AND PEARL ORNAMENTS.

All sorts of Ornaments kept in stock
or made to Order.

Bangles, Necklaces, Watch-
Chains, Neck Chains, Ear-
rings, Gold Buttons,

Locket, &c.,

Made to order at moderate rates.

TO PARSEE LADIES.

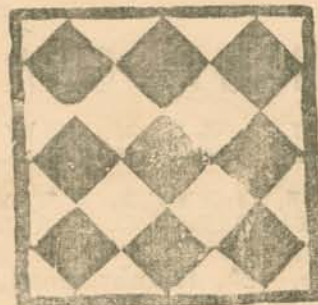
BRACELETS OF ENGLISH AND OTHER STYLES,

Diamond Ear-rings, Diamond Rings,
Roses of Rubies, Zoroaster Rings
Uprings, Collar Buttons Studed with
Diamonds, Locket, &c., &c.,

MAY BE HAD OR MADE TO ORDER.

A VISIT IS SOLICITED.

RAVAL & CO.,
MARBLE MERCHANTS AND
CONTRACTORS.

13, BANK
STREET,
FORT,
BOMBAY.

Orders for all Marble
works, encaustic flooring,
Dado, white glazed & Roof-
ing tiles executed very
promptly at moderate
prices.

MASANI & Co.,

RUBBER STAMP MANUFACTURERS.

Heraldic Engravers,

Die Sinkers,

Relief Stampers,

Lithographers and copper-
plate Printers, etc. etc.

43, Meadows Street, Fort, BOMBAY.

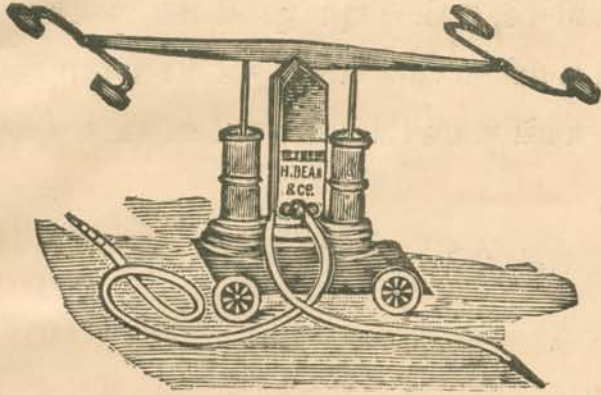

HEPTOOLA NOORUDIN AND CO.

LATE HEPTOOLA SHAIKADAM & CO. AND AEDOOOL HOOSEIN HEPTOOLA

Proprietors:—Chinchpogly Rope Walk Works and
Parel Brass and Iron Foundry.

452-454, ABDUOL REHIMAN STREET.

Makers of Tested pure Manila rope

AND

Maldevi Govt. Coir Ropes.
Sporting Gunpowders

AND

Explosives.

SOLE AGENTS

For the Celebrated

JOHN TULLIS AND SON'S

"COBRA"

AND

EXTANNED-BELTINGS. SHIP CHANDLERS. OLDFST RAILWAY CONTRACTORS. METAL MERCHANTS,
WAREHOUSEMEN.

Gin, Press, and Millstones and Machinery. Pulleys and Shafting. HARDWARE MERCHANTS. Paints, Varnishes, Oils,
India Rubber Best Admiralty. "Lighthouse" Brand.

PALEKAR & CO.

Importers of Garden Seeds in
fancy tins and loose packets, garden
tools, Pruning knives and scis-
sors, garden pumps and syringes,
Lawn mowers and all other garden
sundries.

Price Lists free on Application.

Sitaram Buildings, near Crawford Market,
BOMBAY.

HATIMBHAY GULAMHUSAIN & BROS.

Nagdevi Street, No. 119-121, Bombay.

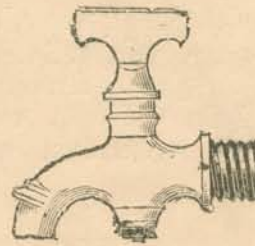
Telephone No. 752.

हातीमभाय गुलामहुसेन

अन्ड ब्रदर्स,

नं० ११९-१२१, नागदेवी स्लीट, मुंबय.

टेलीफोन नं० ७५२.

भीलो, प्रेसो, लोको, रेलवे वगेरे सर
वे जतना कारभानाच्याने लगतो सर
वे जतना सामन लुमो लुमेथां गोडाठि
नमां तयार राभीच्या छीच्या. जेवो के,
लोभंड, गावनेनाथजड. तांपा, पीतळ,
सरवे जतना पाथपा, कोकस, वीहील,
वालर, स्कु, लथोडा, रेवीट, पे लट, नट,
पालहीच्या, जलीच्या, पोटर, केन, पर

झारडे तथा सादा जीकना वगेरे सरवे जतना भाव धुणाव.
कीकयत लावे वेचीच्या छीच्या. पाहार गामना आरडर उपर पुरवु
ध्यान आपी तुरत रवाना करीच्या छीच्या.

જુનામાં જુના પ્રખ્યાત

ગોપાલદાસ ખરકીવાલા.

જત અમારાં માનવંતા ગ્રાહકોને વીનંતી સાથે જણાવીએ છીએ કે, ગ્રાહકો તરફથી છુટકની તથા જથાબંધની રદી ઉપર ખરાબર ધ્યાન આપી વખતસર સરસ અને તાજે માલ ખનાવી આપવામાં આવશે. માટે એક વખત અમારી દુકાને આવી માલ વીશે ખાતરી કરી જવા મહેરબાની કરશો. અમારો માલ હમેશાં મોટા જથામાં તર્ધચાર રાખવામાં આવે છે.

અમારા ખાસ પારસી ગ્રાહકોને માટે અમારા તરફથી ઘરનાં દુધનો ગરમ માવો સહવારના તથા સાંજના હમેશા તર્ધચાર રાખવામાં આવે છે.

પારસી ભાઈઓમાં વપરાતા દરેક આકારના પેંડા પણ ખનાવી આપીએ છીએ.

ઠેકાણું-કાવસજી પટેલનાં તળાવ આગળ.

NAROTUMDAS BHAU-JEWELLER.

Shaik Memon Street, Ganeshwadi, No. 220-222, Bombay.

Keeps in stock a large variety of gold bangles, necklaces, bracelets and other gold and silver wares polished by machine. All articles are guaranteed of their purity and are rebought at bazar rates minus the cost of labour. A visit to our shop is earnestly requested.

નરોતમદાસ ભાઈ ઝવેરીની જાણીતી દુકાન.

મશીન પાલીસના સોના, ચાંદી અને ઝવેરાતના મનહરણ દાગીનાની નવી શાખા.

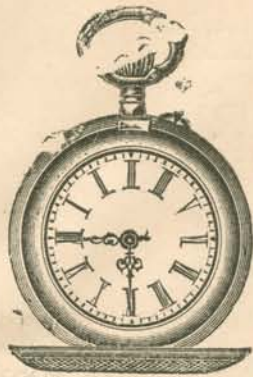
શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ, ગણેશવાડીને નાકે, નં° ૨૨૦-૨૨૨.

ખાંગડીઓ, સાંકળો, છેડા, નેકલેસ, ઘંટી, પ્રેસલેટ, ખટન વગેરે સોના ચાંદીના તેમજ ઝવેરાતના સંખ્યાબંધ તરેહ તરેહના મનપસંદ દાગીનાઓ મોટા જથામાં તર્ધચાર રાખવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત સુંદર નક્શીકામનાં ચાંદીનાં વાસણો તેમજ ચીનાઈ કટક કામની સંખ્યાબંધ ફેશનો મળી શકશે. મનવંતા ઘરાકોએ અમારી દુકાનની એક વખત ભેટ લેવાથી અમારી ઉમદા ખનાવટનો તુરતજ ખ્યાલ આવશે.

અમારા દરેક માલની ગેરંટી આપવામાં આવે છે અને અમારે ત્યાંથી ખરીદેલા સોનાના દાગીના ગમે ત્યારે ફક્ત મજૂરીના પર્ષસા પાદ કરી પાછા લેવામાં આવે છે અને તેના પુરેપુરા દામ ચુકવવામાં આવે છે. અમારી ખનાવટના દાગીનાઓનો ખહોળો ઉઠાવ થાય છે, એજ અમારી કારીગરીની અને પ્રમાણીક ધંધાની સંપુરણ ફેરે છે.

PLEASE DON'T LOSE THIS OPPORTUNITY.
AT HALF PRICE! HALF PRICE!

Keep a Roscof system watch and you will not have to buy another till your life. The watch has a key and one winding lasts 30 hours. It has also a beautiful and strong glass case at the back.

Usual Price,
Rs. 8-8-0.
Now reduced to
Rs. 4-8-0.

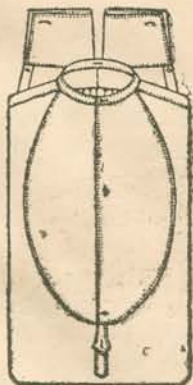
Please don't miss this opportunity to have
A cheap and durable watch.

EBRAHIM MAHOMED,
WATCH AND JEWELLERY IMPORTER.
No. 44, Abdul Rehman Street, BOMBAY.

BY APPOINTMENT.

TO H. E. THE GOVERNOR
OF
BOMBAY.
HAJEE EBRAHIM BROTHERS,

TAILORS, OUTFITTERS,
CONTRACTORS,
HATTERS, HOSIERS, SHIRTMAKERS
AND
TRAVELLERS' REQUISITES.

Has a large Selection of Woollen goods suitable for Gents Suitings. Charges very moderate. Write for samples post free.

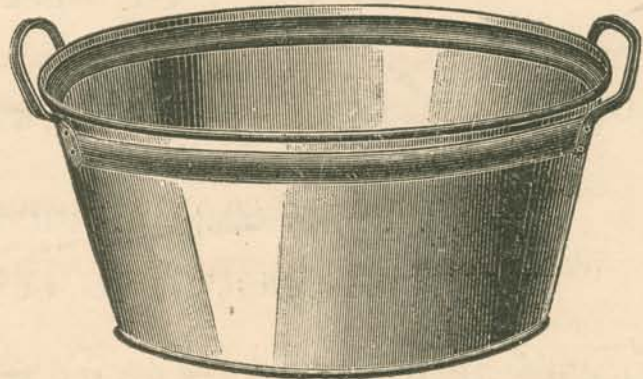
No. 1, SITARAM BUILDING,
near CRAWFORD MARKET.

ESSABHOY ABDULHOSEIN &
SHIPCHANDLERS, MILL STORE
SUPPLIERS, HARDWARE AND
GENERAL MERCHANTS.

168, Nagdevi Street, near Crawford Market

Telephone No. 733.

(ESTABLISHED 1885.)

We hold regularly in stock large quantities of the following articles and the prices have been regulated in a way to defy competition. Inspection of our shop invited.

TRIAL ORDER SOLICITED

Galvanized Rivetted Buckets,
Galvanized Rivetted Bath Tubs,
Galvanized Rivetted Watering Cans,
Ice Cream Freezers, Canvas Hose,
Manilla Ropes, Genuine Boiled Oil
and Paints of all kinds etc.

SHI DEVASHANKER NARANDAS & CO.

SHAIK MEMON STREET, OPPOSITE JUMA MASJID, BOMBAY.

મુંબઈમાં સરવે પ્રજાનો વીશ્વાસ ધરાવનારી

મીઠાઈની મોટી ગંજવર દુકાન.

દીલ્હી કોરોનેશન દરખાસ્ત વખતે દેશી રાજ્યો તરફથી તેમજ મોટા અધીકારી અમલદારો અને મુંબઈના મોટા ગ્રહસ્થો તરફથી સેંકડો સરટીફીકેટ અને ધનામો મેળવનાર

જુના અને જાણીતા મીઠાઈવાળા,

જેશી દેવશંકર અને નારણદાસની કુંપની.

ઠેકાણું—શેખ મેમન સ્ટ્રીટ, જુમા મસજીદ સામે, દુકાન નાં ૧૧૮-૬૦, મુંબઈ.

અને હાલમાં અમોએ ખીજી નવી દુકાન મોટા લેખાસમાં ઉધારેલી છે.

નારણદાસ ગોરધનદાસ ફેન્સી મીઠાઈવાળા ઠેકાણ ગલીને બાકે—મુંબઈ.

અમારે ત્યાં શુદ્ધ પૌરખંદરના ચોખ્ખા ધીની તરેહ તરેહની ફરમાસુ અને મસાલાથી ભરપુર લેહજતદાર મીઠાઈ તેમજ દરેક જાતના તરેહવાર હાલવા દરરોજ તઈયાર મલશે. નવી નવી ચીજો ચોરડરથી ટુંક વખતમાં ખનાવી આપવામાં આવશે. તેમજ જેઓને લગ્નસરાઓમાં અને ખીજી શુભ પ્રસંગમાં જે પ્રકારની ફરમાસુ મીઠાઈ જોઈતી હશે તેઓને એક દીવસ આગમચ ચોરડર આપવાથી ઉંચો માલ ખનાવી આપવામાં આવશે. અમારે ત્યાં એકજ ભાવ અને માલ સારો, ચોખ્ખો અને કીમત વ્યાજખી લેવામાં આવશે. બાહારગામના ધરાકોને પછસા મોકલવાથી માલ પારસલથી તરત મોકલવામાં આવશે.

સરટીફીકેટો મળેલ તેમાંથી જે નીચે દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

પૌરખંદર રાજમહેલ—દીલ્હી, તાં ૧૨-૧-૧૯૦૪.

સરટીફીકેટ લખી આપવામાં આવે છે કે, મીં નારણદાસ ગોરધનદાસ મીઠાઈવાળા રહેવાસી પૌરખંદર હાલ મુંબઈ—એઓએ નામ દાર પૌરખંદરના રાજા સાર્હેબ ભાવસાહેબ અને તે નામદાર સાર્હેબના રસાલાને ઘણીજ ઉમદા પ્રકારની મીઠાઈ પુરી પાડી હતી, જેથી ખુલી રીતે સંતોષ ખતાવવામાં આવે છે કે એ બધી રીતે દોશીચાર મીઠાઈ ખનાવનાર છે.

સહી, મણીલાલ આદીતરામ, દીવાન પૌરખંદર.

મુંબઈ, તાં ૨૫ મી નવેમ્બર, ૧૯૦૩.

ખાણુ શેક અમીચંદ પનાલાલજી ઝવેરી તથા ખીજાઓ શું કહે છે તે વાંચો. અમે મોટી ખુશી સાથે આ સરટીફીકેટ આપીએ છીએ જે અમારે ત્યાં અમારા જઈન બંધુઓને નવકારશી જમણુ આપ્યું તે વખતે દસ દીવસ સુધી અમારી નયાત તથા સગાંવહાલાં જમયાં તેમાં તમેએ મીઠાઈ તથા ફરશાણુ લગભગ પાંચસો મણુને આશરે ખનાવી આપ્યું હતું તે મીઠાઈ તથા ફરશાણુની લેહજત અને સફાઈથી તમામ જમનારાઓ ખુશી થઈ ગયા હતા. અને એક અવાજે તમારી મીઠાઈના વખાણુ થયાં હતાં. તમારી લેહજતદાર મીઠાઈનાં વખાણુથી અને તમારી લાયકાત બરેલી ચાલચમણુના બદલામાં અમે આ સરટીફીકેટ સાથે એક સોનાઈ ધડીયાળ અને સોનાનો છેડો તમેને ભેટ આપીએ છીએ, તે મેહુરગાની કરી સ્વીકારશો.